

Številka: 0610-94/2017-15

Datum: 2. 10. 2017

Upravna inšpektorja Inšpektorata za javni sektor izdajata na podlagi 307.f člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13 – v nadaljevanju ZUP), v zadevi inšpekcijskega nadzora Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Kolodvorska 15, 1000 Ljubljana, (v nadaljevanju ZPIZ), ki ga zastopa generalni direktor ■■■,

ZAPISNIK O INŠPEKCIJSKEM NADZORU

Inšpekcijski nadzor je bil opravljen na podlagi Letnega načrta dela IJS 2017 kot sistemski nadzor nad izvajanjem določb ZUP, Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US in 102/15, v nadaljevanju ZDIJZ) v delu, ki se nanaša na pristojnost upravne inšpekcije in Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/05, 106/05, 30/06, 86/06, 32/07, 63/07, 115/07, 31/08, 35/09, 58/10, 101/10 in 81/13, v nadaljevanju UUP) ter materialnih predpisov, v delih, ki se nanašajo na procesne določbe za vodenje upravnih postopkov in na podlagi katerih ZPIZ odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih strank.

Inšpekcijski nadzor sta opravila upravna inšpektorja mag. Darko Gradišnik in mag. Mateja Jaklič na podlagi posredovane dokumentacije v prostorih Inšpektorata za javni sektor ter na sedežu ZPIZ in dveh njegovih izpostavah, dne 11. 4. 2017, 20. 4. 2017 in 25. 4. 2017. Pri nadzorih na sedežu ZPIZ in izpostavah so bili prisotni vodstvo ZPIZ in nekatere uradne osebe, ki so reševale konkretne zadeve.

Upravna inšpektorja sta v okviru tega inšpekcijskega nadzora obravnavala tudi pobude za uvedbo upravnega inšpekcijskega nadzora nad postopanjem ZPIZ v konkretnih primerih, ki jih je IJS prejel do dne 25. 4. 2017, zato sta opravila tudi inšpekcijski nadzor na Območni enoti Maribor, ki jo zastopa direktorica ■■■, in sicer dne 20. 4. 2017 ter na Območni enoti Koper, ki jo zastopa direktor ■■■, in sicer dne 25. 4. 2017. Prejete pobude so evidentirane pod številkami: 0610-447/2013, 0610-509/2013, 0610-340/2014, 0610-65/2016, 0610-68/2016, 0610-141/2016, 0610-187/2016, 0610-290/2016, 0610-158/2017, 0610-94/2017 in 0610-169/2017.

Upravna inšpektorja sta ZPIZ dne 31. 8. 2017 posredovala Osnutek zapisnika o inšpekcijskem nadzoru št. 0610-94/2017 z namenom, da se z vsebino ugotovitev predhodno seznani in nanj poda morebitne pripombe ali pojasnila. S strani ZPIZ je Inšpektorat za javni sektor dne 13. 9. 2017 prejel pripombe na ugotovitve o opravljenem nadzoru. Upravna inšpektorja sta pripombe smiselno upoštevala, kot je to razvidno iz nadaljevanja tega zapisnika.

I. PREDSTAVITEV ZPIZA

1. Splošno o ZPIZ¹

ZPIZ je edini nosilec in izvajalec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti v Republiki Sloveniji. Ustanovljen je bil s 1. julijem 1992 z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92), konstituiran pa 20. oktobra 1992. ZPIZ ima status javnega zavoda in izvaja enotno obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za celotno območje Republike Slovenije. Svojo dejavnost izvaja na sedežu v Ljubljani ter zunaj sedeža po posameznih organizacijskih enotah.

ZPIZ posluje:

- na devetih območnih enotah (Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto in Ravne na Koroškem),
- štirih izpostavah (Trbovlje, Jesenice, Ptuj in Velenje) in
- štirih krajevnih pisarnah (Sežana, Postojna, Gornja Radgona in Krško).

2. Postopki pred ZPIZ

2.1 Splošno

ZPIZ rešuje zahteve za uveljavljanje in varstvo pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi predpisa, ki ureja sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja². Pravice iz obveznega zavarovanja se uveljavljajo pri ZPIZ po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom določeno drugače.³

Z obveznim zavarovanjem se zagotavljajo naslednje pravice:

- pravica do pokojnine, in sicer pravica do: starostne, predčasne, invalidske, vdovske in dela vdovske pokojnine ter pravica do družinske in delne pokojnine ter pravice na podlagi invalidnosti,
- pravice na podlagi preostale delovne zmožnosti, in sicer: pravica do poklicne rehabilitacije, pravica do premestitve, pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega, pravica do nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, pravica do začasnega nadomestila, pravica do nadomestila za invalidnost in pravica do delnega nadomestila,
- pravica do letnega dodatka in
- pravica do dodatka za pomoč in postrežbo⁴.

Pravice iz obveznega zavarovanja lahko uveljavi pri ZPIZ oseba, ki je bila zavarovana pri ZPIZ, in sicer tudi tedaj, ko gre za pravice na podlagi mednarodnih pogodb. Pravice za primer invalidnosti in smrti zaradi poškodbe pri delu se uveljavljajo pri ZPIZ, če je bil zavarovanec v času poškodbe zavarovan pri tem ZPIZ. Pravice za primer invalidnosti ali smrti zaradi poklicne bolezni se uveljavljajo pri ZPIZ, če je bil zavarovanec zavarovan pri ZPIZ v času obolenja oziroma če v tem času ni bil zavarovan, vendar je bil nazadnje zavarovan pri ZPIZ. Pokojninska doba in plača ter druga dejstva, ki vplivajo na pridobitev in odmero pravice, se ugotavljajo po določbah tega zakona.⁵

O pravicah iz zavarovanja odločajo:

- na prvi stopnji – območna enota ZPIZ,
- na drugi stopnji – drugostopenjski organ ZPIZ.⁶

2.2 Uvedba postopka

¹ Vir: <http://www.zpiz.si/cms/?ids=content&inf=75>.

² Povzema se določbe trenutno veljavnega predpisa, t.j. Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15, v nadaljevanju ZPIZ-2). Pri pregledu posameznih zadev pa je naveden in povzet tisti predpis, na podlagi katerega se je zadeva obravnavala.

³ 1. odstavek 11. člena ZPIZ-2

⁴ 3. člen in 26. člen ZPIZ-2

⁵ 169. člen ZPIZ-2

⁶ 172. člen ZPIZ-2

Postopek za uveljavljanje pravic iz obveznega zavarovanja se začne na zahtevo zavarovanca, postopek za uveljavljanje pravice do vdovske ali družinske pokojnine pa na zahtevo vdove ali vdovca oziroma družinskega člana ali zakonitega zastopnika.

Postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja se začne tudi na predlog zavarovančevega osebnega zdravnika ali imenovanega zdravnika. V soglasju z osebnim zdravnikom se lahko postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja začne tudi na predlog izvajalca medicine dela.

Če je uveden postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja na predlog osebnega zdravnika, imenovanega zdravnika ali izvajalca medicine dela v soglasju z osebnim zdravnikom, pa umaknejo predlog, ni mogoče ustaviti postopka, če se zavarovanec z ustavitvijo ne strinja in zahteva, da se postopek nadaljuje. Če je bil postopek uveden na predlog osebnega zdravnika ali imenovanega zdravnika, zavarovanec ali njegov zakoniti zastopnik ne moreta predlagati umika predloga.

Postopek iz prvega odstavka tega člena je uveden, ko ZPIZ prejme zahtevo za uveljavljanje pravice.

Ne glede na prejšnji odstavek je postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja uveden takrat, ko ZPIZ prejme zahtevo s popolno delovno dokumentacijo zavarovanca ter medicinsko dokumentacijo o njegovem zdravstvenem stanju in o njegovi delovni zmožnosti. Zahteva za uvedbo postopka za uveljavljanje ali varstvo pravic se poda s pisno vlogo ali ustno na zapisnik pri katerikoli enoti ZPIZ.⁷

2.3 Izvedenski organi

Kadar je za ugotovitev pravic iz zavarovanja, ki jih uveljavljajo zavarovanci in njihovi družinski člani, potrebno izvedensko mnenje, dajejo izvedenska mnenja o invalidnosti, potrebi po stalni pomoči in postrežbi ter o nezmožnosti za delo ali nezmožnosti za delo vdove ali vdovca oziroma drugih zavarovančevih družinskih članov, izvedenski organi ZPIZ.

Izvedenski organi ZPIZ delujejo v okviru invalidskih komisij I. in II. stopnje (v nadaljnjem besedilu: IK) in podajajo mnenja kot izvedenci zdravniki posamezniki samostojno ali v senatih najmanj dveh izvedencev. Izvedence imenuje pristojni organ ZPIZ.

V primerih, ko se ugotavlja invalidnost, poda izvedensko mnenje senat v sestavi najmanj dveh izvedencev. V postopku pred izdajo izvedenskega mnenja ima v teh primerih pravico in dolžnost sodelovati predstavnik delodajalca.

Če se v postopku ugotavljanja invalidnosti ugotovi, da je pri zavarovancu podana invalidnost II. kategorije, ali če zavarovanec III. kategorije uveljavlja izbirno pravico do poklicne rehabilitacije, poda invalidska komisija izvedensko mnenje o obliki poklicne rehabilitacije na podlagi mnenja strokovne institucije s področja medicine dela in poklicne rehabilitacije.

V postopku pred izdajo izvedenskega mnenja sodelujejo izvedenski organi ZPIZ iz tretjega odstavka tega člena z zavarovančevim osebnim zdravnikom, imenovanim zdravnikom, službo medicine dela, specialistično službo oziroma z ZPIZ za usposabljanje invalidnih oseb in z delodajalci in njihovimi izvajalci medicine dela.

Zavarovanec in delodajalec lahko zahtevata dopolnilno izvedensko mnenje invalidske komisije o ustreznosti ponujenega delovnega mesta ali poklicne rehabilitacije.

ZPIZ določi organizacijo in način delovanja izvedenskih organov ZPIZ s splošnim aktom. S tem aktom se določi tudi seznam obvezne medicinske in delovne dokumentacije, ki je potrebna za podajo izvedenskega mnenja.

Izvedenski organi iz prvega odstavka tega člena dajejo izvedenska mnenja tudi o osebnih okoliščinah iz 138. člena tega zakona, zaradi katerih je zavarovanec opravičen do prištete dobe ter vrsti in stopnji telesne okvare za namene uveljavljanja pravic po drugih predpisih.⁸

2.4 Revizija IK

V postopkih uveljavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja se v revizijo predložijo mnenja I. stopnje o ugotovljeni invalidnosti I. kategorije, v drugih primerih, pri obstoju potrebe po stalni pomoči in postrežbi ter pri osebnih okoliščinah iz 138. člena tega zakona pa po načelu naključne izbire. Revizijo opravi IK II. stopnje.

V reviziji lahko IK izvedensko mnenje potrdi, spremeni ali vrne v ponovno obravnavo II. stopnje.⁹

⁷ 178. člen ZPIZ-2

⁸ 181. člen ZPIZ-2

2.5 Trajanje postopka

Če je za ugotovitev pravic potrebno izvedensko mnenje, mora pristojni organ ZPIZ izdati odločbo najpozneje v štirih mesecih od dneva uvedbe postopka. V roku šest mesecev se izda odločba o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja z uporabo mednarodnih pogodb.¹⁰

2.6 Stroški postopka

Stroške postopka uveljavljanja in varstva pravic iz obveznega zavarovanja, kot so potni stroški in nadomestilo izgubljenega zaslužka izvedencev v postopkih pred sodišči, ki jih imenuje pristojni organ ZPIZ, krije ZPIZ.

Zavarovanec ima pravico do povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem ali uživanjem pravic, kadar ga ZPIZ:

- napoti ali pokliče v drug kraj zaradi opravljanja zdravstvenih preiskav in podaje mnenja izvedencev,
- napoti v drug kraj zaradi poklicne rehabilitacije.

Pravico do povračila potnih stroškov ima tudi oseba, ki je določena za spremljanje zavarovanca iz prejšnjega odstavka.

Povračilo potnih stroškov se določi v znesku stroškov prevoza in stroškov prehrane ter namestitve v času potovanja in bivanja v drugem kraju.

ZPIZ s splošnim aktom določi vrsto in način uporabe prevoznega sredstva, upoštevajoč zdravstveno stanje zavarovanca in dolžino poti, potovalne pogoje in način uveljavljanja povračila potnih stroškov ter znesek povračila stroškov prehrane in namestitve v času potovanja in bivanja v drugem kraju.¹¹

2.7 Vročanje

Vse odločbe in sklepi ter drugi dokumenti ZPIZ, razen odločb in sklepov, s katerimi je odločeno o pravicah iz obveznega zavarovanja in o lastnosti zavarovanca iz prvega in tretjega odstavka 177. člena tega zakona, se vročajo z navadno vročitvijo. Če gre za navadno vročitev, vročitev velja za opravljeno 15. dan od dneva odpreme.

Odločbe in sklepi ZPIZ, s katerimi je odločeno o pravicah iz obveznega zavarovanja in o lastnosti zavarovanca iz prvega in tretjega odstavka 177. člena tega zakona¹², se vročajo z osebno vročitvijo.

Če gre za osebno vročitev po elektronski poti, vročitev velja za opravljeno z dnem, ko naslovnik prevzame dokument, ali z iztekom 15. dnevnega roka od dneva, ko je bil dokument puščen v varnem elektronskem predalu naslovnika. Kot varen elektronski predal se uporablja informacijski sistem eZPIZ.

Odločbe, sklepi in drugi dokumenti ZPIZ se vročajo v fizičnem ali elektronskem izvirniku, v fizičnem ali elektronskem (skeniranem) prepisu.¹³

2.8 Pravna sredstva

Zoper odločbo, izdano na prvi stopnji, ima zavarovanec pravico do pritožbe. V postopku za uveljavljanje pravic na podlagi invalidnosti ima pravico do pritožbe tudi delodajalec.¹⁴

Sodno varstvo pravic po tem zakonu lahko zavarovanec uveljavi v roku 30 dni od vročitve odločbe, izdane na drugi stopnji. Sodno varstvo lahko uveljavi tudi delodajalec, če je z dokončno odločbo ZPIZ odločeno o pravici zavarovanca na podlagi invalidnosti.¹⁵

9 175. člen ZPIZ-2

10 179. člen ZPIZ-2

11 184. člen ZPIZ-2

12 Lastnost zavarovanca iz obveznega zavarovanja se ugotavlja na podlagi predpisov, ki urejajo matično evidenco. Za zavarovance iz 18. člena tega zakona se lastnost zavarovanca ugotavlja po preteku koledarskega leta, v katerem so bila plačila izplačana, razen v primeru, ko nastane zavarovalni primer, na podlagi katerega se pridobijo pravice iz invalidskega zavarovanja in se lastnost zavarovanca ugotavlja ob nastanku tega zavarovalnega primera.

13 2. – 6. odstavek 11. člena ZPIZ-2

14 170. člen ZPIZ-2

2.9 Revizija organa druge stopnje

Odločba prve stopnje, s katero je osebi priznana pravica po tem zakonu, se predloži v revizijo organu druge stopnje po načelu naključne izbire. Revizija se opravi po uradni dolžnosti in ne zadrži izvršitve odločbe. Če je zoper odločbo območne enote ZPIZ vložena pritožba, se odloči o reviziji in pritožbi z isto odločbo.¹⁶

Če revizija odločbe, ki je postala dokončna, ker zoper njo ni bila vložena pritožba, ni opravljena v treh mesecih, za pravice po mednarodnih pogodbah pa v štirih mesecih od dneva, ko preteče rok za pritožbo, šteje, da je revizija opravljena in da je odločba potrjena.

V reviziji se lahko odločba prve stopnje potrdi, spremeni, odpravi ali razveljavi.

Odločba o pravici iz obveznega zavarovanja, izdana v revizijskem postopku, učinkuje s prvim dnevom naslednjega meseca po izdaji.

Območna enota ZPIZ, katere odločba je bila v reviziji odpravljena ali razveljavljena, izda najpozneje v 30 dneh od prejema odločbe o reviziji novo odločbo prve stopnje o vseh pravicah, razen za pravice po mednarodnih pogodbah, kjer je rok za izdajo 60 dni od prejema odločbe o reviziji.

Novo odločbo prve stopnje je treba predložiti v revizijo; v njej se preizkusi, ali je nova odločba popravljena v skladu z razlogi, zaradi katerih je bila prejšnja odločba odpravljena ali razveljavljena.¹⁷

2.10 Sodno varstvo v postopku revizije

Zoper odločbo, izdano v reviziji, s katero je spremenjena odločba prve stopnje, je zagotovljeno sodno varstvo.

Sodno varstvo ni mogoče zoper odločbo, s katero je bila v reviziji odločba prve stopnje odpravljena ali razveljavljena.

Sodno varstvo ni mogoče zoper odločbo, izdano na drugi stopnji, če je bila z njo hkrati v reviziji odpravljena ali razveljavljena odločba, izdana na prvi stopnji.¹⁸

2.11 Izvršljivost odločb

Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe, s katero je odločeno o pravicah iz obveznega zavarovanja, razen če je s tem zakonom določeno drugače. Odločba, s katero so priznane pravice na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije, se izvrši, ko postane dokončna v upravnem postopku. Odločba o pravici do invalidske pokojnine postane izvršljiva z dnem, ko postane pravnomočna. Odločbe o pravicah iz obveznega zavarovanja izvrši ZPIZ, razen v primerih, ko je s tem zakonom določeno, da jih v določenem delu izvrši delodajalec ali Zavod za zaposlovanje.¹⁹

2.12 Razveljavitev ali sprememba dokončne odločbe in učinek obnove postopka

Dokončno odločbo, s katero je bila kršena materialna določba zakona ali podzakonskega akta, tudi zaradi očitno napačno ugotovljenega dejanskega stanja v škodo ali korist zavarovanca ali uživalca pravic ali ZPIZ, lahko razveljavi ali spremeni pristojna enota ZPIZ, ki je odločbo izdala. Odločba iz prvega odstavka tega člena se lahko izda v roku desetih let od vročitve dokončne odločbe zavarovancu ali uživalcu pravic, s katero je bila kršena materialna določba zakona ali podzakonskega akta.

Odločba iz prvega odstavka tega člena učinkuje od prvega dne naslednjega meseca po dani zahtevi, če je bil postopek uveden po uradni dolžnosti, pa od prvega dne naslednjega meseca po izdaji odločbe.

Na način, ki je določen v prejšnjem odstavku, učinkuje tudi odločba, izdana v obnovi postopka.²⁰

II. UGOTOVITVE

¹⁵ 171. člen ZPIZ-2

¹⁶ 173. člen ZPIZ-2

¹⁷ 174. člen ZPIZ-2

¹⁸ 176. člen ZPIZ-2

¹⁹ 182. člen ZPIZ-2

²⁰ 183. člen ZPIZ-2

1. PREGLED NAD UPRAVLJANJEM Z DOKUMENTARNIM GRADIVOM IN INFORMACIJSKIM SISTEMOM ZA UPRAVLJANJE Z DOKUMENTARNIM GRADIVOM ZPIZ

Upravni inšpektor je v neposrednem nadzoru na sedežu organa ugotovil, da:

- ima ZPIZ sprejet Klasifikacijski načrt;
- ima ZPIZ sprejet Načrt signirnih znakov;
- se Zbirka nerešenih zadev hrani v ISUD-ZPIZ, pri uslužbencih ali v glavni pisarni, ločeno od ostalih zbirk;
- se Tekoča zbirka hrani v posebnih prostorih. Omare so zaprte s ključem;
- se zagotavlja varnost zbirk dokumentarnega gradiva (186. člen UUP): dokumentacija se hrani v posebnih prostorih, zgrajenih in opremljenih v skladu s standardi. Omare so zaprte s ključem;
- ima ZPIZ organizirano sprejemno pisarno za sprejem vlog.

Upravna inšpektorica je v neposrednem nadzoru najprej preverila način vodenja evidenc dokumentarnega gradiva ZPIZ in ugotovila, da ZPIZ evidenc dokumentarnega gradiva še ne vodi (v celoti) v skladu z določili UUP, t.j. v obliki zadev²¹ temveč jih vodi (predvsem v fizični obliki še vedno) v obliki dosjejev²², kar predstavlja kršitev določb UUP, ki obravnavajo upravljanje z dokumentarnim gradivom, saj se dokumenti v upravnih postopkih evidentirajo in shranjujejo v zadevah²³.

Upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ (do uvedbe UD²⁴, kot je to ugotovljeno v nadaljevanju) ne vodi še vseh evidenc dokumentarnega gradiva v skladu z določili UUP - ne v fizični, ne v elektronski obliki. ZPIZ vodi evidence v obliki dosjejev, vendar ne kot posebne zbirke dokumentov, ki bi bila sestavljena iz kopij dokumentov, ki že sestavljajo posamezno zadevo, kar bi bilo pravilno. Z vpogledom v informacijski sistem CICS je upravna inšpektorica ugotovila, da ta vsebuje podatke o številki dosjeja (navedeno je »zadeva«), klasifikacijski številki, signirnem znaku, datumu vloge, prostoru za naziv dokumenta, imenu subjekta, rojstnimi podatki subjekta ter pisarniški odredbi. Dokumenti se torej evidentirajo v dosjeje, zato ne fizično ne v sistemu CICS ni mogoče ločiti dokumentov po vsebini (kar je značilno za zadeve), vsi vsebujejo zgolj številko dosjeja (torej so tudi brez zaporednih števil), popisi se delajo ročno.

Upravna inšpektorica zato posebej izpostavlja nujnost razlikovanja med dosjeji in zadevami tudi z vidika opredelitve samega statusa dosjejev in statusa zadev. Namreč vsaka zadeva mora imeti opredeljen status »nerešeno« oziroma »rešeno« (kar ZPIZ do sedaj ni upošteval, saj je dokumente vodil in hranil tako v fizični kot elektronski obliki – sistem CICS - v obliki dosjejev), medtem ko je dosje praviloma brez statusa, saj dosje ne pokriva reševanja konkretne upravne naloge, niti nima določenega roka.

Upravna inšpektorica ugotavlja tudi, da ZPIZ iz stalne zbirke ne izloča gradiva v določenih rokih (najmanj vsakih pet let -196. člen UUP), to pomeni, da gradiva, ki mu je potekel rok hrambe, v določenem času ne uniči. ZPIZ iz dokumentarnega gradiva tudi ne odbira gradiva, ki se hrani trajno, t.j. iz stalne zbirke dokumentarnega gradiva ne odbira arhivskega in trajnega gradiva in hrani arhivsko gradivo v organu po preteku časa, ki je določen za izročanje pristojnemu arhivu (t.j. po preteku tridesetih let v skladu s 40. členom Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih, Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14, v nadaljevanju ZVDAGA)²⁵.

Upravna inšpektorica zato v neposrednem nadzoru tudi ni mogla pregledati posameznih zadev (ker te ne obstajajo) temveč je bilo potrebno iz dosjejev (nekateri vsebujejo tudi preko 300 dokumentov), ločiti tiste dokumente, ki naj bi po vsebini bili sestavni del posamezne zadeve.

²¹ Zadeva je celota vseh dokumentov in prilog, ki se nanašajo na isto vsebinsko vprašanje ali nalogo (45. točka 2. člena UUP)

²² Dosje je celota več dokumentov ali zadev različne vsebine, ki zadevajo isto fizično ali pravno osebo, oziroma dokumentov ali zadev enake vsebine, ki zadevajo različne fizične ali pravne osebe (9. točka 2. člena UUP).

²³ 134. člen UUP.

²⁴ Upravljanje z dokumentarnim gradivom.

²⁵ Glej ugotovitve pod II, 6.3.

Upravna inšpektorica ugotavlja, da je takšno upravno poslovanje ZPIZ neustrezno, saj je nepregledno in s tovrstnim poslovanjem je tudi težko dokazovati dejstva.

ZPIZ je pojasnil:

Pri odločanju o pravicah je zavod (in pred njim njegovi predhodniki) zaradi smotrnejšega poslovanja za posameznega zavarovanca oblikoval dosje, v katerem so bili zbrani dokumenti iz posameznih zadev. Znotraj dosjeja posamezne zadeve niso bile fizično ločene, ločena sta bila upravni del dosjeja ter del z dokumenti iz pritožbenih ali sodnih postopkov. Tako kot je v osnutku zapisnika že ugotovljeno, so dokumenti v UDG ločeni po zadevah. Pri tem poudarjamo, da lahko zavarovanec določene pravice uveljavlja do smrti, njegovi družinski člani pa tudi po njegovi smrti. Tudi zakonodaja (npr. ustavne odločbe, ZUJF²⁶) posega v pravice, ki so lahko bile priznane že pred zakonskim rokom za predajo gradiva. V primeru, da bi zavod zadeve predajal ločeno, bi tako predal arhivu gradivo, ki bi ga lahko še potreboval za odločanje o pravicah, kar bi lahko imelo za posledico dolgotrajnejše postopke oz. nerazpolaganje s celovito dokumentacijo, potrebno za odločanje. V dogovorih z Arhivom RS zavod upošteva 40. člen ZVDAGA na način, da se dosjeji predajajo v roku 30 let po smrti zadnjega uživalca pravice v posameznem dosjeju. V dogovoru s pristojnim arhivom zavod tudi predaja arhivsko dokumentacijo.

➤ **Presoja upravne inšpektorice:**

V zvezi s prejetimi pojasnili upravna inšpektorica v izogib ponavljanju pomena pojmov zadeva, dosje, arhivsko gradivo itd. še dodaja, da je arhivsko gradivo lahko uporabljivo tudi pri reševanju nerešenih zadev, vendar zgolj kot kopije dokumentov, t.j. podvojenih dokumentov v izvorni obliki (dokazna sredstva), vsekakor pa ima še vedno status arhivskega gradiva²⁷. Zato ni sporno, da si zavod ne bi mogel kadarkoli pridobiti kopije tistega arhivskega gradiva, ki ga potrebuje za ugotovitev dejanskega stanja oziroma izvajanja dokazov itd. pred sprejemom odločitve. Hkrati opozarja, da je pri poslovanju potrebno spoštovati ZVDAGA in UUP, morebitne izjeme pa ne smejo temeljiti na dogovorih, temveč zgolj na podlagi določb predpisa (npr. 3. odstavek 40. člena ZVDAGA²⁸).

V pojasnilih na ugotovitve upravne inšpekcije je ZPIZ glede nekaterih ugotovljenih nepravilnosti predlagal tudi ukrepe, ki bi jih sprejel. S tem v zvezi upravna inšpektorica ZPIZ seznaja, da se ugotovitve upravnega inšpekcijskega nadzora nanašajo na ugotovitve dejanskega stanja pri organu. V kolikor so ugotovljene nepravilnosti, upravna inšpekcija organom na koncu zapisnika odredi sprejem ustreznih ukrepov, pri čemer pa organ posreduje upravni inšpekciji v določenem roku le sprejete ukrepe za odpravo nepravilnosti. Zaradi navedenega v nadaljevanju zapisnika tudi vsi ostali predlagani ukrepi ZPIZ niso vključeni v ta zapisnik oziroma so izvzeti iz pojasnil, saj je namen posredovanja osnutka zapisnika organu, da poda morebitne pripombe na ugotovljeno dejansko stanje upravne inšpekcije.

Upravna inšpektorica zato ponovno izpostavlja, da problematika upravne zadeve pri ZPIZ trenutno ni urejena, kakšna pa bosta vsebina in obseg dosjejev, pa ni stvar upravne inšpekcije, temveč je to prepuščeno vodstvu ZPIZ. Z vidika pristojnosti upravne inšpekcije je potrebno zgolj opozoriti, da dosje ne more predstavljati edine zbirke dokumentarnega gradiva (zadeve morajo biti rešene in shranjene v skladu z UUP).

Vodstvo ZPIZ je v neposrednem nadzoru na sedežu organa pojasnilo, da je evidenca dokumentarnega gradiva na nekaterih področjih res še vodena z informacijskim sistemom CICS ter da se zavedajo, da ta ni sledila v celoti določbam UUP ter sodobnim potrebam uporabnikov in kakovosti poslovanja, zato so že v letu 2011 pristopili k celoviti prenovi informacijsko-komunikacijske tehnologije²⁹. Ena izmed aktivnosti v tem okviru je bil tudi pristop k izvedbi projekta »Poslovanje z dokumentarnim gradivom (UDG)«, katerega namen je posodobitev sistema za upravljanje z dokumentarnim gradivom z vključevanjem poslovnih procesov v

²⁶ Zakon za uravnoteženje javnih financ.

²⁷ Arhivsko gradivo je dokumentarno gradivo, ki je bilo prejeto ali je nastalo pri delu organov in ima trajen pomen za znanost in kulturo ali trajen pomen za pravno varnost pravnih in fizičnih oseb, v skladu s strokovnimi navodili pristojnih arhivov (2. točka 2. člena UUP).

²⁸ Kadar je gradivo iz prvega in drugega odstavka tega člena pri ustvarjalcu še vedno v uporabi in je neobhodno potrebno za njegovo poslovanje, se tridesetletni rok izročitve javnega arhivskega gradiva za posamezno gradivo iz prvega in drugega odstavka tega člena izjemoma lahko podaljša za največ deset let na podlagi odločbe arhiva. Vlogi za izdajo navedene odločbe mora javnopravna oseba obvezno priložiti popis arhivskega gradiva, v zvezi s katerim prosi za izjemno podaljšanje roka.

²⁹ ZPIZ izvaja celovito prenovi informacijsko-komunikacijske tehnologije v skladu s Strategijo prenove in razvoja IKT za obdobje 2012-2016. Dejavnosti so bile usmerjene v dopolnjevanje IKT infrastrukture ter prilagoditev in prehod programske opreme na novo okolje (ZPIZov zasebni oblak) - vir: Letna poročila ZPIZ, dostopna na: <https://www.zpiz.si/cms/?id=2&inf=69>.

procesno informacijsko rešitev UDG. Pojasnili so, da bo ZPIZ s tem digitaliziral poslovne procese tako, da bodo lahko potekali v celoti brezpapirno od elektronske vloge do izdaje elektronske odločbe. UDG zaradi odprave krajevnih pristojnosti omogoča možnost dodeljevanja zadev na skupine uporabnikov (ti. bazeni). Pojasnili so, da projekt UDG v tem trenutku še ni zaključen, so pa že skoraj vsi poslovni procesi preneseni v sistem³⁰.

Upravna inšpektorica je pridobila gradiva, ki se navezujejo na informacijske rešitve upravljanja z dokumentarnim gradivom, med drugim tudi celovit opis procesne informacijske rešitve UDG³¹. UDG ZPIZ omogoča brezpapirno upravljanje postopkov od vloge uporabnikov (ki jo ti oddajo prek spleta ali prek lastnoročno podpisane elektronske vloge s podpisno tablico v prostorih ZPIZ oz. prek digitalizirane vloge, prejete v papirni obliki). Vsa opravila potekajo v okviru postopkov, ki tečejo v okolju za upravljanje poslovnih procesov (BPM), vsi dokumenti so na voljo v elektronski obliki (e-dosje) ali se v takšno obliko z digitalizacijo pretvorijo na začetku postopka. Vsi dokumenti se shranijo v dokumentnem sistemu, pripravljeni za zakonsko skladno dolgotrajno hrambo. V rešitev UDG so integrirane številne druge informacijske rešitve za izvajanje posameznih postopkov. Dokumenti, ki nastanejo v postopku (npr. odločbe), so prav tako v elektronski obliki, vsi podpisi odločevalcev so digitalni, izvedeni s kvalificiranim digitalnim potrdilom, tako da je zagotovljena polna pravna veljavnost dokumentov. Izhodni dokumenti (npr. odločbe) se strankam lahko vročijo elektronsko prek portala e-ZPIZ ali prek elektronske odpreme, ko se z rešitvijo elektronskega poslovanja pošljejo zunanjemu izvajalcu storitve tiskanja in strojnega kuvertiranja, ki en izvod natisne, kuvertira in posreduje stranki prek izvajalca poštnih storitev, ob stalnem nadzoru ZPIZ. Prejemnik takšnega dokumenta lahko prek spletne storitve preveri verodostojnost natisnjenega prepisa z digitalnim izvirnikom in si izvirnik na željo tudi prenese.³²

Upravna inšpektorica je v neposrednem nadzoru na sedežu ZPIZ vpogledala v nov informacijski sistem UDG in ugotovila, da ta vsebuje vse podatke, ki se vpišejo v evidenco na podlagi določb 134. člena UUP, vključno z roki hrambe dokumentarnega gradiva.³³ Sistem omogoča, da se z vhodnim dokumentom oblikuje dosje, po oblikovanju dosjeja se evidentira zadeva, znotraj katere so evidentirani dokumenti.³⁴ Sistem omogoča za posamezen subjekt pregled dokumentov ene zadeve ali pa pregled dokumentov celotnega dosjeja.

2. UGOTOVITVE PRI UPRAVNEM POSLOVANJU ORGANA

2.1 Normativni del

ZPIZ ima sprejet Pravilnik o upravnem poslovanju³⁵, ki ga je na podlagi tretjega odstavka 43. člena³⁶ Statuta Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Uradni list RS, št. 52/14 – v nadaljevanju Statut) ter na podlagi Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/05, s spremembami in dopolnitvami) izdal generalni direktor ZPIZ. Pravilnik ureja upravno poslovanje ZPIZ in obsega uporabo prostorov in opreme, upravljanje dokumentarnega gradiva, komunikacijo s strankami in drugimi javnostmi, izvajanje uradnih dejanj in poslovanje v jezikih narodnih skupnosti.

³⁰ Manjkajo še nekateri postopki priznanja pravic s področja invalidskega zavarovanja ter pravice do družinske oziroma vdovske pokojnine.

³¹ ZPIZ je v okviru celovite prenove IKT postopno razvil in vzpostavil nov informacijski sistem, ki temelji na sodobni IKT infrastrukturi v zasebnem oblaku, spletnih tehnologijah in konceptu storitveno usmerjene arhitekture. Ta v skladu z veljavno Strategijo prenove in razvoja IKT na podlagi uveljavitve glavnih načel strategije omogoča visoko povezanost ZPIZ z informacijskim okoljem ter celovito digitalizacijo poslovanja oziroma brezpapirno poslovanje in digitalno upravljanje dokumentarnega in arhivskega gradiva. »Digitalni ZPIZ«, ki pomeni celovit informacijski koncept digitalnega upravljanja dokumentarnega in arhivskega gradiva, ki v poslovne procese digitalnega (brezpapirnega) upravljanja poslovnih procesov, vsebin in dokumentov povezuje različne sisteme in gradnike ter faze, od zajema dokumentov, nastalih v ZPIZ ali posredovanih iz okolja, njihovega obdelovanja pa vse do posredovanja elektronskih dokumentov strankam ter njihovega dolgotrajnega, zakonsko skladnega hranjenja. (Digitalni ZPIZ, Informacijski koncept digitalnega upravljanja dokumentarnega gradiva, Številka: 380-1/2016-02500 z dne 31. 8. 2016, različica: 1.2)

³² Letno poročilo ZPIZ 2015, str. 92, 93.

³³ Rok hrambe je določen na podlagi rokov hranjenja dokumentarnega gradiva, ki jih določa predstojnik (159. člen Pravilnika o upravnem poslovanju, ZPIZ, oktober 2014) in je v UDG pogojen z Načrtom Klasifikacijskih znakov ZPIZ, kot to izhaja iz dokumenta »Življenjski cikel dokumenta, št. 0071-10/2016 (02900) z dne 24. 10. 2016«, str. 2/6.

³⁴ Dokumenti se evidentirajo in razvrščajo v zadevah. Osnova za razvrščanje gradiva je Klasifikacijski načrt ZPIZ, februar 2017. Številka dokumenta je sestavljena iz številke zadeve in zaporedne številke dokumenta v zadevi. Številka dokumenta se oblikuje avtomatsko glede na kronološko uvrstitev dokumenta v zadevo.

³⁵ V nadaljevanju Pravilnik, ki je bil sprejet dne 20. 10. 2014, velja od 21. 10. 2014 dalje;

³⁶ »Statut, poslovnik o delu sveta ZPIZ, splošne akte za izvajanje zavarovanja ter splošna akta o notranji organizaciji in pripravi svetov sprejema svet na predlog generalnega direktorja. Splošna akta o sistemizaciji delovnih mest in uporabi službenih avtomobilov sprejme generalni direktor ob soglasju sveta. Druge splošne akte, ki so potrebni za poslovanje in izvajanje dejavnosti, sprejme generalni direktor. Predlogi splošnih aktov, s katerimi se v ZPIZ določa organizacija dela ali določa obveznosti, ki jih morajo delavci ZPIZ poznati zaradi izpolnjevanja pogodbenih in drugih obveznosti, se pred sprejemom posredujejo v mnenje sindikatu delavcev ZPIZ. Sindikat mora podati mnenje v roku osmih dni. Če sindikat mnenje posreduje v roku, ga je potrebno obravnavati in se do njega opredeliti.«

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je generalni direktor ZPIZ izdal Pravilnik s katerim ureja področje, ki je že urejeno v UUP. UUP, ki je predpis Vlade RS, ureja upravno poslovanje, ki obsega delovni in poslovni čas ter uradne ure, uporabo prostorov in opreme, upravljanje dokumentarnega gradiva, komunikacijo s strankami in drugimi javnostmi, izvajanje uradnih dejanj, poslovanje v jezikih narodnih skupnosti in nadzor nad izvajanjem te uredbe. Ni sporno, da lahko ZPIZ sprejme splošne akte, ki so potrebni za poslovanje in izvajanje dejavnosti ZPIZ, vendar z njim ne more drugače urejati materije, ki je že urejena v podzakonskem predpisu, konkretno v UUP. Pri tem upravni inšpektor opozarja, da je ZPIZ v Pravilniku določil drugačno definicijo pojmov za posamezne izraze kot so določeni v UUP (npr. 2. člen UUP), spremenil ureditev upravnega poslovanja ali pa pojme podvajal (npr. 118. člen UUP in 79. člen Pravilnika sta skoraj identična, prva odstavka pa sta enaka). Ureditev upravnega poslovanja, ki je že urejena s predpisom je nepravilna. Gre za spreminjanje in za podvajanje podzakonskih določb UUP v internem predpisu ZPIZ, kar je pravno nedopustno. UUP v 2. odstavku 1. člena³⁷ namreč jasno določa, da velja tudi za druge pravne in fizične osebe, kadar na podlagi javnih pooblastil opravljajo upravne naloge, razen, če ni s to uredbo in z drugimi predpisi določeno drugače. Iz določb UUP je jasno razvidno, da so vsa določila UUP dolžne upoštevati tudi druge pravne in fizične osebe, kadar na podlagi javnih pooblastil opravljajo upravne naloge, razen izjem. Izjeme so določene v 3. odstavku 1. člena UUP:

- določbe 162. (Enotna podoba in prepoznavnost), 163. (Pravilnost in enotnost vsebine) in 164. člena Oblikovne značilnosti dokumentov - razen številke dokumenta in datuma) veljajo samo za organe državne uprave;
- določbe, ki se nanašajo na delovni in poslovni čas ter uradne ure, se ne uporabljajo za predstavništva Republike Slovenije v tujini in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti. Prav tako se te določbe ne uporabljajo, če narava nalog zahteva drugačno organizacijo delovnega in poslovnega časa ter uradnih ur, in je to določeno s posebnim zakonom, podzakonskim predpisom ali drugim aktom, izdanim na podlagi zakona;
- določbe, ki se nanašajo na uradne zgradbe, prostore in opremo ne veljajo za predstavništva Republike Slovenije v tujini in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, če z njihovimi predpisi ni določeno drugače.

- Upravni inšpektor zato pri presoji upravnega poslovanja navedeni Pravilnik ni upošteval.

ZPIZ je pojasnil:

»Pravilnik o upravnem poslovanju je skladno z določbo 42. člen Statuta zavoda (v nadaljnjem besedilu: statut) splošni akt zavoda, ki se lahko sprejme, v kolikor to narekujejo potrebe poslovanja in izvajanja dejavnosti. Zavod se strinja z ugotovitvami, da gre pri navedenem pravilniku za podvajanje nekaterih podzakonskih določb UUP, vendar je stališče, da je to pravno nedopustno, po mnenju zavoda prestrogo. Zavod je želel v tem pravilniku bolj podrobno urediti nekatere institute, potrebne pri izgradnji informacijskega sistema UDG ter delavcem zavoda določbe UUP bolj približati in jih zbrati v enem aktu. Zavod bo do konca septembra 2017 ustanovil delovno skupino, ki bo v celoti pregledala določbe Pravilnika o upravnem poslovanju in UUP. Po opravljenem pregledu se bo presodilo, v kolikšni meri je potrebno urejanje nekih vsebin s tem pravilnikom in ali bodo sploh še ostale vsebine, ki bi jih bilo treba s tem pravilnikom pravno normirati.«

- Presoja upravnega inšpektorja:
Ni sporno, da lahko ZPIZ sprejme splošne akte, ki so potrebni za poslovanje in izvajanje dejavnosti ZPIZ, vendar z njim ne more drugače urejati materije, ki je že urejena v podzakonskem predpisu, konkretno v UUP, ki jo sprejela Vlada RS. ZPIZ je v Pravilniku določil drugačno definicijo pojmov za posamezne izraze kot so določeni v UUP, spremenil ureditev upravnega poslovanja ali pa pojme iz UUP v Pravilniku podvajal. Ureditev upravnega poslovanja, ki je že urejena s predpisom, je nepravilna,

37 »Ta uredba velja za organe državne uprave, uprave samoupravnih lokalnih skupnosti ter druge pravne in fizične osebe, kadar na podlagi javnih pooblastil opravljajo upravne naloge, če ni s to uredbo in z drugimi predpisi določeno drugače.«

saj takšna ureditev velja tudi za druge pravne in fizične osebe, kadar na podlagi javnih pooblastil opravljajo upravne naloge, razen, če ni s to uredbo in z drugimi predpisi določeno drugače.³⁸ Kot je že navedeno gre za spreminjanje in za podvajanje podzakonskih določb UUP v internem predpisu ZPIZ, kar je pravno nedopustno, saj materije, ki je že urejena v hierarhično višjem splošnem aktu, z nižjim aktom ni dopustno spreminjati.

2.2 Pregled prostorov, opreme

V inšpekcijskem nadzoru so bili pregledani poslovni prostori in upravno poslovanje na sedežu v Ljubljani ter na območni enoti v Mariboru in na Območni enoti v Kopru.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da:
 - ima organ pred vhodom v zgradbo objavljeno tablo z uradnim naslovom in objavljeno tablo z razporedom uradnih ur (65. člen UUP);
 - ima organ na vratih službenih prostorov (posameznih notranjih organizacijskih enot) objavljene/pritrjene oznake, iz katerih je razvidno, katera dela se pretežno opravljajo v teh prostorih (64. člen UUP);
 - javni uslužbenci pri upravnem poslovanju uporabljajo ustrezne priponke ali namizne tablice za identifikacijo (12. člen UUP);
 - ima organ in uporablja oglasno desko (66. člen UUP);
 - ima organ objavljen seznam javnih uslužbencev, ki dajejo informacije splošnega značaja (imena in priimki, telefonske številke, naslov elektronske pošte in lokacijo javnih uslužbencev, 10. člen UUP);
 - ima organ objavljen seznam uradnih oseb pooblaščenih za vodenje in odločanje v upravnem postopku (11. člen UUP);
 - ima organ objavljen seznam uradnih oseb pooblaščenih za dajanje informacij javnega značaja;
- ima organ knjigo pripomb in pohval (15. člen UUP);
- organ uporablja prejemno štampljko (118. člen UUP);
- organ uporablja štampljko »kopija enaka izvirniku« (26. člen PIUUP);
- vse enote ZPIZ ne uporabljajo štampljko »dokončnost in pravnomočnost« (3. člen Pravilnika o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov). Pri pregledu posameznih zadev se je namreč ugotovilo, da OE Novo mesto ne uporablja štampljke v skladu z navedenim pravilnikom (kot to izhaja iz ugotovitev pod 5.2);
- organ uporablja predpisano ovojnico za osebno vročanje v upravnem postopku (172. in 223. člen UUP ter 28. do 34. člena PIUUP);
- organ uporablja predpisan žig nosilca javnega pooblastila;
- organ uporablja vnaprej pripravljene obrazce za poslovanje v upravnem postopku;
- organ strankam zagotavlja splošne informacije iz 6. člena UUP na naslednje načine:
 - preko javnih uslužbencev s posameznega področja;
 - v obliki pisnih informacij (brošure, zloženke, ipd.), ki so strankam dostopne v sprejemnem prostoru in na drugih prostorih organa (na primer na hodnikih pred pisarnami) in
 - preko svetovnega spleta na spletnem naslovu ZPIZ <https://www.zpiz.si>.

ZPIZ je pojasnil:

V novem sistemu upravljanja z dokumentarnim gradivom (UDG) štampljko »dokončnost in pravnomočnost« nadomešča e-dokument, na katerem so zahtevani podatki za potrditev dokončnosti in pravnomočnosti. Poslovno pravilo v postopku zagotavlja, da je pred posredovanjem upravne zadeve v hrambo treba določiti dokončnost oz. pravnomočnost.

- Presoja upravne inšpektorice:

Upravna inšpektorica v zvezi navedbami ZPIZ pojasnjuje, da je način potrjevanja dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov ter oblika in vsebina potrdila o dokončnosti in pravnomočnosti določen s Pravilnikom o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov (Uradni list RS, št. 43/05 in 94/07), ki zavezuje tudi

38 Izjeme so določene v 3. odstavku 1. člena UUP;

ZPIZ. Potrdilo, ki ga zahteva stranka, se namreč lahko izda v obliki samostojne listine, ali v obliki štampljke, ki je določena s tem pravilnikom. V obliki štampljke se potrdilo običajno izda, kadar stranka pride neposredno k organu z aktom, ki ji je bil vročen. Zato upravna inšpektorica ponovno pojasnjuje, da je uporaba zgoraj omenjene štampljke »dokončnost in pravnomočnost«, obvezna na način, kot to predpisuje navedeni pravilnik.

2.3 Spoštovanje dvojezičnega poslovanje na Območni enoti Koper

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a) v 11. členu določa, da je na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina³⁹. Iz te določbe izhaja, da se slovenščina kot uradni jezik uporablja na vsem teritoriju države Slovenije. Na območjih občin, v katerih živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, pa je poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina. Dvoje uradnih jezikov se uporablja torej samo na določenem omejenem območju, kjer živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost. Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, so na teh območjih občin dolžni s pripadniki teh skupnosti uradovati v njihovem jeziku. Skladno s tem tudi ZUP v drugem odstavku 62. člena določa, da na območju občin, kjer sta pri organu poleg slovenščine uradna jezika tudi italijanski in madžarski jezik, upravni postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, če stranka v tem jeziku vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne, oziroma če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom.

Določbe 223. člena UUP

(1) Na območjih lokalnih skupnosti, kjer sta poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik, so vsi obrazci, prejemne štampljke, žigi ter dokumenti iz uradnih evidenc sestavljeni in izpisani tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku.

(2) Vse sestavine uradnega dokumenta morajo biti natisnjene tudi v italijanskem in madžarskem jeziku, če se uporabljajo na območjih, na katerih živi italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.

(3) Vsi življenjski dogodki na državnem portalu e-uprava morajo biti izpisani tudi v italijanskem in madžarskem jeziku, enako velja za osnovne informacije o portalu.

(4) V italijanskem in madžarskem jeziku morajo biti pripravljene tudi elektronski obrazci za oddajo vlog preko spleta in na spletu objavljeni podatki o upravnih storitvah organa.

- Organ spoštuje določbe UUP s tem, ko zagotavlja uporabo prejemne štampljke, žigov, štamplik in drugih predpisanih obrazcev (npr. ovojnica za osebno vročanje, brošure, zloženke) z vsebino v obeh jezikih.

Določbe 6. in 13. člena Pravilnika o izvrševanju uredbe o upravnem poslovanju

- Organ ima tekst knjige pripomb in pohval izpisan v obeh jezikih.
- Organ ima table (table organov državne uprave: table na pročeljih, napotilne table, imenske tablice) napisane v obeh jezikih.

Določbe 3. člena Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja

- Organ je zagotovil celoten katalog informacij javnega značaja tudi v jeziku narodne skupnosti. Katalog je dostopen na spletni strani <https://www.zpiz.si/cms/?ids=zpozit>.

39 Uradni jezik v Sloveniji je slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.

3. UPRAVNE ZADEVE

3.1 STAROSTNA POKOJNINA

3.1.1 Normativni del

Starostna pokojnina je pokojninski prejemek brez odbitkov, ki pripada zavarovancu ob dopolnitvi predpisane starosti in pokojninske dobe, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom.⁴⁰

Primarno pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec (moški in ženska) pri starosti 65 let, če je dopolnil najmanj 15 let zavarovalne dobe.⁴¹ Izjeme od teh pravil so nato določene v naslednji odstavkih tega člena, ter od 28. do 40. členu ZPIZ-2, kjer so urejena tudi pravila glede odmere starostne in predčasne pokojnine.

3.1.2 Zadeva št. 10321-2664/2017 – zahteva za priznanje pravice do starostne pokojnine

Stranka ■ je 20. 2. 2017 vložila elektronsko zahtevo za priznanje starostne pokojnine preko spletne aplikacije ZPIZ na pripravljenem obrazcu »e-vloga.«

Kot drugi dokument v zadevi je knjižen lastni dokument »zaposilo za dopolnitev oziroma revizijo podatkov« s št. 10321-2664/2017, ki je s strani območne enote ZPIZ poslan Oddelku za matično evidenco in prispevke ZPIZ.

- Dokument je evidentiran kot lastni dokument⁴², čeprav to ni. Gre za izhodni dokument, s katerim se zaproša oddelek za določene podatke. Dokument tudi nima datuma nastanka, niti nima zaporedne številke. Gre za kršitev določbe 148. člena UUP glede vsebine evidence o dokumentu⁴³ in kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

Kot tretji dokument v zadevi je knjižen uradni zaznamek št. 10321-2664/2017.

- Dokument nima zaporedne številke.

Kot četrti dokument v zadevi je knjižen izpis iz evidence PR AJPES.

Nadalje so v zadevi evidentirani dokumenti, ki jih je ZPIZ pridobil iz lastnih evidenc, in sicer gre za dokumente z imenom »Podatki o pokojninski dob, Izpis pokojninske dobe in Podatki o plačah in nadomestilih.«

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokumenti nimajo zaporednih števil, ali pa imajo eno zaporedno številko, v zadevi pa so evidentirani tudi pod drugo zaporedno številko. Tako je:
 - dokument z imenom »Podatki o pokojninski dobi« evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument pod št. 5 in kot izhodni dokument pod št. 6.;
 - dokument z imenom »Izpis pokojninske dobe« evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument pod št. 6. in kot izhodni dokument pod št. 9;
 - dokument z imenom »Podatki o plačah in nadomestilih« evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument pod št. 7 in kot izhodni dokument št. 7.;pri čemer ZPIZ teh dokumentov ne pošilja samostojno strankam, ampak jih prilaga odločbi kot priložo. Takšno poslovanje je nepregledno in v nasprotju z določili UUP.

⁴⁰ 36. točka 1. odstavka 7. člena ZPIZ-2;

⁴¹ 1. odstavek 27. člena ZPIZ-2;

⁴² 19. točka 1. odstavka 2. člena UUP: »lastni dokument je izvirni ali reproducirani zapis, ki je nastal pri delu organa in je pomemben za njegovo poslovanje ter ga organ ni odposlal drugemu naslovniku.«

⁴³ 2. točka 1. odstavka 148. člena UUP: O posameznem dokumentu je med drugim treba evidentirati tudi datum prejema ali odprave dokumenta, pri dokumentih za notranje potrebe pa datum nastanka (vhodni, izhodni in lastni dokumenti);

ZPIZ je stranki ■ dne 5. 4. 2017 izdal odločbo št. 1 5 9330513 (v zadevi evidentiran pod št. 10321-26644/2017-8), s katero je stranki priznal pravico do starostne pokojnine. V izreku je odločil: »Zavarovanec ima pravico do starostne pokojnine v znesku 950,10 EUR na mesec od 29. 3. 2017 dalje. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je izrek odločbe pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Obrazložitev je pomanjkljiva. Pravna podlaga za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedena, niti obrazložena. Obrazložitev tudi ne vsebuje razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo (na podlagi česa mu pripada pravica do starostne pokojnine od 29. 3. 2017 dalje), izpolnjevanje pogojev za priznanje pravice do starostne pokojnine tudi ni zadostno utemeljena zgolj z navedbo 27. člena ZPIZ-2, kar je potrebno v obrazložitvi navesti. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.

3.1.3 Zadeva št. 10321-506/2017 - zahteva za priznanje pravice do starostne pokojnine

Stranka ■ je 21. 12. 2016 vložila pisno zahtevo za priznanje starostne pokojnine na pripravljenem obrazcu. Vlogi je priložila 4 priloge. Na dokumentu je odtisnjena in izpolnjena prejemna štampiljka s številko dokumenta 10321-506/2017 z dne 9. 1. 2017.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da prejemna štampiljka na dokumentu vsebuje polje »Priloge«, v katerem pa ni vpisanega števila prilog, ki so bile priložene, kar predstavlja kršitev določb 7. odstavka 118. člena UUP. Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 11. 1. 2017 poslal dopis št. 1 4 9294705 (v zadevi evidentiran pod št. 10321-506/2017-2), s katerim je stranko pozval za dopolnitev vloge in priložil obrazec z imenom »Izjava«.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je bilo ravnanje ZPIZ nepravilno, saj gre za uradno dejanje organa v postopku odločanja o pravici do starostne pokojnine. ZPIZ bi moral postopati po določilih 67. člena ZUP⁴⁴ in stranko pravilno pozvati, da vlogo dopolni, določiti rok za odpravo nepravilnosti in stranko opozoriti na posledice, če nepravilnosti v postavljenem roku ne bodo odpravljene. Tega pa ni storil, ampak je stranki poslal samo dopis z obrazcem. S tem pa so podane kršitve določb 67. člena ZUP.
- Upravni inšpektor ugotavlja tudi, da sta na dokumentu navedeni dve številki (zadeve in dosjeja), ni navedene pisarniške odredbe komu in na kateri naslov se dokument odpošlje. Ponovno se ugotavlja nepreglednost poslovanja organa in v nasprotju z določili UUP.

Stranka ■ je 17. 1. 2017 vlogo dopolnila in izpolnila priložen obrazec. Na dokumentu je odtisnjena prejemna štampiljka, ki pa razen rubrike »datum prejema«, ni izpolnjena.

- Upravni inšpektor tudi tu ugotavlja kršitev 118. člena UUP.

V izogib ponavljanju upravni inšpektor v nadaljevanju pregleda te zadeve ugotavlja enake kršitve kot v zadevi št. 10321-2664/2017 in sicer:

44 »Če je vloga nepopolna ali nerazumljiva, je samo zaradi tega ni dovoljeno zavreči. Organ, mora v roku petih delovnih dni zahtevati, da se pomanjkljivosti odpravijo, in določiti vložniku rok, v katerem jo mora popraviti. Zahtevo v obliki dopisa za odpravo pomanjkljivosti se pošlje ali izroči vložniku, če je podal vlogo neposredno pri organu. Če stranka pomanjkljivosti odpravi v roku, se šteje, da je vloga vložena takrat, ko je bila vložena vloga, s katero so pomanjkljivosti odpravljene. Če stranka v tem roku pomanjkljivosti ne odpravi, organ s sklepom zavrne vlogo. Zoper ta sklep je dovoljena pritožba.«

- dokumenti nimajo zaporednih števil, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Podatki o pokojninski dobi«;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Izpis pokojninske dobe«;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Podatki o plačah in nadomestilih«.

ZPIZ je stranki ■ dne 18. 1. 2017 izdal odločbo št. 1 4 92944705 (v zadevi evidentiran pod št. 10321-506/2017-15), s katero je stranki priznal pravico do starostne pokojnine. V izreku je odločil: *»Zavarovanka ima pravico do starostne pokojnine v znesku 639,45 EUR na mesec od 31. 12. 2016 dalje. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«*

- Upravni inšpektor tudi pri tej odločbi ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanka« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Obrazložitev je pomanjkljiva. Pravna podlaga za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedena, niti obrazložena. Obrazložitev tudi ne vsebuje razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo (na podlagi česa mu pripada pravica do starostne pokojnine od 31. 12. 2016 dalje), izpolnjevanje pogojev za priznanje pravice do starostne pokojnine tudi ni zadostno utemeljena zgolj z navedbo 27. člena ZPIZ-2, kar je potrebno v obrazložitvi navesti. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.

3.1.4 Zadeva št. 9652442 – zahteva za priznanje pravice do starostne pokojnine

Stranka ■ je 20. 12. 2016 vložila zahtevo za priznanje starostne pokojnine na pripravljenem obrazcu. Vlogi je priložila prilogi (vojaško knjižico in sklep o prenehanju delovnega razmerja). Na dokumentu je odtisnjena in izpolnjena prejemna stampiljka s številko dokumenta 10321-24624/2016 z dne 20. 12. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

V izogib ponavljanju upravni inšpektor v nadaljevanju pregleda te zadeve ugotavlja enake kršitve kot v zadevi št. 10321-2664/2017, in sicer:

- dokumenti nimajo zaporednih števil, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Podatki o pokojninski dobi«;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Izpis pokojninske dobe«;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Podatki o plačah in nadomestilih«.

V zadevi se nahaja dopis brez naslovnika z navedeno vsebino: *»Spoštovani! Z odločbo ZPIZ...vam je bila....Glede nato, da izpolnjujete pogoje za starostno pokojnino....po določbah ZPIZ-1, iz katerega pa je razvidno, da ta za vas ni ugoden. Lep pozdrav.. strokovna delavka... Priloga:,...«*

- Upravni inšpektor ugotavlja, da na dokumentu ni navedene številke zadeve, ni naslovnika in tudi ni pisarniške odredbe komu in na kateri naslov se dokument odpošlje. Iz popisa zadeve je sicer razvidno, da naj bi to bil dokument pod št. 10321-24624/2016-

12 z imenom »dopis-stranki«. Ponovno se ugotavlja nepreglednost poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 5. 1. 2017 izdal odločbo št. 1 4 9591901 (v zadevi evidentiran pod št. 10321-24624/2016-23), s katero je stranki priznal pravico do starostne pokojnine. V izreku je odločil: *»Zavarovanec ima pravico do starostne pokojnine v znesku 1.019,65 EUR na mesec od 31. 12. 2016 dalje. Pritožba in revizija ne zadrži izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«*

- Upravni inšpektor tudi pri tej odločbi ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Obrazložitev je pomanjkljiva. Pravna podlaga za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedena, niti obrazložena. Obrazložitev tudi ne vsebuje razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo (na podlagi česa mu pripada pravica do starostne pokojnine od 31. 12. 2016 dalje), izpolnjevanje pogojev za priznanje pravice do starostne pokojnine tudi ni zadostno utemeljena zgolj z navedbo 27. člena ZPIZ-2, kar je potrebno v obrazložitvi navesti. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.

3.1.5 Zadeva št. 10321-23090/2016 – zahteva za priznanje pravice do starostne pokojnine

ZPIZ je dne 6. 12. 2016 prejel zahtevek na področju priznanja pravic iz mednarodnega zavarovanja, ki jo je za stranko ■, podal Hrvaški Zavod za pokojninsko zavarovanje. Na dokumentu je odtisnjena prejemna štampljka, ki pa razen rubrike »datuma prejema«, ni izpolnjena.

- Upravni inšpektor tudi tu ugotavlja kršitev 118. člena UUP.

Dne 9. 12. 2016 je ZPIZ izdal poziv za dopolnitev vloge št. 10321-23090/2016, s katero je stranko ■ pozval, da zahtevo dopolni in ji v ta namen priloži tri obrazce za izpolnit. Na dokumentu ni navedene pisarniške odredbe, kako naj se dokument odpošlje.

- Upravni inšpektor najprej ugotavlja, da je bilo ravnanje ZPIZ nepravilno, saj gre za uradno dejanje organa v postopku ugotavljanja pravice do starostne pokojnine. ZPIZ bi moral postopati po določilih 67. člena ZUP in stranki določiti rok za odpravo nepravilnosti in jo opozoriti na posledice, če nepravilnosti v postavljenem roku ne bo odpravila. Tega pa ni storil, ampak je stranki poslal samo dopis z obrazci. S tem pa so podane kršitve določb 67. člena ZUP.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke, prav tako na njem ni navedene pisarniške odredbe kako naj se dokument odpošlje. To se naredi s pisarniško odredbo po 1. odstavku 169. člena UUP⁴⁵ na samem dokumentu.

ZPIZ je pojasnil:

»V zadevi številka 10321-23090/2016 (točka 3.1.5 osnutka zapisnika) ne gre za nepopolno oz. nerazumljivo vlogo, zaradi česar bi bilo potrebno postopati po 67. členu ZUP. Gre za postopek za pridobitev pravice na podlagi Uredbe (ES)8883/04.⁴⁶ Ker gre za tujega državljana, ki ima stalno prebivališče v tuji državi, ta praviloma nima določene davčne številke, ki je potrebna za vsako izplačilo dajatve. Prav tako je treba zavarovancu pojasniti način izplačila pokojnine, da nam lahko sporoči na kateri račun želi prejemati pokojnino. Prav tako je zaradi časa, ki poteče od vložitve zahteve pri tujem nosilcu do izdaje odločbe o priznanju pravice iz slovenskega

45 Javni uslužbenec, ki je pripravil dokument za odpremo, je ne glede na to, kdo je dokument podpisal, dolžan dati glavni pisarni natančno pisarniško odredbo, na kateri naslov ali naslove je treba dokument odposlati, katere priloge je treba priložiti in kako naj se dokument odpošlje.

46 Pravilno številka uredbe na katero se sklicuje ZPIZ je: Uredba (ES) 883/04;

zavarovanja, treba pred izdajo odločbe preveriti ali zavarovanec še živi, kar dokazuje s potrjenim potrdilom o življenju. Glede na navedeno ne gre za nepopolno vlogo, saj se za navedene dokumente zaprosi le v primeru, ko je že predhodno ugotovljeno, da zavarovanec izpolnjuje pogoje za priznanje pravice.»

- Presoja upravnega inšpektorja:
Upravni inšpektor najprej ugotavlja, da Uredba (ES) 883/04 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti na katero se sklicuje ZPIZ, ne določa postopka, kadar zavarovanec svoji vlogi ne priloži polne dokumentacije. Ni sporno, da je Uredba Evropskega parlamenta in Sveta zavezujoča ter se splošno in neposredno uporablja za vse članice EU. Vendar, kadar Uredba ne določa postopkovna pravila, se uporablja nacionalna zakonodaja države članice EU. Zato je po mnenju upravnega inšpektorja ZPIZ dolžna pri pozivanju strank upoštevati določila 67. člena ZUP in stranki določiti rok za odpravo nepravilnosti in jo opozoriti na posledice, če nepravilnosti v postavljenem roku ne bo odpravila.

Stranka ■. je 14. 12. 2016 poslala izpolnjene obrazce, ki so ji bili poslani. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka, ki pa razen rubrike »datum prejema« 23. 12. 2016, ni izpolnjena.

- Upravni inšpektor tudi tu ugotavlja kršitev 118. člena UUP.

Dne 29. 12. 2016 je ZPIZ z dopisom št. 1 5 5101870 (v zadevi evidentiran pod št. 10321-23090/2016-9), zaprosil Finančno upravo RS (v nadaljevanju FURS) za dodelitev davčne številke za stranko ■.

- Upravni inšpektor ponovno ugotavlja nepreglednost poslovanja organa in v nasprotju z določili UUP. Dokument ima drugo številko kot zadeva na katero se nanaša, prav tako na njem ni navedene pisarniške odredbe kako naj se dokument odpošlje. To se naredi s pisarniško odredbo po 1. odstavku 169. člena UUP na samem dokumentu.

FURS je 4. 1. 2017 obvestil ZPIZ o dodelitvi davčne številke za stranko ■. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka, ki pa razen rubrike »datum prejema« 23. 12. 2016, ni izpolnjena.

V izogib ponavljanju upravni inšpektor v nadaljevanju pregleda te zadeve ugotavlja enake kršitve kot v zadevi št. 10321-2664/2017 in sicer:

- dokumenti nimajo zaporednih števil, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Podatki o pokojninski dobi«;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Izpis pokojninske dobe«;
- isti dokument je evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument in kot izhodni dokument z imenom »Podatki o plačah in nadomestilih«.

ZPIZ je stranki ■. dne 11. 1. 2017 izdal odločbo št. 1 5 5101870 (v zadevi evidentiran pod št. 10321-23090/2016-23), s katero je stranki priznal pravico do starostne pokojnine. V izreku je odločil: *»Zavarovanec ima pravico do sorazmernega dela starostne pokojnine v znesku 31,09 EUR na mesec od 6. 9. 2016 dalje. Pritožba in revizija ne zadrži izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«*

- Upravni inšpektor tudi pri tej odločbi ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.

- Obrazložitev je tudi pomanjkljiva, saj pravna podlaga za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedena, niti obrazložena. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.

3.1.6 Zadeva št. 10321-3570/2017 – zahteva za priznanje pravice do starostne pokojnine

ZPIZ je dne 3. 3. 2017 prejel zahtevek na področju priznanja pravic iz mednarodnega zavarovanja, ki jo je za stranko ■ vložil Italijanski Zavod za pokojninsko zavarovanje. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka, ki pa razen rubrike »datum prejema«, ni izpolnjena.

- Upravni inšpektor tudi tu ugotavlja kršitev 118. člena UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 23. 3. 2017 izdal odločbo št. 10321-3570/2017, s katero ji ni priznal pravico do starostne pokojnine. V izreku je odločil: »Zahteva se zavrne. Zavarovanec ■, roj. x.x. nima pravice do starostne pokojnine. Stroškov postopka ni.«

- Upravni inšpektor pri tej odločbi ugotavlja, da je je izrek oblikovan pravilno in da je obrazložitev v skladu z določili 214. člena ZUP.

ZPIZ je Italijanskemu Zavodu za pokojninsko zavarovanje dne 23. 3. 2017 poslal potrdilo o zavarovalni dobi stranke ■ v RS.

3.2 VDOVSKA POKOJNINA

3.2.1 Normativni del

Vdovska pokojnina je pokojninski prejemek, ki pripada preživeli zakonski partnerici ali partnerju (v nadaljnjem besedilu: partner) po umrlem zavarovancu ali uživalcu pokojnine, ob izpolnjevanju določenih pogojev pa tudi razvezanemu zakoncu, partnerju v zunajzakonski skupnosti ali partnerju v registrirani istospolni partnerski skupnosti, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa ta zakon.⁴⁷

Vdovsko pokojnino lahko primarno uveljavi vdova ali vdovec umrlega zavarovanca oziroma uživalca pravic če je do njegove smrti dopolnil(a) starost 58 let; če je bil(a) do njegove smrti popolnoma nezmožen(a) za delo ali je to postal(a) v enem letu po njegovi smrti; če ji(mu) je po njegovi smrti ostal otrok ali več otrok, ki imajo pravico do družinske pokojnine po umrlem, vdova oziroma vdovec pa ima do njih dolžnost preživljanja.⁴⁸ Izjeme od teh pravil so nato določene v naslednji odstavkih in v 54. členu tega zakona, ki določa posebne primere.⁴⁹

3.2.2 Zadeva št. 3 2 0462260 - zahteva za priznanje pravice do vdovske pokojnine

Stranka ■ je 22. 3. 2017 vložila zahtevo za priznanje vdovske pokojnine na pripravljenem obrazcu. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka, ki pa razen rubrike »datum prejema«, ni izpolnjena.

- Upravni inšpektor tudi tu ugotavlja kršitev 118. člena UUP.

V zadevi so evidentirani lastni dokumenti - izpisi, ki se nanašajo na ažuriranje datoteke pokojnin, izpis usklajenih zneskov dajatev in na odmero in uskladitev pokojnin.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da ni razvidno, zakaj so izpisi v zadevi, saj ni uradnega zaznamka o tem kdo je dokument pridobil ter kdaj. Dokumenti nimajo številke zadeve, razen dokumenta z imenom »odmera in uskladitev pokojnine«, ki pa nima zaporedne

⁴⁷ 40. točka 1. odstavka 7. člena ZPIZ-2;

⁴⁸ 1. odstavek 53. člena ZPIZ-2;

⁴⁹ Pogoji za pridobitev in odmero vdovske pokojnine so določeni v členu 53. in 54.

številke. Glede na to, da gre za vsebino zapisa, ki predstavlja lastni dokument organa oz. ga je organ pridobil iz uradnih evidenc, bi morali biti na predpisan način evidentiran in oblikovan, kot to določata 2. odstavek 74. člena ZUP ter 1. odstavek 201. člena UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 3. 4. 2017 izdal odločbo št. 3 2 0462260, s katero ji je priznal pravico do vdovske pokojnine.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da v uvodu ni navedenega imena stranke, ki je vložila zahtevo za priznanje pravice do vdovske pokojnine, ampak je navedeno samo »na zahtevo stranke.« Gre za kršitve določb 212. člena ZUP,⁵⁰ saj v uvodu ni navedene osebnega imena stranke.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

3.2.3 Zadeva št. 3 5 0968068 - zahteva za priznanje pravice do vdovske pokojnine

Stranka ■ je 27. 3. 2017 vložila zahtevo za priznanje vdovske pokojnine na pripravljenem obrazcu. Na dokumentu je odtisnjena in izpolnjena prejemna stampiljka s številko dokumenta 0968068 z dne 27. 3. 2017.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

ZPIZ je stranki ■ dne 13. 4. 2017 izdal odločbo št. 3 5 0968068, s katero ji je priznal pravico do vdovske pokojnine.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da v uvodu odločbe ni navedenega imena stranke, ki je vložila zahtevo za priznanje pravice do vdovske pokojnine, ampak je navedeno ime pokojnika. Ponovno se ugotavlja kršitev določb 212. člena ZUP
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

3.3 PRAVICA DO NADOMESTILA ZA INVALIDNOST

3.3.1 Normativni del

Pravico do nadomestila za invalidnost ima zavarovanec s priznано pravico do premestitve po končani poklicni rehabilitaciji ter zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 55. letu starosti ali invalidnost III. kategorije, če je zavarovančeva delovna zmožnost za njegov poklic zmanjšana za manj kot 50 % ali če zavarovanec še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerem dela, če ob nastanku invalidnosti ni bil zaposlen ali ni bil obvezno zavarovan ali mu je delovno razmerje prenehalo na podlagi pozitivnega mnenja komisije za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi ali neodvisno od njegove volje ali krivde ali je delovno razmerje prekinil po lastni volji ali krivdi ali se je zaposlil na drugem delovnem mestu.⁵¹

3.3.2 Zadeva 10338-94/2017 - zahteva za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro

Pooblaščenka stranke ■ je dne 2. 2. 2017 vložila zahtevo za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da vloga ni evidentirana v zadevi.

Dne 29. 3. 2017 je ■ izdaja izvedensko mnenje ■ št. 007 9223613 9199. Dokument je v zadevi evidentiran pod št. 10338-94/2017-1 z dne 31. 3. 2017.

50 Uvod odločbe obsega: ime organa, ki odločbo izdaja, predpis o njegovi pristojnosti, način uvedbe postopka, osebno ime stranke in njenega morebitnega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca ter na kratko označeno zadevo, za katero gre v postopku.

51 1. odstavek 85. člena ZPIZ-2;

- Upravni inšpektor ugotavlja, da se mnenje ■ po vsebini nanaša za zadevo št. 10338-94/2017 (dokument pa ima evidentirano številko iz dosjeja stranke) in bi moral biti evidentiran v to zadevo. Prav tako mnenje ■ ne more predstavljati prvega dokumenta v tej zadevi, ker je to vloga stranke za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro. Takšno evidentiranje in razvrščanje dokumentov ni v skladu s pravili UUP in predstavlja nepregledno poslovanje organa. Zaradi tega upravni inšpektor ugotavlja kršitev določb 92. člena UUP⁵².

ZPIZ je stranki ■ dne 10. 4. 2017 izdal odločbo št. 3 5 0968068, s katero ji ni priznal pravice do invalidnine za telesno okvaro.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da v izreku odločbe ni navedenega imena stranke, ki je vložila zahtevo za priznanje do invalidnine za telesno okvaro. Ponovno se ugotavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravni inšpektor po proučitvi zadeve ugotavlja, da odločba ne vsebuje vseh obveznih sestavin upravne odločbe po 214. členu ZUP in da je obrazložitev nepopolna. Čeprav zahtevku stranke ni bilo ugodeno, odločba ne vsebuje niti dejanske, niti pravne obrazložitve. Če upravni akt nima obveznih sestavin obrazložitve, se takega upravnega akta ne da preizkusiti, kar je bistvena kršitev določb upravnega postopka.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

3.3.3 Zadeva 10338-20/2017 - zahteva za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro

Stranka ■ je dne 11. 1. 2017 vložila zahtevo za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da vloga ni evidentirana v zadevi.

Dne 8. 3. 2017 je ■ izdaja izvedensko mnenje ■ št. 002 20167739 0100. Dokument je v zadevi evidentiran pod št. 10338-20/2017-1 z dne 9. 3. 2017.

- V izogib ponavljanju upravni inšpektor tudi pri evidentiranju tega mnenja ■ ugotavlja enake kršitve UUP kot v zadevi št. 10338-94/2017, ki se nanaša na mnenje ■.

ZPIZ je stranki ■ dne 6. 4. 2017 izdal odločbo št. 10338-20/2017, s katero ji ni priznal pravice do invalidnine za telesno okvaro.

- Upravni inšpektor po proučitvi zadeve ugotavlja, da odločba ne vsebuje vseh obveznih sestavin upravne odločbe po 214. členu ZUP in da je obrazložitev nepopolna. Čeprav zahtevku stranke ni bilo ugodeno, odločba ne vsebuje niti dejanske, niti pravne obrazložitve. Če upravni akt nima obveznih sestavin obrazložitve, se takega upravnega akta ne da preizkusiti, kar je bistvena kršitev določb upravnega postopka.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

3.3.4 Zadeva 10338-93/2017 - zahteva za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro

Stranka ■ je dne 15. 5. 2017 vložila zahtevo za priznanje pravice do invalidnine za telesno okvaro.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da vloga ni evidentirana v zadevi.

Dne 9. 3. 2017 je ■ izdaja izvedensko mnenje ■ št. 004 4192283 0100. Dokument je v zadevi evidentiran pod št. 10338-93/2017-1 z dne 31. 3. 2017.

⁵² Vsako delo organov, kadar opravljajo upravne naloge, je treba dokumentirati z ustreznim pisnim zapisom: dokumentom, zaznamkom ali pisarniško odredbo tako, da je mogoče delo kasneje pregledovati, preverjati njegovo pravilnost, pravočasnost in kakovost izvajanja, dokazovati dejstva in ohraniti zapise za znanost in kulturo ali za pravno varnost pravnih in fizičnih oseb.

- V izogib ponavljanju upravni inšpektor tudi pri evidentiranju tega mnenja [REDACTED] ugotavlja enake kršitve UUP kot v zadevi št. 10338-94/2017, ki se nanaša na mnenje [REDACTED].

ZPIZ je stranki [REDACTED] dne 5. 4. 2017 izdal odločbo št. 2 4 4192283 (na odločbi je pod glavo ZPIZ navedena tudi št. 10338-94/2017-2), s katero ji ni priznal pravice do invalidnine za telesno okvaro.

- Upravni inšpektor ponovno ugotavlja nepreglednost poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP, saj ima dokument drugo številko kot zadeva na katero se nanaša, poleg tega pa sta na dokumentu navedeni dve številki.
- Upravni inšpektor po proučitvi zadeve ugotavlja, da odločba ne vsebuje vseh obveznih sestavin upravne odločbe po 214. členu ZUP in da je obrazložitev nepopolna. Čeprav zahtevku stranke ni bilo ugodeno, odločba ne vsebuje niti dejanske, niti pravne obrazložitve. Če upravni akt nima obveznih sestavin obrazložitve, se takega upravnega akta ne da preizkusiti, kar je bistvena kršitev določb upravnega postopka.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

3.3.5 Zadeva 10336-13/2017 - zahteva za priznanje pravice do nadomestila za invalidnost

Stranka [REDACTED] je 15. 2. 2017 vložila zahtevo za priznanje pravice do nadomestila za invalidnost. Na dokumentu je odtisnjena in izpolnjena prejemna stampiljka s številko dokumenta 5059685 z dne 16. 2. 2017.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP. V popisu zadeve je vloga evidentirana pod št. 10336-13/2017 -2, kar predstavlja nepregledno poslovanje in poslovanje v nasprotju z določili UUP.

V izogib ponavljanju upravni inšpektor tudi v tej zadevi ugotavlja enake kršitve kot v zadevi št. 10321-2664/2017 glede evidentiranja, in sicer:

- dokumenti nimajo zaporednih števil, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP;

ZPIZ je stranki [REDACTED] dne 16. 2. 2017 izdal odločbo št. 2 5 5059685 (v zadevi evidentirana pod št. 10336-13/2017-13), s katero je stranki priznal pravico do nadomestila za invalidnost.

- Upravni inšpektor tudi pri tej odločbi ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanki« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravni inšpektor po proučitvi zadeve ugotavlja, da odločba ne vsebuje vseh obveznih sestavin upravne odločbe po 214. členu ZUP in da je obrazložitev nepopolna. V obrazložitvi ni navedeno, da je stranka vložila vlogo, po kateri odločbi ji je bila priznana pravica do nadomestila za invalidnost (ni številke odločbe, datuma izdaje, zakaj ji je bila priznana pravica), ampak je samo navedeno, da ji je bila s predhodno odločbo ta pravica priznana. Ni navedeno katera je tista sprememba delovno pravnega statusa, ki zahteva spremembo odmere nadomestila. Če upravni akt nima obveznih sestavin obrazložitve, se takega upravnega akta ne da preizkusiti, kar je bistvena kršitev določb upravnega postopka.

3.3.6 Zadeva 10336-15/2017 - zahteva za priznanje pravice do nadomestila za invalidnost

Stranka ■ je 10. 2. 2017 vložila zahtevo za priznanje pravice do nadomestila za invalidnost. Na dokumentu je odtisnjena in izpolnjena prejemna štampljka s številko dokumenta 6517.611 z dne 15. 2. 2017.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP V popisu zadeve je vloga evidentirana pod št. 10336-15/2017-1, kar predstavlja nepregledno poslovanje in poslovanje v nasprotju z določili UUP.

V izogib ponavljanju upravni inšpektor tudi v tej zadevi ugotavlja enake kršitve kot v zadevi št. 10321-2664/2017 glede evidentiranja, in sicer:

- dokumenti nimajo zaporednih števil, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP;

ZPIZ je stranki ■ dne 23. 2. 2017 izdal odločbo št. 2 7 6517611 (v zadevi evidentirana pod št. 10336-15/2017-10), s katero je stranki priznal pravico do nadomestila za invalidnost.

- Upravni inšpektor tudi pri tej odločbi ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanki« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravni inšpektor pri tej odločbi ugotavlja, da je odločba pravilno obrazložena v skladu z določili 214. člena ZUP.

3.4 DODATEK ZA POMOČ IN POSTREŽBO

3.4.1 Normativni del

Dodatek za pomoč in postrežbo (v nadaljevanju DPP) je denarni prejemek, ki ga upravičenec pridobi v primeru, ko ne more samostojno opravljati vseh ali večine osnovnih življenjskih potreb⁵³. Pravico do DPP imajo uživalci starostne, predčasne, invalidske, vdovske ali družinske pokojnine s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki jim je za osnovne življenjske potrebe nujna stalna pomoč in postrežba drugega.⁵⁴ Pravna podlaga za vsebinsko odločanje o zahtevi za uveljavitev pravice do DPP je urejena v členih 99 – 104 ZPIZ-2.

3.4.2 Dosje št. 35 0953482 – zahteva za pridobitev pravice do dodatka za pomoč in postrežbo

Upravna inšpektorica je v neposrednem nadzoru pridobila dokumente, ki se nanašajo na odločitve o zahtevi za priznanje pravic do DPP⁵⁵, in sicer:

Prosilka je dne 1. 2. 2017 vložila zahtevo za priznanje DPP.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je na vlogi odtisnjena izpolnjena prejemna štampljka, v štampljki je pod rubriko »številka zadeve« vpisana številka dosjeja, kar pa ni pravilno, saj je potrebno v rubriko »številka zadeve«, vpisati številko zadeve in ne številko dosjeja. V nadaljevanju se upravna inšpektorica do enakih kršitev posebej ne opredeljuje, glede na to, da ZPIZ na več upravnih področjih (kot tudi v konkretni zadevi) vodi evidenco dokumentarnega gradiva še v obliki dosjeja in je pričakovati, da bodo vse tovrstne vloge s prejemno štampljko izpolnjene na enak način.

Dne 6. 2. 2017 je ZPIZ z dopisom št. 35-953482 zaprosil za izvedensko mnenje.

⁵³ 9. točka 7. člena ZPIZ-2.

⁵⁴ 99. člen ZPIZ-2.

⁵⁵ Ker ZPIZ vodi evidence v obliki dosjejev, je uradna oseba sama posredovala upravni inšpektorici tiste dokumente, ki so bili podlaga za odločitve o zahtevi za priznanje pravice do DPP.

Upravna inšpektorica ugotavlja, da gre za ročno izpolnjen obrazec ZPIZ 213-23/1, s podpisom neidentificirane osebe ter da na dokumentu ni navedenega naslovnika in tudi ni pisarniške odredbe komu⁵⁶ in na kateri naslov se dokument odpošlje, pri čemer se ugotavlja nepreglednost poslovanja organa in v nasprotju z določili 1. odstavka 169. člena UUP.

- ■ je dne 20. 3. 2017 podala izvedensko mnenje, št. 005 0953482 0103 z dne 20. 3. 2017.
- Upravna inšpektorica ugotavlja, da iz dokumentov ni mogoče ugotoviti, kako je dokument prispel k organu (ali gre za dokument, ki je bil posredovan elektronsko ali gre za fizično vhodno pošto, na njem ni prejemne štampljke), zato tudi ni mogoče ugotoviti, ali je bil dokument evidentiran v skladu z določili 130. člena UUP, zato se ponovno ugotavlja nepregledno poslovanje organa.

V zadevi je dokument »podatki za odmero DPP št. 35 0953482 z dne 20.4.2017«.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da ni mogoče ugotoviti, ali gre za lastni dokument ali vhodni dokument, niti na kakšen način je ta dokument pridobljen. Na dokumentu je navedena le številka dosjeja (nima številke zadeve iz katere bi bilo razvidno tudi zaporedje nastanka dokumenta). Upravna inšpektorica opozarja, da kadar ima javni uslužbenec, ki vodi postopek, možnost sam vpogledati v uradno evidenco, si podatek priskrbi neposredno sam, o čemer pa je dolžan napraviti uradni zaznamek⁵⁷, ki je del podatkov zadeve, o kateri vodi postopek. V uradnem zaznamku navede ime in naziv uradne evidence, datum in uro vpogleda ter podatke, ki so bili pridobljeni z vpogledom.⁵⁸

ZPIZ je pojasnil, da dokument »podatki za odmero DPP št. 35 0953482 z dne 20.4.2017« ne predstavlja vpogleda javnega uslužbenca v evidenco zavoda, ampak gre za podatek o odmeri dodatka za pomoč in postrežbo, ki je priloga odločbe o priznanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo.

- Presoja upravne inšpektorice:
Upravna inšpektorica v zvezi s pojasnili ZPIZ poudarja, da zaradi nepreglednega poslovanja organa ni mogoče ugotoviti, za kakšen dokument gre. Kar je ZPIZ navedel v pojasnilih upravni inšpektorici, bi moralo biti razvidno iz dokumentacije oziroma popisa zadeve. Ker tega ni razvidno iz pregledane dokumentacije, upravna inšpektorica ugotavlja kršitev določb UUP, kot je navedeno zgoraj.

ZPIZ je dne 20. 4. 2017 izdal odločbo o pravici do DPP, št. 35 0953482, s katero je stranki priznal pravico do DPP. V izreku je odločil: *»Zavarovanka ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v znesku 146, 06 EUR na mesec od 23. 1. 2017 dalje. Pravica do dodatka gre, dokler bodo izpolnjeni pogoji. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«*

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanka« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Izrek je tudi nedoločen in sicer v drugem stavku, saj izrek ne sme vsebovati pavšalnih izrazov kot »dokler bodo izpolnjeni pogoji«, ki pa v izreku niti niso navedeni. Po oceni upravne inšpektorice pa takšna določba tudi ne spada v izrek in je odveč, ker to velja samo po sebi in ni potrebno navajati v izreku. Upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ-2

⁵⁶ Iz nadaljnjih dokumentov v zadevi izhaja, da je bilo zaprosilo poslano Invalidski komisiji v skladu z določbami 102. člena ZPIZ-2, ki določa, da mnenje o tem, ali je upravičencu potrebna stalna pomoč in postrežba za opravljanje vseh ali pa le večine osnovnih življenjskih potreb, če je slep ali slaboviden, ali mu je potrebno stalno nadzorstvo, ali da je zmožnost premikanja zmanjšana za najmanj 70 %, poda invalidska komisija ali drug izvedenec ZPIZ.

⁵⁷ O uradnih zapažanjih in ugotovitvah, ustnih navodilih in sporočilih ter okoliščinah, ki se tičejo samo notranjega dela organa, pri katerem se vodi postopek, se praviloma ne sestavi zapisnika: o tem uradna oseba napiše uradni zaznamek z navedbo kraja in datuma ter ga podpiše. Podpis ni obvezen, če se podatki o času in kraju zaznamka v elektronski obliki ter uradni osebi, ki ga je sestavila, samodejno evidentirajo v informacijskem sistemu za sprejem vlog, vročanje in obveščanje. (2. odstavek 74. člena ZUP)

⁵⁸ 201. člen UUP.

posebnega roka tudi ne predpisuje⁵⁹. Vse navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.

- Obrazložitev je pomanjkljiva. Pravna podlaga za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedena, niti obrazložena. Obrazložitev tudi ne vsebuje razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo (na podlagi česa ji pripada pravica do DPP od 23. 1. 2017 dalje), izpolnjevanje pogojev za priznanje pravice do DPP tudi ni zadostno utemeljena zgolj z navedbo 99. in 100. člena (pri čemer ni navedenega veljavnega predpisa, na katerega se člena nanašata, saj je navedeno le »zakona za priznanje pravice dodatka za pomoč in postrežbo«, ki pa ne obstaja). Po oceni upravne inšpektorice bi morali biti podatki za odmero sestavni del obrazložitve, ne pa priloga odločbe. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.

3.4.3 Zadeva št. 10337-429/2017⁶⁰ – pravica do dodatka za pomoč in postrežbo (DPP)

Prvi dokument, evidentiran v zadevi, je mnenje ■, št. 002 0456746 0100 z dne 3. 4. 2017.

- Iz popisa zadeve izhaja, da gre za izhodni dokument. Iz zadeve ni razvidno, kako in zakaj je dokument sestavni del konkretne zadeve (njegova številka se razlikuje od številke konkretne zadeve), komu in kam je bil dokument posredovan in na kakšen način, zato se ugotavljajo kršitve določb UUP in s tem nepregledno poslovanje organa.

Podatki za odmero DPP, št. 10337-429/2017-2 z dne 7. 4. 2014

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je dokument podpisan s strani strokovne delavke ■, s kvalificiranim digitalnim potrdilom, evidentiran je kot izhodni, pri čemer na dokumentu ni pisarniške odredbe, komu in na kateri naslov naj se dokument odpošlje, zato se ponovno ugotavlja nepregledno poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP.

ZPIZ je dne 7. 4. 2017 izdal odločbo št. 10337-429/2017 z dne 7. 4. 2017. V izreku je ZPIZ odločil: *»Uživalec pokojnine ima pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v znesku 292,11 EUR na mesec od 2. 2. 2017 dalje. S to odločbo se nadomesti odločba št. 22 0456746 z dne 19. 6. 2016. Pravica do dodatka gre, dokler bodo izpolnjeni pogoji. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«*

- Upravna inšpektorica tudi pri tej odločbi ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »uživalec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Izrek je tudi nedoločen in sicer v drugem stavku, saj izrek ne sme vsebovati pavšalnih izrazov kot »dokler bodo izpolnjeni pogoji«, ki pa v izreku niti niso navedeni. Po oceni upravne inšpektorice takšna določba tudi ne spada v izrek in je odveč, ker to velja samo po sebi in ni potrebno navajati v izreku. Upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ-2 posebnega roka tudi ne predpisuje⁶¹. Vse navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravna inšpektorica glede obrazložitve odločbe ugotavlja enake nepravilnosti, kot pod 4. 2 (dosje št. 35 0953482). Poleg navedenega, pa iz drugega stavka izreka izhaja, da gre za izdajo nadomestne odločbe, pri čemer ni obrazložen razlog oziroma pravna podlaga za izdajo nadomestne odločbe. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.
- Upravna inšpektorica ugotavlja tudi kršitve določb UUP glede evidentiranja dokumentov. Iz obrazložitve odločbe izhaja, da je bil postopek uveden na zahtevo stranke, ta zahteva pa predstavlja vhodni dokument, zato bi morala biti evidentirana v

⁵⁹ Poleg sestavin, ki jih določa ZUP, lahko izrek obsega še druge sestavine, če jih predpisujejo materialni predpisi, med drugim tudi določitev roka, s katerim se povezuje pravni učinek izdaje odločbe (glej tudi V. Andronja, E. Kerševan, Upravno procesno pravo; GV, založba, 2006, str. 415, 416).

⁶⁰ Iz številke zadeve izhaja, da ta vsebuje klasifikacijski znak (10337), ki se v skladu s Klasifikacijskim načrtom ZPIZ nanaša na »Dodatek za pomoč in postrežbo«.

⁶¹ Poleg sestavin, ki jih določa ZUP, lahko izrek obsega še druge sestavine, če jih predpisujejo materialni predpisi, med drugim tudi določitev roka, s katerim se povezuje pravni učinek izdaje odločbe (glej tudi V. Andronja, E. Kerševan, Upravno procesno pravo; GV, založba, 2006, str. 415, 416).

zadevi v skladu z določili 130. člena UUP in tudi kot prvi dokument v zadevi v skladu z določili 142. člena UUP. V zadevi pa se vloga ne nahaja oziroma v njej ni evidentirana. Mnenje ■ namreč ne more predstavljati prvega dokumenta v tej zadevi, ker je to lahko le vloga stranke ali predlog zdravnika. Zaradi tega upravna inšpektorica ugotavlja kršitev določb 92. člena UUP.

3.4.4 Zadeva št. 10337-212/2017 – DPP

V zadevi se enako, kot v zadevi št. 10337-429/2017 nahajajo dokumenti, vsi evidentirani kot izhodni:

1. mnenje ■, št.008 80102040100 z dne 14. 3. 2017
 2. podatki za odmero DPP, št. 10337-212/2017-2 z dne 23. 3. 2017
 3. odločba št. 10337-212/2017-3 z dne 23. 3. 2017
- Upravna inšpektorica glede izreka in obrazložitve odločbe ugotavlja enake nepravilnosti, kot v zadevi, obravnavani pod 4.2 (dosje št. 35 0953482). Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.
 - Upravna inšpektorica izpostavlja enake ugotovitve glede evidentiranja dokumentov, kot v zadevah obravnavanih pod 4. 2, 4. 3. Ugotavlja namreč, da v zadevi ni evidentirane vloge stranke (ali predlog zavarovančevega osebnega ali imenovanega zdravnika) za pridobitev pravice do DPP. Upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ v sistem UDG evidentira izdano odločbo o pridobitvi določene pravice, katere priloga so vsi ostali dokumenti, ki pa so evidentirani posamezno, kot izhodni. Upravna inšpektorica zato opozarja na sistemsko neustrezno evidentiranje dokumentov. Izhodni dokument je namreč izviren ali reproduciran zapis, ki je nastal pri delu organa in ga je organ posredoval drugemu naslovniku⁶² (v konkretnem primeru je to odločba), priloga pa je zapis ali predmet, ki je zgolj priložen dokumentu kot dopolnitev, pojasnilo ali dokaz vsebine dokumenta⁶³ (ki pa ni nujno, da je nastal pri organu), zato priloge ne morejo biti označene kot izhodni dokument. Katere priloge je treba priložiti k odločbi navede javni uslužbenec, ki je pripravil dokument za odpremo⁶⁴, informacijski sistem pa mora omogočati, da se priloge navedejo in dodajo k izhodnemu dokumentu (t. j. tudi pod isto zaporedno številko izhodnega dokumenta, ki mu pripadajo).

3.5 INVALIDSKA POKOJNINA

3.5.1 Normativni del

Invalidska pokojnina je pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob nastanku invalidnosti, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom.⁶⁵ Pravico do invalidske pokojnine pridobi:

- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost I. kategorije;
- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije in ni zmožen za drugo delo s polnim delovnim časom brez poklicne rehabilitacije, ta pa mu ni zagotovljena, ker je star nad 55 let;
- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije in ni zmožen za drugo delo s krajšim delovnim časom od polnega najmanj štiri ure dnevno brez poklicne rehabilitacije, ta pa mu ni zagotovljena, ker je star nad 50 let;
- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. ali III. kategorije in mu ni zagotovljena ustrezna zaposlitev, ker je dopolnil 65 let starosti.⁶⁶

3.5.2 Zadeva št. 10331-29/2017 – invalidska pokojnina

⁶² 16. točka 2. člena UUP.

⁶³ 24. točka 2. člena UUP.

⁶⁴ 169. člen UUP.

⁶⁵ 13. točka 7. člena ZPIZ-2.

⁶⁶ 41. člen ZPIZ-2.

V zadevi je kot prvi dokument, dne 7. 2. 2017 evidentiran predlog za uvedbo postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja.

- Upravna inšpektorica opozarja na določbe 1. odstavka 63. člena ZUP, ki določa, da so z vlogami mišljene zahteve, predlogi, prijave, prošnje, pritožbe, ugovori in druga dejanja, s katerimi se posamezniki ali pravne osebe oziroma organizacije obračajo na organe. Predlog zato predstavlja vhodni dokument⁶⁷, evidentiran pa je kot izhodni dokument, kar ni v skladu z določili 130. člena UUP.

ZPIZ je izdal odločbo št. 28-9821606 z dne 16. 1. 2017. Z odločbo je ZPIZ v izreku odločil: *«Zavarovanec se razvrsti v I. kategorijo invalidnosti zaradi posledic bolezni in ima pravico do invalidske pokojnine od 14. 12. 2016 dalje. Odločba je izvršljiva z dnem, ko postane pravnomočna. Stroškov postopka ni.»*

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - dokument v zadevi ni evidentiran, niti ni jasno, zakaj se v tej konkretni zadevi nahaja, glede na to, da vsebuje le številko dosjeja, kar predstavlja nepregledno poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP;
 - je izrek odločbe pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov), niti ni določen znesek pokojnine, ki pripada stranki. V izreku se namreč odloči o predmetu postopka in o vseh zahtevkih strank, pri čemer je predmet odločanja pravica do invalidskega prejemka, ta pa je izražen v določenem znesku. Določbe od 42. do 51. člena ZPIZ-2 namreč določajo tako pogoje za pridobitev te pravice kot tudi v kakšni višini se v tam konkretiziranih primerih, invalidska pokojnina odmeri. V izrek se tudi ne piše, kdaj postane odločba izvršljiva, temveč le nesuspendivnost pritožbe, kadar je tako predpisano. Zato se ugotavljajo kršitve določb 213. člena ZUP;
 - je obrazložitev pomanjkljiva. Ne vsebuje navedb določb predpisov, na katere se opira odločba. Obrazložitev ne vsebuje s pravno podlago podprte obrazložitve razlogov, ki narekujejo, da:
 - *se izvedensko mnenje pošlje zavarovancu in zdravniku v prilogi odločbe ter*
 - *da bo zavarovancu odmerjena invalidska pokojnina s posebno odločbo, ko bodo zbrani vsi potrebni podatki.* Vse to pa predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, in kršitve bistvenih določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.

ZPIZ je glede obrazložitve odločbe pojasnil:

Glede na ugotovljeno pomanjkljivost pri obrazložitvi odločbe (da obrazložitev odločbe ne vsebuje pravne podlage, da se izvedensko mnenje pošlje zavarovancu in zdravniku) pojasnjujemo, da se obrazložitev izvedenskega mnenja zaradi varstva osebnih podatkov ne navaja v obrazložitvi odločbe, saj se izvod odločbe vroči tudi delodajalcu, ki je stranka v postopku. Poleg tega lahko zavarovanec s to odločbo uveljavlja določene pravice izven zavoda. Zavarovanec pa mora biti zaradi varstva pravic seznanjen z razlogi, ki so narekovali takšno izvedensko mnenje. Prav tako mora biti z razlogi za podajo izvedenskega mnenja seznanjen osebni zdravnik, ki je podal predlog za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja.

- Presoja upravne inšpektorice:
Upravna inšpektorica navedena pojasnila sprejema zgolj kot ugotovljeno problematiko izvajanja zakona (varstvo osebnih podatkov), vendar (in prav zato) pa bi morale biti te situacije in način odločanja urejene v ZPIZ-2.

Na odločbi je odtisnjena štampljka z naslednjo vsebino:

»ZPIZ za pokojninsko in invalidsko
zavarovanje Slovenije
Območna enota Novo mesto

67 Vhodni dokument je izvirni ali reproduciran zapis, ki ga je organ prejel in je pomemben za njegovo poslovanje (44. točka 2. člena UUP)

ODLOČBA JE POSTALA DOKONČNA, PRAVNOMOČNA

Dne 3. 2. 2017

Nm, dne 6. 2. 2017 podpis«.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da potrdilo o dokončnosti oziroma pravnomočnosti v obliki štampljke ni v skladu s Pravilnikom o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov (Uradni list RS, št. 43/05 in 94/07), ki predpisuje obliko in vsebino štampljke v 5. členu.

Nadalje je v zadevi evidentiranih več lastnih in izhodnih dokumentov (od 2 do 10).

- Pri pregledu vsebine dokumentov upravna inšpektorica ugotavlja, da gre za podatke, pridobljene iz uradnih evidenc, in sicer gre za dokumente z imenom »Podatki o pokojninski dobi, Izpis pokojninske dobe in Podatki o plačah in nadomestilih.« Ugotavlja, da dokumenti nimajo zaporednih števil, ali pa imajo eno zaporedno številko, v zadevi pa so isti dokumenti evidentirani tudi pod drugo zaporedno številko, kot npr.:
 - dokument z imenom »Izpis pokojninske dobe« evidentiran dvakrat in sicer kot lastni dokument pod št. 3 in kot izhodni dokument pod št. 10;
 - dokument z imenom »Podatki o plačah in nadomestilih« evidentiran dvakrat, in sicer kot lastni dokument pod št. 6 in kot izhodni dokument št. 9;pri čemer ZPIZ teh dokumentov ne pošilja samostojno strankam, ampak jih prilaga odločbi kot prilogo, zato ugotavlja enako nepregledno poslovanje in v nasprotju z določili UUP kot na področju DPP (npr. zadeva obravnavana pod točko 4.4). Upravna inšpektorica ugotavlja, da so v zadevi evidentirani dokumenti, ki jih je ZPIZ pridobil iz lastnih evidenc, in sicer gre za dokumente z imenom »Podatki o pokojninski dobi, Izpis pokojninske dobe in podatki o plačah in nadomestilih.«

ZPIZ je dne 14. 2. 2017 izdal odločbo št. 10331-29/2017-11. Z odločbo je stranki po uradni dolžnosti odmeril višino invalidske pokojnine. V izreku je odločil: *»Zavarovancu se odmeri invalidska pokojnina v znesku 284,80 EUR na mesec od 14. 12. 2016 dalje. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«*

- V uvodu odločbe je navedeno, da se odločba izdaja *po uradni dolžnosti*. Upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ-2 v 178. členu določa zgolj, da se postopek za uveljavljanje pravic iz obveznega zavarovanja začne na zahtevo zavarovanca ali zdravnika zavarovanca, pri čemer pa materialni predpis nikjer ne določa, da se višina invalidske pokojnine odmeri s posebno odločbo po uradni dolžnosti, zato upravna inšpektorica ugotavlja, da ni pravne podlage za izdajo predmetne odločbe⁶⁸ (v konkretnem primeru pa gre tudi za uporabo različnih pravnih sredstev oziroma odločbi ob njuni izdaji tudi različno pravno učinkujeta). Posledično je tudi obrazložitev pomanjkljiva. Pravnih podlag za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedenih, niti ni obrazloženih razlogov za odmero po uradni dolžnosti. Obrazložitev tudi ne vsebuje razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo (na podlagi česa pripada stranki pravica do invalidske pokojnine od 14. 12. 2016 dalje, pravnih podlag za odločitev, da so izpisi in izračun sestavni dele odločbe in pravnih podlag za prilaganje teh dokumentov k odločbi). Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.
- Po oceni upravne inšpektorice bi morale biti o višini invalidske pokojnine odločeno že z odločbo, št. 28-9821606 z dne 16. 1. 2017.

3.5.3 Zadeva št. 10331-49/2017 – invalidska pokojnina

Kot prvi dokument se v zadevi nahaja »Odločba ZPIZ št. 9699734 z dne 20. 1. 2016« s katero je bilo odločeno o pravici do invalidske pokojnine. V izreku je odločeno: *»Zavarovanec se razvrsti v II. kategorijo invalidnosti zaradi posledic bolezni in ima pravico do invalidske pokojnine*

68 Npr. v takšnih primerih bi lahko organ postopal (če za to obstajajo pogoji) le po določbi 219. člena ZUP, ki določa, da kadar se lahko odloča o kakšni zadevi po delih oziroma po posameznih zahtevkih, pa so posamezni deli oziroma zahtevki primerni za odločitev, lahko izda pristojni organ odločbo samo o teh delih oziroma zahtevkih (delna odločba), pri čemer pa delna odločba velja glede pravnih sredstev in glede izvršbe za samostojno odločbo.

od 1. 12. 2016 dalje. Kontrolni pregled ni potreben. Odločba je izvršljiva z dnem, ko postane pravnomočna. Stroškov postopka ni.« Iz popisa zadeve je razvidno, da je ta odločba evidentirana kot dokument z nazivom »predhodni dokumenti ZPIZ«, in sicer dne 15. 2. 2017. Dokument je evidentiran kot izhodni dokument.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da ta dokument ne predstavlja izhodnega dokumenta, temveč gre za lastni dokument, ki bi moral biti kot tak tudi evidentiran oziroma bi moral biti o tem, zakaj je ta dokument sestavni del predmetne zadeve, napravljen uradni zaznamek, odločba pa le priloga le-tega.
- Glede oblike in sestavnih delov odločbe upravna inšpektorica ugotavlja enake nepravilnosti kot v zadevi št. 10331-29/2017.
- Upravna inšpektorica v zadevi glede evidentiranja dokumentov ugotavlja enake nepravilnosti kot v zadevi, obravnavani pod 5.2 (zadeva št. 10331-29/2017).

ZPIZ je dne 22. 2. 2017 izdal odločbo št. 10331-49/2017-21. Z odločbo je stranki po uradni dolžnosti odmeril višino invalidske pokojnine. V izreku je odločil: »Zavarovancu se odmeri invalidska pokojnina v znesku 412,27 EUR na mesec od 1.12. 2016 dalje. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.«

- Upravna inšpektorica glede predmetne odločbe ugotavlja enake nepravilnosti kot v zadevi št. 10331-29/2017.

3.5.4 Zadeva št. 10331-210/2017 – invalidska pokojnina

V zadevi je kot prvi, evidentiran dokument z nazivom »predhodni dokumenti ZPIZ«, dne 6. 4. 2017. Dokument je evidentiran kot lastni dokument. Temu dokumentu so priloženi dokumenti, in sicer:

1. predlog za uvedbo postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja na predlog osebnega zdravnika, ki ga je ZPIZ prejel dne 8. 9. 2016. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka.
 - Upravna inšpektorica ugotavlja, da prejemna stampiljka, v delu, ki se nanaša na številko zadeve, ni pravilno izpolnjena, saj je v to polje vpisana številka dosjeja in ne številka zadeve, zato se ugotavlja kršitev določb 118. člena UUP.
2. Dopis ZPIZ, Službe za izvedenstvo I. stopnje, IK Koper, št. 9740976 z dne 17. 2. 2017 o odstopu dosjeja v revizijo. Iz dopisa izhaja, da gre za odstop mnenja I. stopnje v revizijo IK II. stopnje na podlagi določb 175. člena ZPIZ-2. K dopisu je priloženo izvedensko mnenje, iz katerega med drugim izhaja, da je pri zavarovanki zaradi posledic bolezni podana I. kategorija invalidnosti od 17. 2. 2017 dalje.
3. Odločba ZPIZ, št. 9740976 z dne 16. 3. 2017.

ZPIZ je v izreku odločbe odločil: »Zavarovanka se razvrsti v I. kategorijo invalidnosti zaradi posledic bolezni od 1. 3. 2017 dalje. Odločba je izvršljiva z dnem, ko postane pravnomočna. Stroškov postopka ni.«

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč zgolj »zavarovanki« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.

V obrazložitvi je med drugim navedeno: »Zavarovanka v skladu z določili 42., 43. in 44. člena ZPIZ-2 do dneva nastanka invalidnosti izpolnjuje pogoje starosti in pokojninske dobe za priznanje pravice do invalidske pokojnine. Zavarovanki bo odmerjena invalidska pokojnina s posebno odločbo, ko bodo zbrani vsi potrebni podatki.«

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da gre obrazložitev odločitve, ki pa ni predmet izreka te odločbe, zato ta obrazložitev v konkretno odločbo ne sodi. Ugotavlja se tudi, da ZPIZ pri izdaji odločb o priznavanju pravic iz invalidskega zavarovanja ne postopa enotno. V konkretnem primeru, v primerjavi s prej pregledanima zadevama št. 10331-29/2017 in št. 10331-49/2017, ni odločil o tem, da je zavarovanki priznana pravica do invalidske pokojnine, medtem ko pa v vseh primerih izvaja odmero invalidske pokojnine s posebno odločbo po uradni dolžnosti, za kar, kot že ugotovljeno, ni najti pravne podlage v materialnem predpisu.
- Ugotavlja se tudi, da je ZPIZ kršil instrukcijski rok iz 179. člena ZPIZ-2 za izdajo odločbe, saj je odločbo izdal po več kot predpisanih štirih mesecih od uvedbe postopka.

V zadevi je nadalje evidentiranih več lastnih in izhodnih dokumentov na način, kot je bilo že ugotovljeno v pregledanih zadevah št. 10331-29/2017 in št. 10331-49/2017.

- Upravna inšpektorica zato ugotavlja enake kršitve upravnega poslovanja UUP kot v navedenih zadevah.

ZPIZ je dne 14. 4. 2017 izdal začasno odločbo št. 10331-210/2017-12.

V uvodu odločbe je navedeno, da se odločba »izdaja po uradni dolžnosti na podlagi določb 172. člena ZPIZ-2 v zadevi ■, glede višine invalidske pokojnine.«

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da v uvodu odločbe ni navedene pravne podlage za izdajo začasne odločbe⁶⁹, kar predstavlja kršitev določb 212. člena ZUP.
- Izrek je pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanki« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Obrazložitev odločbe ne vsebuje: navedenih razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje, narekujejo takšno (začasno) odločbo, navedb določb predpisov, na katere se opira odločba, pravnih podlag za obrazložitev prvega stavka izreka, niti ni jasno, kaj in zakaj pomeni v obrazložitvi navedeno: »Dokončna odmera bo opravljena po 35. členu zakona.«, zato se ugotavlja kršitev določb 214. člena ZUP, in kršitve bistvenih določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti.
- Upravna inšpektorica ugotavlja tudi kršitev instrukcijskega roka za odločanje iz 175. člena ZPIZ-2, saj ZPIZ ni odločil o predlogu za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja v štirih mesecih od uvedbe postopka.

ZPIZ je glede postopka priznanja pravice do invalidske pokojnine in izdajo začnih odločb pojasnil:

Zavarovanca se na podlagi izvedenskega mnenja z odločbo razvrsti v ustrezno kategorijo invalidnosti in se mu, ob izpolnjevanju zakonsko določenih pogojev, prizna pravica do invalidske pokojnine. S to odločbo zavarovancu še ni mogoče odmeriti in izplačevati pokojnine, ker za njeno določitev še ni izpolnjen pogoj prenehanja obveznega zavarovanja. Odločeno je le o kategoriji invalidnosti, datumu in vzroku njenega nastanka in datumu priznanja pravice do invalidske pokojnine. Šele, ko postane takšna odločba pravnomočna in delavcu na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja, delovno razmerje preneha po samem zakonu, je mogoče opraviti odmero invalidske pokojnine z novo odločbo, izdano po uradni dolžnosti. Datum prenehanja obveznega zavarovanja namreč vpliva na izračun pokojninske osnove ter na določitev odstotka za odmero pokojnine, torej na znesek pokojnine in začetek njenega izplačevanja. Zato je zavod mnenja, da mora v izreku odločbe, s katero je priznana pravica do invalidske pokojnine, ostati stavek o izvršljivosti odločbe. Po zakonu, ki ureja delovna razmerja, pogodba o zaposlitvi preneha veljati po samem zakonu, ko je delavcu vročena odločba o ugotovljeni invalidnosti I. kategorije ali o pridobitvi pravice do invalidske pokojnine postala

⁶⁹ Po ZUP, člen 221, se začasna odločba lahko izda če je glede na okoliščine primera neogibno potrebno, da se pred koncem postopka izda odločba, s katero se začasno uredijo posamezna vprašanja ali razmerja, se izda taka odločba na podlagi podatkov, ki obstajajo takrat, ko se izda. V taki odločbi mora biti izrecno navedeno, da je začasna.

pravnomočna. Gre namreč za zaščito delavca, da mu delodajalec še pred izvršljivostjo (pravnomočnostjo) odločbe ne odpove pogodbe o zaposlitvi.

Glede ugotovljene pomanjkljivosti v povezavi z izdajo začasnih odločb brez pravne podlage, ki je očitana v zadevi št. 10331-210/2017 (točka 3.5.4 osnutka zapisnika), pojasnjujemo, da se v skladu z določbami ZPIZ-2 za izračun pokojninske osnove upoštevajo osnove iz prejšnjih let zavarovanja, ki se preračunajo z valorizacijskimi količniki, ki se vsako leto določijo na novo. Z valorizacijskimi količniki se osnove iz prejšnjih let zavarovanja vrednostno pripeljejo na raven plač iz koledarskega leta pred letom uveljavitve pravice. Valorizacijski količniki so vsako leto na novo določeni in so objavljeni v Uradnem listu RS, v prvi polovici leta. Do objave valorizacijskih količnikov v Uradnem listu RS, zneska pokojnine oz. nadomestila ni mogoče določiti. Da zavarovanci, ki so pravico do pokojnine ali nadomestila iz invalidskega zavarovanja uveljavili pred objavo valorizacijskih količnikov ne bi ostali brez dajatve, zavod v takih primerih izda začasno odločbo. Z začasno odločbo določen znesek dajatve je izračunan na podlagi osnov iz prejšnjih let zavarovanja, ki so valorizirane na raven plač iz predzadnjega leta pred letom uveljavitve pravice. Šele po objavi valorizacijskih količnikov se z odločbo, izdano po uradni dolžnosti, določi »dokončni« znesek pokojnine oz. nadomestila iz invalidskega zavarovanja. Začasna odločba se nadomesti z novo odločbo. Začasna odločba se ne razveljavi, saj bi tako »dokončna« odločba lahko učinkovala le za naprej, ne pa od dneva priznanja pravice, zaradi česar ne bi bilo podlage za poračun že izplačanih zneskov, ki pripadajo od dneva uveljavitve pravice dalje.

➤ Presoja upravne inšpektorice:

Upravna inšpektorica pojasnila zavoda sprejema v smislu problematike izvajanja zakona. Po oceni upravne inšpektorice je sicer institut začasne odločbe primerna rešitev, vendar bi ta posebnost, glede na določbo tretjega odstavka 221. člena ZUP, bila uporabna, če bi te situacije in način odločanja z začasno odločbo vseboval ZPIZ-2.

4. UGOTOVITVE PRI POSTOPANJU S PRITOŽBAMI

4.1 Zadeva št. 10321-2309/2016

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. 11 4148545 z dne 14. 3. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 23. 3. 2016 prejela pritožbo na odločbo.

Drugostopenjski organ ZPIZa je dne 31. 5. 2016 izdal odločbo št. 10321-2309/2016, s katero je pritožbo zavrnil.

➤ Upravna inšpektorica ugotavlja, da:

- je ZPIZ kršil instrukcijski rok za odločanje o pritožbi iz 256. člena ZUP. Odločba št. 10321-2309/2016 nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP;
- je ZPIZ prejel pritožbo dne 23. 3. 2016, kar izhaja iz datuma, vpisanega na prejemni štampiljki, v zadevo pa je bila evidentirana z datumom 25. 4. 2016, kar predstavlja občutno kršitev roka za vpis dokumentov v evidenco iz 149. člena UUP⁷⁰;
- iz dokumentov zadeve (niti iz popisa) ni razvidno, kdaj in na kakšen način je bila pritožba odstopljena drugostopenjskemu organu v reševanje, kar zopet predstavlja nepregledno poslovanje ZPIZ.

4.2 Zadeva št. 10327-807/2016

70 Dokumenti se vpišejo v evidenco in pošljejo v reševanje še isti dan, ko dokument prejme glavna pisarna, najpozneje pa naslednji dan takoj po začetku delovnega časa.(1. odstavek) Dokumenti, vezani na rok, se takoj po prejemu vnesejo v evidenco in pošljejo v reševanje. Za te dokumente mora biti rok v evidenci posebej zabeležen.(2. odstavek) Dokumenti v okviru zadeve se evidentirajo istega dne in pod istim datumom, ko prispejo ali ko nastanejo v organu. Če zaradi velikega števila prejetih in v organu nastalih dokumentov, ali zaradi drugih upravičenih razlogov ni mogoče evidentirati vseh dokumentov še isti dan, jih je treba evidentirati najpozneje naslednji delovni dan z datumom prejšnjega dne.(3. odstavek)

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. zadeve: 10327-807/2016, št. dosjeja: 9.241.189, z dne 16. 2. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 23.2. 2016 prejela pritožbo na odločbo, ki jo je zavarovanec podal na zapisnik št. 149244489 pri območni enoti ZPIZ.

Drugostopenjski organ ZPIZa je dne 25. 3. 2016 izdal odločbo št. 10327-807/2016 z dne 25. 3. 2016, s katero je pritožbo stranke zavrnil.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - zapisnik vsebuje odvečne navedbe (predlagatelj-priča) in opozorila priči, saj iz vsebine zapisnika izhaja, da gre za pritožbo stranke (zavarovanke), ki jo ta podaja na zapisnik, zato se ugotavlja nedoslednost pri spoštovanju določb 76. člena ZUP;
 - odločba št. 10327-807/2016 nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP,
 - iz dokumentov zadeve (niti iz popisa) ni razvidno, kdaj in na kakšen način je bila pritožba odstopljena drugostopenjskemu organu v reševanje, kar zopet predstavlja nepregledno poslovanje ZPIZ.

4.3 Dosje št. 0105051

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. dosjeja: 3 4 0105051 z dne 16. 11. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 1. 12. 2016 prejela pritožbo na odločbo.

Območna enota ZPIZ je odstopila pritožbo drugostopenjskemu organu z dopisom št. 3 4 0105051 z dne 15. 12. 2016.

Drugostopenjski organ ZPIZ je izdal odločbo št. 0105051 z dne 30. 3. 2017, s katero je pritožbo stranke zavrnil.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - iz dopisa št. 3 4 0105051 z dne 15. 12. 2016 ni razvidno, da bi prvostopenjski organ postopal v skladu z določbami 1. odstavka 240. člena ZUP,
 - je ZPIZ kršil instrukcijski rok za odločitev o pritožbi iz 256. člena ZUP.

4.4 Dosje št. 4140147

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. dosjeja: 2 4 4140147 z dne 7. 9. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 23. 9. 2016 prejela pritožbo na odločbo. Na pritožbi je ročno zapisano »Uradni zaznamek: Pritožba je dovoljena, pravočasna, vložila jo je upravičena oseba, dne 27. 9. 2016«.

Območna enota ZPIZ je odstopila pritožbo drugostopenjskemu organu z dopisom št. 2 4 4140147 z dne 27. 9. 2016.

Drugostopenjski organ ZPIZ je izdal odločbo št. 4140147 z dne 16. 3. 2017, s katero je pritožbo stranke zavrnil.

Upravna inšpektorica ugotavlja, da:

- je v izreku odločbe št. dosjeja: 2 4 4140147 z dne 7. 9. 2016 odločeno »S to odločbo se nadomesti začasna odločba št. 2 4 4140147 z dne 10. 11. 2015«, kar ni v skladu z 221. členom ZUP, ki določa, da se lahko začasna odločba razveljavi. Ta točka izreka tudi ni obrazložena, zato je obrazložitev v tem delu pomanjkljiva, kar predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP;
- se preizkus v smislu 1. točke 240. člena ZUP ne navaja na način, kot je bilo to storjeno v konkretnem primeru. Uradni zaznamek je lahko zgolj lastni dokument organa, ki mora biti kot tak tudi evidentiran v skladu z določili 133. člena UUP in izdelan kot samostojni dokument. Tovrstni zapis pa nikakor ni dovoljen na vlogi stranke, t.j. na pritožbi. Ugotovitve o dovoljenosti in pravočasnosti ter o upravičeni osebi, je potrebno navesti v

- dopisu o odstopu pritožbe drugostopenjskemu organu, t.j. v tem primeru na dopisu št. 2 4 4140147 z dne 27. 9. 2016.
- v uvodu odločbe, št. dosjeja 4140147 z dne 16. 3. 2017, ni navedenih pravnih podlag za njeno izdajo, glede na to, da se je opravila tudi revizija organa druge stopnje (kar izhaja iz izreka in obrazložitve predmetne odločbe), to pa predstavlja kršitev določb 212. člena ZUP;
 - je ZPIZ kršil instrukcijski rok za odločitev o pritožbi iz 256. člena ZUP.

4.5 Dosje št. 0520779

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. dosjeja: 1 4 0520779 z dne 10. 7. 2015.

Območna enota ZPIZ je dne 29. 7. 2015 prejela pritožbo na odločbo. Na pritožbi je ročno zapisano »Uradni zaznamek: Pritožba je dovoljena, pravočasna, vložila jo je upravičena oseba, dne 12. 8. 2015«.

Območna enota ZPIZ je odstopila pritožbo drugostopenjskemu organu z dopisom št. 1 4 0630779 z dne 12. 8. 2015.

Drugostopenjski organ ZPIZ je izdal odločbo št. 0520779 z dne 27. 10. 2015, s katero je pritožbo stranke zavrnil.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - se preizkus v smislu 1. točke 240. člena ZUP ne navaja na način, kot je bilo to storjeno v konkretnem primeru. Uradni zaznamek je lahko zgolj lastni dokument organa, ki mora biti kot tak tudi evidentiran v skladu z določili 133. člena UUP. Zato se ugotavljajo enake nepravilnosti pri sestavi uradnih zaznamkov in postopanja s pritožbo kot v zadevi pod 4.4., dosje št. 4140147,
 - je ZPIZ kršil instrukcijski rok za odločitev o pritožbi iz 256. člena ZUP.

ZPIZ je pojasnil:

Menimo, da ne gre za kršitev instrukcijskega roka za odločitev o pritožbi iz 256. člena ZUP. Trajanje postopka za uveljavljanje pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so vezane na izvedensko mnenje določa 179. člen ZPIZ-2, po katerem mora organ zavoda izdati odločbo najkasneje v štirih mesecih od dneva uvedbe postopka. V tej določbi so navedeni roki, ki so zaradi narave pravic in izvajanja postopka daljši od rokov, ki jih določa ZUP. Tu je naveden tudi rok, v katerem se izda odločba o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja z uporabo mednarodnih pogodb, kjer je določen šest mesečni rok za izdajo odločbe. Navedeni roki veljajo tako za organ prve stopnje kot za organ druge stopnje, saj mora tudi ta pred odločitvijo o pravici pridobiti izvedensko mnenje Invalidske komisije druge stopnje v Ljubljani.

- Presoja upravne inšpektorice:

ZPIZ-2 ne določa roka za odločanje o pritožbi. Kadar zakon, v tem primeru ZPIZ-2, ne določa posebnih postopkovnih pravil, se uporabljajo določbe ZUP, kot je to določeno v 3. členu ZUP. Pravne podlage, ki jih ZPIZ navaja, veljajo za odločanje prvostopenjskega organa.

4.6 Dosje št. 3 4 9822642

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. 3 4 9822642 z dne 22. 11. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 7. 12. 2016 prejela pritožbo na odločbo. Na pritožbi je ročno zapisano »Uradni zaznamek: Pritožba je dovoljena, pravočasna, vložila jo je upravičena oseba, dne 12. 12. 2016«.

Območna enota ZPIZ je odstopila pritožbo drugostopenjskemu organu z dopisom št. 3 4 9822642 z dne 12. 12. 2016.

Drugostopenjski organ ZPIZa je izdal odločbo št. 9822642 z dne 16. 3. 2017 s katero je pritožbo stranke zavrnil.

- Upravna inšpektorica ugotavlja enake nepravilnosti kot pod točko 4.5., dosje št. 0520779.

4.7 Dosje št. 3 4 4164869

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. 3 4 4164869 z dne 15. 7. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 26. 7. 2016 prejela pritožbo na odločbo. Na pritožbi je ročno zapisano »*Uradni zaznamek: Pritožba je dovoljena, pravočasna, vložila jo je upravičena oseba, dne 26. 7. 2016*«.

Območna enota ZPIZ je odstopila pritožbo drugostopenjskemu organu z dopisom št. 3 4 4164869 z dne 8. 8. 2016.

Drugostopenjski organ ZPIZ je izdal odločbo št. 4164869 z dne 3. 1. 2017, s katero je pritožbi stranke ugodil, odpravil izpodbijano odločbo in odločil o pravici.

- Upravna inšpektorica ugotavlja enake nepravilnosti kot pod točko 4.5., dosje št. 0520779, pri čemer posebej opozarja na občutno kršenje instrukcijskega roka za odločanje o pritožbi iz 256. člena ZUP.

4.8 Dosje št. 4217105

Območna enota ZPIZ je izdala odločbo št. 4217105 z dne 23. 12. 2016.

Območna enota ZPIZ je dne 16. 1. 2017 prejela pritožbo na odločbo. Na pritožbi je ročno zapisano »*Uradni zaznamek: Pritožba je dovoljena, pravočasna, vložila jo je upravičena oseba, dne 24. 1. 2017*«.

Območna enota ZPIZ je odstopila pritožbo drugostopenjskemu organu z dopisom št. 4217105 z dne 24. 1. 2017.

Drugostopenjski organ ZPIZa je izdal odločbo št. 4217105 z dne 21. 3. 2017, s katero je pritožbo stranke zavrnil.

- Upravna inšpektorica glede uradnega zaznamka, ročno navedenega na pritožbi ugotavlja enake nepravilnosti kot pod točko 4.5., dosje št. 0520779.

ZPIZ je glede postopka odstopa pritožbe drugostopenjskemu organu pojasnil:

V primerih, ko se vodijo postopki v starem sistemu (fizični dosjeji), pritožbene zadeve na drugostopenjski organ odstopamo z dopisom. V postopkih reševanja zadev v UDG, v primeru prejetja pritožbe na prvostopenjsko odločbo, evidentiramo v zadevi prejeti dokument. Uslužbenec, ki je reševal zadevo na prvi stopnji, mora po pregledu pritožbe v zadevi podati tri rešitve faze:

- *Pritožba je pravočasna*
- *Pritožba je dovoljena*
- *Vložila jo je upravičena oseba.*

Ko potrdi izbrane rešitve, gre zadeva v pregled vodji organizacijske enote uslužbenca, ki je zadevo reševal na prvi stopnji. Ko tudi ta potrdi odločitev uslužbenca in izbere gumb potrdi, gre zadeva v skupni predal »pritožbe PIZ« ali »pritožbe IMZ«. Ta del postopka nadomešča dopis. Postopek pa je zastavljen tako, da sedaj zagotavlja enotno poslovanje na vseh enotah, v postopek so preko poslovnih pravil vključene tudi ustrezne kontrole. Torej je odstop pritožbe drugostopenjskemu organu razviden iz poti posamezne zadeve ter podanih rešitev faz, zato menimo, da je za posamezno zadevo dovolj natančno razvidno kdaj in na kakšen način je bila pritožba odstopljena drugostopenjskemu organu.

➤ Presoja upravne inšpektorice:

Upravna inšpektorica v zvezi s prejetimi pojasnili, pojasnjuje, da mora biti upravno poslovanje organa pri izvrševanju določb ZUP takšno, da je sledljivost dokumentov transparentna tudi osebam, ki nimajo vpogleda v UDG oziroma drugim osebam, ki imajo na podlagi zakona pravico do vpogleda v dokumentacijo. Potrebno je ločiti med procesi, ki so lahko v informacijskem sistemu zabeleženi zgolj kot notranje poslovanje organa in med tistimi, ki predstavljajo neposredno izvrševanje določenega predpisa. Ob tem pa glede na prejete pojasnile, dodaja še, da posamezna dejanja v postopku izvaja uradna oseba, ki rešuje konkreten primer (tudi če gre za dejanja v zvezi z obveznostmi prvostopenjskega organa s prejeto pritožbo) samostojno, zato je iz vidika temeljnega načela samostojnosti (12. člen ZUP), poseganje v njene odločitve s strani uradnih oseb, ki te pravice nimajo, nesprejemljivo. Zato so opisane »notranje kontrole« z vidika pravilnosti izvajanja določb ZUP sprejemljive le v primeru, da gre za uradne osebe, ki imajo v skladu s podeljenimi pooblastili, pravice do vodenje in odločanja v konkretnih upravnih zadevah. Ob tem pa se sicer postavlja tudi vprašanje racionalnosti in potrebnosti opisanih postopkov »notranje kontrole«, saj za pravilnost izvajanje določb ZUP, niso potrebni, vsekakor pa pomenijo podaljševanje procesa dejanj pri poslovanju organa prve stopnje s prejetimi pritožbami.

5. UGOTOVITVE PRI POSTOPANJU V PONOVNEM POSTOPKU NA PODLAGI SODNIH ODLOČB

5.1 Zadeva št. 553663 - zahteva za priznanje drugih pravic iz pokojninske zavarovanja

ZPIZ je dne 2. 3. 2016 s strani Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani prejel sklep Višjega delovnega in socialnega, sodbo Delovnega in socialnega sodišča in upravni spis. Delovno in socialno sodišče je na prvi stopnji s sodbo V Ps 599/2012 odpravilo odločbo ZPIZ št. 15 0553663 z 29. 9. 2011 v prvi in tretji točki prvega odstavka izreka in zadevo vrnilo v ponovni postopek in odločanje, z napotilom, da je ZPIZ dolžan izdati nov upravni akt v roku 30 dni po pravnomočnosti te sodbe, v ostalem delu pa je pritožbo zavrglo. Zoper izdano sodbo je stranka vložila pritožbo, katero je Višje delovno in socialno sodišče s Sklepom št. Psp 493/2015 z 4. 2. 2016, zavrnilo in potrdilo sodbo V Ps 599/2012 Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da prejemna stampiljka na dokumentu vsebuje polje »Priloge«, v katerem pa ni vpisanega števila prilog, ki so bile priložene, kar predstavlja kršitev določb 7. odstavka 118. člena UUP. Upravni inšpektor ugotavlja tudi, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

ZPIZ je stranki dne 19. 5. 2016 izdal odločbo št. 15 0553663, s katero mu je priznal pravico do starostne pokojnine.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je izrek v 2 točki pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Ni navedenih osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov), ampak »zavarovancu.« Izrek odločbe je namreč najpomembnejši sestavni del odločbe, kajti le-ta postane izvršljiv, dokončen in pravnomočen, saj se v izreku odloči o predmetu postopka in o vseh zahtevkih strank. V izreku se odloči o predmetu postopka v celoti in o vseh zahtevkih strank. Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da ZPIZ ni spoštovala napotila iz sodbe V Ps 599/2012 in nove odločbe ni izdala v roku 30 dni po pravnomočnosti sodbe. ZPIZ je prejel sodni odločbi s upravnim spisom dne 2. 3. 2016, dočim je izdal odločbo dne 19. 5. 2016, to je

po več kot dveh mesecih.⁷¹ S tem je ZPIZ kršila instrukcijski rok za izdajo nove odločbe, ki mu ga je določilo sodišče.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da odprema dokumenta ni bila opravljena v skladu z 4. odstavkom 169. člena UUP,⁷² saj je datum na dokumentu 19. 5. 2016, odpremljen pa je bil šele 23. 5. 2016. Dokument tudi nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

5.2 Zadeva št. 9652442 - zahteva za priznanje drugih pravic iz pokojninske zavarovanja

ZPIZ je dne 20. 2. 2017 s strani Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani prejel sodbo Višjega delovnega in socialnega, sodbo Delovnega in socialnega sodišča in upravni spis. Delovno in socialno sodišče je na prvi stopnji s sodbo V Ps 2251/2014 zavrnilo tožbeni zahtevek stranke ■ Zoper izdano sodbo je stranka ■ vložila pritožbo. Višje delovno in socialno sodišče je s sodbo št. Psp 432/2016 z 26. 1. 2017 pritožbi ugodilo in odpravilo odločbi ZPIZ št. 9652442 z 20. 10. 2014 in št. 14 9652442 z 24. 10. 2013 ter zadevo vrnilo v ponovno odločanje.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da prejemna stampilka na dokumentu vsebuje polje »Priloge«, v katerem pa ni vpisanega števila prilog, ki so bile priložene, kar predstavlja kršitev določb 7. odstavka 118. člena UUP. Upravni inšpektor ugotavlja tudi, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

ZPIZ, kot drugostopenjski organ, je stranki ■ dne 20. 3. 2016 izdal odločbo št. 9652442, s katero je pritožbi ugodil in izpodbijano odločbo odpravil, ter zadevo vrnil v ponovni postopek in odločanje ZPIZ Območni enoti Ljubljana.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je izrek v 1. in 3. točki pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Ni navedenih osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Kot je že bilo navedeno, je izrek odločbe najpomembnejši sestavni del odločbe, kajti le-ta postane izvršljiv, dokončen in pravnomočen, saj se v izreku odloči o predmetu postopka in o vseh zahtevkih strank. Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravni inšpektor ugotavlja, dokument tudi nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

ZPIZ, Območna enota Ljubljana je stranki ■ dne 3. 4. 2017 izdal odločbo št. 14 9652442, s katero mu je priznal pravico do starostne pokojnine.

- Upravni inšpektor ugotavlja, dokument tudi nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

5.3 Zadeva št. 4112427 - zahteva za priznanje pravice do 20% pokojnine

ZPIZ je dne 11. 10. 2016 s strani Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani prejel sodbo Višjega delovnega in socialnega, sodbo Delovnega in socialnega sodišča in upravni spis. Delovno in socialno sodišče je na prvi stopnji s sodbo V Ps 924/2015 odpravilo odločbi ZPIZ št. 4112427 z 21. 4. 2015 in št. 4112427 z 4. 12. 2014 in odločilo, da bo ZPIZ v roku 30 dni po pravnomočnosti te sodbe izdalo posebno odločbo o odmeri, višini in izplačevanju 20% starostne pokojnine. Zoper izdano sodbo je stranka ■ vložila pritožbo, katero je Višje delovno in socialno sodišče s sodbo št. Psp 199/2016 z 8. 9. 2016, zavrnilo in potrdilo sodbo V Ps 599/2012 Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani.

⁷¹ Odločitev Višjega sodišča o pritožbi postane pravnomočna z dnem izdaje njegove odločbe, ne pa z dnem vročitve sodbe. Tako tudi sklep Višjega sodišča št. VSL sklep II Cp 4856/2010;

⁷² » Odprema pošte mora biti organizirana tako, da je pošta odpremljena še istega dne, ko je bila pripravljena za odpremo. Če je za uveljavitev tega pravila potrebno, se odprema organizira tudi po rednem delovnem času.«

- Upravni inšpektor ugotavlja, da prejemna stampiljka na dokumentu vsebuje polje »Priloge«, v katerem pa ni vpisanega števila prilog, ki so bile priložene, kar predstavlja kršitev določb 7. odstavka 118. člena UUP. Upravni inšpektor ugotavlja tudi, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 2. 11. 2016 izdal odločbo št. 14 4112427, s katero mu je odmeril 20% starostne pokojnine.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je ZPIZ spoštovala napotila iz sodbe in novo odločbo izdala v roku, ki je bil določen v sodbi. Ugotavlja pa se, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

6. UGOTOVITVE GLEDE POBUD ZA UVEDBO INŠPEKCIJSKEGA NADZORA

6.1 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-169/2017 (zadeva ZPIZ, št. 10301-1062496/2016 – postopek ugotavljanja lastnosti zavarovane osebe)

Kot prvi dokument v zadevi je evidentiran lastni dokument »E-poizvedba ZZZS« s št. 10301-1062496/2016-1 z dne 22. 7. 2016, ki je poslan ZZZS.

- Dokument je evidentiran kot lastni dokument, čeprav to ni. Gre za izhodni dokument, s katerim se zaproša ZZZS za določene podatke.

Kot drugi dokument v zadevi je evidentiran izpis iz evidence PR AJ PES s št. 10301-1062496/2016-2 z dne 22. 7. 2016.

ZPIZ je stranki ■ dne 25. 7. 2016 poslal dopis s št. 10301-1062496/2016 in št. 4110182, s katerim jo seznaja, da je začel po uradni dolžnosti postopek ugotovitve lastnosti zavarovane osebe in jo pozval, da lahko glede uvedbe postopka v roku 5 dni poda svoje stališče. Dopis je bil stranki vročen 29. 7. 2016

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je ZPIZ v dopisu stranko pravilno seznail z dejstvi, ki so narekovali uvedbo postopka po uradni dolžnosti.
- Upravni inšpektor ugotavlja tudi, da sta na dokumentu navedeni dve številki (zadeva in dosje), ni navedene pisarniške odredbe komu in na kateri naslov se dokument odpošlje in da dokument nima zaporedne številke. Tako se ugotavlja nepregledno poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 10. 8. 2016 izdal odločbo s št. 10301-1062496/2016 in št. 4110182, s katero je odločil, da »■. ima lastnost zavarovanca PIZ iz naslova družbeništva v gospodarski družbi in poslovanja v obdobju od 1. 4. 2016 naprej. Stroškov postopka ni.« Odločba je izdana na podlagi 172. člena ZPIZ-2, 81. in 85. člena Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14 – v nadaljevanju ZMEPIZ-1) ob uporabi ZUP. Odločba je bila stranki osebno vročena 11. 8. 2016.

- Upravni inšpektor pojasnjuje, da je v uvodu potrebno navajati samo predpis o pristojnosti organa⁷³, ki pa je glede na vsebino odločanja v konkretnem primeru samo

⁷³ ZUP s komentarjem. Inštitut za javno upravo, Ljubljana, 2004.

81. člen ZMEPIZ-1⁷⁴, ki določa, da ZPIZ o lastnosti zavarovanca odloči z odločbo. Ostale v uvodu navedene pravne podlage so odvečne in neustrezne.⁷⁵

- Upravni inšpektor ugotavlja, da sta na dokumentu navedeni dve številki (zadeva in dosje) in da dokument nima zaporedne številke. Tako se ugotavlja nepreglednost poslovanja organa in v nasprotju z določili UUP.

ZPIZ je pojasnil:

» V zavodu menimo, da določba 172. člena ZPIZ-2 sodi v uvod odločbe, saj predstavlja pravno podlago za odločanje o pravicah iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Na pobudi evidentirani pod št. 0610-169/2017, zadeva ZPIZ, št. 10301-1062496/2016 – postopek ugotavljanja lastnosti zavarovane osebe (točka 6.1 osnutka zapisnika), menimo, da so kot predpis o pristojnosti v skladu z ZUP, pravilno navedeni tako 172. člen ZPIZ-2 kot tudi 80. in 85. člen ZMEPIZ-1. V določbi 172. člena ZPIZ-2 je opredeljena stvarna pristojnost za odločanje o pravicah oz. obveznostih iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Če te določbe ne bi bilo, ne bi bila določena pristojnost za odločanje. Podlaga za izdajo drugostopenjske odločbe sploh ne bi bila podana, saj ZMEPIZ-1 govori le, da se o lastnosti zavarovanca odloči na podlagi zahteve posameznika, po uradni dolžnosti ali na zahtevo delodajalca z odločbo. Tu gre nesporno le za odločbo organa prve stopnje, o pritožbi in izdaji odločbe o pritožbi pa ZMEPIZ-1 ne govori, pač pa napotuje na postopek za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Nadalje ZMEPIZ-1 v določbi prvega in drugega odstavka 81. člena natančneje določa, da se postopek za ugotavljanje zavarovalnega razmerja oz. lastnosti zavarovanca lahko uvede na zahtevo posameznika, po uradni dolžnosti ali na zahtevo delodajalca. Zavod odloči o lastnosti zavarovanca z odločbo. V določbi 85. člena ZMEPIZ-1 pa je določeno, da se za odločanje o zadevah iz 80. do 84. člena (to je o lastnosti zavarovanca) tega zakona uporabljajo določbe o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. ZMEPIZ-1 torej napotuje na uporabo določb o postopku v ZPIZ-2, pri tem pa je potrebno opozoriti, da je ZPIZ-2 v tem primeru materialni zakon, saj določa pogoje za vstop v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kot tudi pogoje za prenehanje vključenosti v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.«

- Presoja upravnega inšpektorja:
Upravni inšpektor se s tem stališčem ne strinja. V uvodu odločbe je potrebno navajati samo predpis o pristojnosti organa, ki pa je glede na vsebino odločanja v konkretnem primeru samo 81. člen ZMEPIZ-1, ki določa, da ZPIZ o lastnosti zavarovanca odloči z odločbo. Ostale v uvodu navedene pravne podlage so odvečne in neustrezne. 85. člen ZMEPIZ-1 namreč določa, da se za odločanje o zadevah iz 80. do 84. člena tega zakona, uporabljajo določbe o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ni pa pravna podlaga za izdajo odločbe. Določba 85. člena ZMEPIZ-1 in določba 172. člena ZPIZ-2 sodita v obrazložitev odločbe in ne v uvod.

Dne 26. 8. 2016 je stranka [redacted] vložila ustno pritožbo zoper odločbo s št. 10301-1062496/2016 in št. 4110182 z 10. 8. 2016. Uradna oseba je o sprejemu ustne pritožbe sestavila zapisnik št. 4110182.

- Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka. Upravni inšpektor ugotavlja, da zapisnik o sprejemu pritožbe, predstavlja lasten dokument organa in ne vhodnega dokumenta v fizični obliki na katerega je po določbah UUP potrebno odtisniti prejemno stampiljko. Zaradi tega ugotavlja kršitev določb prvega odstavka 118. člena UUP, saj gre za lastni dokument, ki ga je sestavil ZPIZ in ne za dokument, ki bi ga ZPIZ prejel v fizični obliki.

⁷⁴ »Postopek za ugotavljanje zavarovalnega razmerja oziroma lastnosti zavarovanca se uvede na zahtevo posameznika, po uradni dolžnosti ali na zahtevo delodajalca. ZPIZ odloči o lastnosti zavarovanca z odločbo. Lastnost zavarovanca na zahtevo posameznika ali delodajalca se ugotavlja največ od 1. januarja 2000 naprej. Če je postopek za ugotavljanje lastnosti zavarovanca uveden po uradni dolžnosti, se lastnost zavarovanca vzpostavi z dnem nastanka pravnega razmerja, vendar največ za pet let pred dnem izdaje te odločbe.«

⁷⁵ 85. člen ZMEPIZ-1 določa: »Za odločanje o zadevah iz 80. do 84. člena tega zakona se uporabljajo določbe o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja...«

- Prvostopenjski organ je s pritožbo postopal pravilno in je brez odlašanja odstopil drugostopenjskemu organu v odločanje.

ZPIZ je stranki ■ dne 2. 9. 2016 izdal odločbo s št. 10301-1062496/2016 in št. 4110182, s katero je pritožbo stranke ■ zavrnil. Odločba je bila stranki osebno vročena 9. 9. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da sta na dokumentu navedeni dve številki (zadeva in dosje) in da dokument nima zaporedne številke. Tudi pri tej odločbi se ugotavlja nepregledno poslovanje in v nasprotju z določili UUP.

Upravni inšpektor ugotavlja, da je očitek prijavitelja, da ZPIZ o njegovi pritožbi ni odločil v predpisanem roku, neutemeljen. Upravni inšpektor ugotavlja, da je bil pritožbeni postopek s strani prvostopenjskega organa voden v skladu s procesnimi določili ZUP⁷⁶, saj je bila pritožba nemudoma poslana organu, ki je pristojen, da o njej odloči. Pritožbeni organ je o pritožbi odločil v sedmih dneh od prejema pritožbe, stranka pa je odločbo o pritožbi prejela štirinajsti dan (dne 9. 9. 2016), kar je razvidno iz podpisane povratnice. Iz pregleda zadeve je tako razvidno, da je tudi drugostopenjski organ ravnal v skladu z določili prvega odstavka 256. člena ZUP⁷⁷ in o pritožbi odločil znotraj instrukcijskega roka za odločanje o pritožbi.

6.2. Pobuda, evidentirana pod št. 0610-328/2016 (dosje ZPIZ, št. 3.039.869 - zahteva stranke ■ za izplačilo delnega nadomestila iz invalidskega zavarovanja)

Uvodoma upravni inšpektor najprej ugotavlja, da je ZPIZ stranki ■ dne 4. 8. 2015 izdal odločbo št. 2 3 3039869, s katero ji je priznal pravico do delnega nadomestila zaradi invalidnosti v znesku 724,33 EUR na mesec od 1. 6. 2015 dalje. Ker je stranki dne 15. 4. 2016 prenehalo delovno razmerje, je ZPIZ po uradni dolžnosti izdal odločbo št. 23 3039869 z 3. 5. 2016, s katero je stranki ■ odvzel pravico do delnega nadomestila z dne 15. 4. 2016. Z navedeno odločbo je tudi odločil, da bo ZPIZ ob ugotovitvi morebitnega predplačila in obveznosti povrnitve predplačil izdal posebno odločbo. Iz pregleda dosjeja in zadeve je bilo ugotovljeno, da je ZPIZ po več kot treh mesecih, to je 31. 8. 2016 izdal odločbo št. 23-3.039.869, s katero je ugotovil, da je stranka ■ prejela preveč izplačanih nadomestil, in sicer v znesku 322,76 EUR.

Po mnenju upravnega inšpektorja bi ZPIZ lahko o tem, da ima stranka ■ obveznost za povrnitev predplačila, izdal odločbo že prej, saj je imel vse podatke že 26. 5. 2016, (dokument Sektorja za nakazovanje pokojnin ZPIZ št. 23 3039869-1/2016-02712-MKV iz katerega je razvidno, da ima stranka ■ za 322,76 EUR predplačil) odločbo o tem pa je izdal tri mesece od prejema podatkov, ki so bili odločilni za izdajo odločbe. Pri tem dejstvo, da so bili izvirniki na Delovnem in socialnem sodišču, ni razlog, da ZPIZ ne bi mogel odločiti, saj je imel vse dokumente v informacijskem sistemu. To je bilo sicer naknadno tudi storjeno in je bila odločba izdana in to kljub temu, da ZPIZ izvirnikov tudi v času odločanja ni imel pri sebi.

Stranka ■ je dne 7. 6. 2016 pri ZPIZ na zapisnik podala zahtevo za 322,75 EUR izplačila delnega nadomestila iz invalidskega zavarovanja za čas od 1. 4. 2016 do 16. 4. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je uradna oseba »Srebrnjak« sestavila Zapisnik o sprejemu ustne vloge št. 13-3.039889 pomanjkljivo in v nasprotju z določili ZUP. Pri sestavi zapisnika je potrebno upoštevati vse določbe ZUP, ki so navedene v 3. točki V. poglavja ZUP in se nanašajo na zapisnik. Kaj se vpiše in kaj obsega zapisnik je natančno določeno v 76. členu ZUP⁷⁸. Iz zapisnika ni razvidno, da bi bil zapisnik stranki

⁷⁶ 1. odstavek 245. člena ZUP: »Če organ, ki je izdal odločbo, spozna, da je vložena pritožba dovoljena in pravočasna in da jo je vložila upravičena oseba, pa ne nadomesti izpodbijanje odločbe z novo odločbo, mora pritožbo brez odlašanja, najpozneje pa v 15 dneh od dneva, ko jo prejme oziroma po poteku roka iz 241. člena, poslati organu, ki je pristojen, da o njej odloči.«

⁷⁷ »Odločba o pritožbi mora biti izdana in vročena stranki, brž ko je to mogoče, najpozneje pa v dveh mesecih od dneva, ko je organ prejel popolno pritožbo. Če je pritožba nepopolna in jo pritožnik po pozivu dopolni, začne teči rok za izdajo odločbe tedaj, ko organ prejme dopolnitev pritožbe«

⁷⁸ 1. in 2. odstavek: »V zapisnik se vpiše: ime in sedež organa, ki opravlja dejanje, kraj, dan in ura dejanja in zadeva, v kateri se dejanje opravlja in osebna imena uradnih oseb, navzočih strank in njihovih zastopnikov ali pooblaščenec. Zapisnik mora obsegati natančen in kratek potek ter vsebino v postopku opravljenega dejanja in danih izjav. Pri tem se mora zapisnik omejiti na tisto, kar se tiče same zadeve, ki je predmet postopka. V zapisniku se navedejo vse listine in drugi dokazi, ki so bili v kakršenkoli namen uporabljeni pri dejanju. Če je treba, se te listine oziroma drugi dokazi priložijo zapisniku.«

prebran, ali je stranka imela pripombe, saj tega ni navedenega.⁷⁹ Samo zapisnik, ki je sestavljen v skladu z določbami ZUP, je javna listina.⁸⁰

- Na dokumentu je odtisnjena tudi prejemna stampiljka. Odtis prejemne stampiljke na lastni dokument predstavlja kršitev določb prvega odstavka 118. člena UUP, saj gre za lastni dokument, ki ga je sestavil ZPIZ in ne za dokument, ki bi ga ZPIZ prejel v fizični obliki.

ZPIZ je dne 6. 7. 2016 z dopisom zaprosil Delovno in socialno sodišče v Ljubljani za vrnitev spisa št. 3039869, ki se nanaša na stranko ■, ker je pri njih vložena zahteva za izplačilo delnega nadomestila za čas od 1. 4. 2016 do 15. 4. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da na dokumentu ni navedene številke zadeve in tudi ni pisarniške odredbe komu in na kateri naslov se dokument odpošlje. Ponovno se ugotavlja nepregledno poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 19. 8. 2016 poslal dopis št. 100 25/2016 (03300), v katerem ji je podal pojasnila glede vložene vloge.

- Upravni inšpektor najprej ugotavlja, da je takšno poslovanje v nasprotju z določili ZUP. Upravni inšpektor ugotavlja, da ZPIZ vloge stranke ■ za izplačila delnega nadomestila iz invalidskega zavarovanja v znesku 322,75 EUR za čas od 1. 4. 2016 do 16. 4. 2016, ni obravnaval ne v procesnem in ne v materialnem smislu, niti se do njiju ni opredelil. V primeru, da bi ugotovil, da je vloga nepopolna ali nerazumljivi, bi moral stranko pozvati, da vlogo dopolni⁸¹, če pa je bila popolna, pa je bil dolžan o zahtevku stranke ■ odločiti. Nikakor pa se o tem ne odloča z dopisom.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da na dokumentu ni navedene številke zadeve in tudi ni pisarniške odredbe komu in na kateri naslov se dokument odpošlje. Ponovno se ugotavlja nepregledno poslovanje organa in v nasprotju z določili UUP.

Dne 23. 8. 2016 je ZPIZ prejel dopis Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani v katerem sporoča, da ne more vrniti upravnega spisa, ker je za 6. 9. 2017 razpisala glavna obravnava.

- Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka, ki razen rubrike »datum prejema« dokumenta nima izpolnjenih polj. Ponovno se ugotavlja kršitev 118. člena UUP.

ZPIZ je stranki ■ dne 31. 8. 2016 izdal odločbo št. 23-3.039.869, s katero je ugotovil, da je zavarovanec prejel preveč izplačanih nadomestil, in sicer v znesku 322,76 EUR, ter da jih je dolžan nakazati ZPIZ v roku 5 mesecev od prejema.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je izrek odločbe pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, katera je dolžna vrniti predplačilo. Navedeno je namreč »zavarovanec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
- Upravni inšpektor tudi ugotavlja, da je ZPIZ izdal odločbo po več kot treh mesecih od prejema podatkov, ki so bili odločilni za izdajo odločbe. S tem pa se ugotavlja kršitev instruksijskega roka za izdajo odločbe, ki je določen v 1. odstavku 222. člena ZUP⁸².

V nadaljevanju sta evidentirana dva lastna dokumenta, ki se nanašata na komuniciranje s stranko ■ v zadevi izplačila delnega nadomestila iz invalidskega zavarovanja za čas od 1. 4.

79 1. odstavek 78. člena ZUP: »Preden se zapisnik sklene, se prebere strankam, zasišanim in ostalim udeležencem pri dejanju postopka, če želijo, pa si ga same preberejo. Udeleženci imajo tudi pravico pregledati zapisnik in dati svoje pripombe. Na koncu zapisnika se navede, da je bil zapisnik prebran in da ni bilo nobenih pripomb; če pa je bilo kaj pripomb, se na kratko zapiše njihova vsebina. Nato podpiše zapisnik tisti, ki je sodeloval pri dejanju, na koncu pa ga overi uradna oseba, ki je dejanje vodila, in morebitni zapisnikar.«

80 1. odstavek 80. člena ZUP;

81 67. člen ZUP;

82 »Kadar se začne postopek na zahtevo stranke oziroma po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, pa pred odločitvijo ni potreben poseben ugotovitveni postopek, mora pristojni organ izdati odločbo in jo vročiti stranki čimprej, najpozneje pa v enem mesecu od dneva, ko je prejel popolno vlogo za začetek postopka, oziroma od dneva, ko je bil začet postopek po uradni dolžnosti. V drugih primerih, ko se začne postopek na zahtevo stranke oziroma po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, mora pristojni organ izdati odločbo in jo vročiti stranki najpozneje v dveh mesecih.«

2016 do 15. 4. 2016 in na vrnitev preveč plačanih zneskov, ki sta evidentirana pod št. 3.039.869 z 25. 8. 2016 in št. 3.039.869 z 2. 9. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokumenta nimata zaporedne številke. Tudi pri teh dokumentih se ugotavlja nepregledno poslovanje in v nasprotju z določili UUP.

Upravni inšpektor ugotavlja, da je očitek prijavitelja, da ZPIZ o njegovi vlogi ni odločil v predpisanem roku, utemeljen. Upravni inšpektor ugotavlja, da postopek o odločitvi o vlogi stranke ni bil voden v skladu z določili ZUP, kot je navedeno v tej zadevi.

6.3 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-65/2016 in pobuda, evidentirana pod št. 0610-406/2016⁸³ (dosje ZPIZ, št. 313911)⁸⁴

IJS je prejel pobudo zaradi domnevno nepravilnega postopanja pri obravnavi zahtevkov pobudnika za pregled in izdelavo fotokopij dokumentov upravne zadeve priznanja posebne dobe v zadevi št. P-313911. Pobudnik vseh zahtevanih dokumentov naj ne bi prejel, pri čemer je ZPIZ njegov zahtevek zavrnil kar z dopisom, skliceval pa se je na Zakon o varstvu osebnih podatkov, čeprav je pobudnik kot pravni temelj navedel 82. člen ZUP in 63. člen Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14 (v nadaljevanju ZVDAGA)). Pobudnik je opozoril tudi, da bi morala biti upravna zadeva, iz katere je želel pridobiti kopje nekaterih dokumentov, že v Arhivu RS, a se še vedno nahaja pri ZPIZ OE Maribor.

Upravna inšpektorica je v prvi fazi (dne 15. 3. 2016) pozvala ZPIZ, da zahtevek pobudnika obravnava v skladu z določili 82. člena ZUP oziroma o njem odloči. O pravilnosti pravne podlage se inšpektorica v svojem pozivu ni izrekla, saj vsebinski pregled dokumentacije še ni bil opravljen. Ker je bilo na podlagi očitkov v pobudi razbrati, da gre lahko za domnevno sistemsko neustrezno postopanje ZPIZ pri upravljanju z dokumentarnim gradivom (predvsem z gradivom, starejšim od 30 let) in s tem posledično za nepravilnosti pri odločanju pri obravnavi zahtev za pridobivanje fotokopij iz upravnih zadev (kot je bilo to dejansko ugotovljeno v neposrednem nadzoru ZPIZ aprila in maja 2017 - ugotovitve pod II, točka 1), je bila pobuda uvrščena med sistemsko obravnavo ZPIZ in njegovih izpostav.

Upravna inšpektorica je dne 19. 1. 2017 opravila telefonsko poizvedbo⁸⁵ pri Inšpektoratu RS za kulturo in medije (v nadaljevanju IRSKM) glede morebitnih postopkov zoper ZPIZ v zvezi z upravljanjem z dokumentarnim arhivskim gradivom. Dne 20. 1. 2017 je upravna inšpektorica na IRSKM še pisno naslovila zaprosilo, da ji za potrebe predmetnega inšpekcijskega nadzora ZPIZ posreduje informacije o tem, ali je IRSKM na področju arhivskega gradiva in arhivov na ZPIZ uvedel inšpekcijske postopke za leto 2016, 2017.

IRSKM je dne 24. 1. 2017 upravni inšpektorici posredoval obširna pojasnila v zvezi z obravnavanjem arhivskega gradiva na ZPIZ, iz katerih izhaja, da IRSKM v inšpekcijskem postopku ni upošteval določb UUP temveč Pravilnik o upravnem poslovanju ZPIZ⁸⁶. *IRSKM pojasni tudi, da so dosjeji zavarovancev ZPIZ specifično dokumentarno gradivo, predvsem s stališča njihovega reševanja in dokončnega odločanja, kot tudi določanja rokov izročitve pristojnemu arhivu. Meni, da zaradi specifičnosti upravnih postopkov, ki jih vodi ZPIZ, je dosjejem zavarovancev ZPIZ težje določiti rok za izročitev pristojnemu arhivu kot drugim upravnim zadevam ZPIZ, saj se postopki priznavanja pravic med seboj prepletajo. Priznanje neke pravice namreč lahko temelji na priznanju druge pravice (družinskih članov zavarovanca) oz. priznanje prejšnje pravice lahko vpliva na stanje nove pravice. Pojasnijo, da se dosjeji zavarovancev ZPIZ (v katerih so zbrani dokumenti za posamezne postopke ZPIZ) štejejo kot*

⁸³ Pobuda se navezuje na vsebinsko enako problematiko kot v zadevi pod št. 0610-65/2016, zato v zapisniku ne bo posebej obravnavana.

⁸⁴ Predmetna pobuda je bila obravnavana tudi s strani Varuha človekovih pravic RS, kot to izhaja iz *Letnega Poročila varuha človekovih pravic RS 2016*, str. 84-86.

⁸⁵ Uradni zaznamek št. 0610-65/2016-15 z dne 19. 1. 2016.

⁸⁶ Ta Pravilnik pa ni v skladu z UUP, kar je ugotovljeno pod II, točka 2, 2.1 tega Zapisnika.

rešeni, ko so izčrpane vse možnosti uveljavljanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Upravna inšpektorica zaradi že ugotovljenega neustreznega pojmovanja zadev, dosjejev, dokončnosti, ne povzema celotnih pojasnil IRSKM. IRSKM bo predmet ločenega upravnega inšpekcijskega nadzora v skladu z Letnim načrtom dela 2017, o čemer bo izdan poseben zapisnik.

Upravna inšpektorica je ZPIZ z dopisom z dne 20. 1. 2017 pozvala, da ji posreduje popis zadeve št. P-313511 s kopijo ovoja, iz katerega bo jasno razviden tudi datum rešitve zadeve, pojasnila o tem, za katere vrste dokumentarno gradivo gre, v kateri zbirki gradivo hranijo (če ni izročena pristojnemu Arhivu RS) ter zadnjih 10 vlog v letu 2016 in zadnjih 5 v letu 2017, ki so se nanašale na vpogled/prepis v dokumentacijo, ki jo hrani v tekoči zbirki dokumentarnega gradiva kot arhivsko gradivo in odločitve o teh vlogah.

Območna enota ZPIZ je v pojasnilih z dne 26. 1. 2017 upravni inšpektorici navedla, da ZPIZ ravna v skladu z določili 65. člena ZVDAGA, ki določa, da do izročitve javnega arhivskega gradiva pristojnemu arhivu glede dostopa in uporabe arhivskega gradiva, ne glede na čas nastanka gradiva, uporabljajo predpisi, ki urejajo dostop do informacij javnega značaja, varstvo tajnih podatkov, varstvo osebnih podatkov, poslovnih in davčnih skrivnosti in drugi predpisi. Pojasnijo, da je IRSKM v letu 2016 opravil inšpekcijski nadzor v zvezi z domnevno kršitvijo materialnega predpisa ZVDAGA. Po opravljenem inšpekcijskem nadzoru ZPIZ, je IRSKM januarja 2017 sprejel sklep, s katerim je ustavil inšpekcijski postopek, saj je bilo ugotovljeno, da ZPIZ ne krši materialnega predpisa ZVDAGA. Nadalje so pojasnili, da je ZPIZ upoštevač UUP leta 2006 izdal navodilo za popis vsebine zadev ali dosjejev, ter da do tedaj ni vodil popisa zadev ali dosjejev na način, kot ga je določala UUP. ZPIZ šteje za datum rešitve zadeve datum smrti uživalske pokojnine leta 2001, kot je razviden iz kopije izplačilnega lista družinske pokojnine. Dosjeji zavarovancev imajo skladno s pisnimi strokovnimi navodili ZPIZ status arhivskega gradiva in se v skladu s Pravilnikom o upravnem poslovanju ZPIZ shranijo v stalno zbirko ZPIZ. Nadalje ZPIZ pojasni, da je predstavnik Arhiva RS in inšpektorico IRSKM seznanil z dilemami pri izvajanju 40. člena ZVDAGA, ki kot osnovo za določitev roka izločitve določa čas nastanka gradiva. Namreč v dosjeju zavarovanca je zbranih več upravnih zadev z različnim časom nastanka, zato ZPIZ uporablja za datum zaključka dosjeja, datum zadnjega izplačila dajatve, oziroma v primeru uživanja s strani družinskih članov datum zadnjega izplačila te dajatve. Uživalec pravic lahko namreč v času prejemanja dajatve uveljavlja tudi druge pravice (dodatek za pomoč in postrežbo, telesno okvaro). Nadalje pojasnijo, da je ZPIZ v skladu s Pravilnikom o upravnem poslovanju ZPIZ stranki in drugi pravni osebi, ki izkaže pravni interes in ima po predpisih pravico vpogleda/prepisa v dokumentacijo, omogoči vpogled v dokumentacijo. Pri tem uradna oseba napravi uradni zaznamek. V preteklem in v letošnjem letu so bili na OE Maribor obravnavani štirje fizični zahtevki z zahtevo po vpogledu/prepisu v dokumentacijo. Vsi se nanašajo na zahtevo za vpogled v dosje ■ prvih dveh zahtevah je ZPIZ že odločil, o zadnjih dveh zahtevah, pa ZPIZ še ni odločil.

V neposrednem nadzoru dne 11. 4. 2017 je vodstvo ZPIZ pojasnilo, da so pristopili k odbiranju gradiva za posredovanje le-tega Arhivu RS, kar naj bi bilo odrejeno z novo izdano inšpekcijsko odločbo IRSKM v januarju 2017.

- Upravna inšpektorica se s stališči ZPIZ ne strinja in s tem v zvezi v izogib ponavljanju, izpostavlja ugotovitve pod II, točka 1 in II, točka 2). Bistveno je namreč, ali gre za dokumente, ki so sestavni del zadeve, ali dokumente, ki so sestavni del dosjeja. V kolikor bi namreč ZPIZ upravljal z dokumentarnim gradivom v skladu z določili UUP (evidentiranje dokumentov v zadeve in s tem tudi pravočasnim reševanjem zadev z navedbo ustrezne pisarniške odredbe), bi posledično lahko sledil tudi določbam UUP, ki se nanašajo na roke hrambe dokumentarnega gradiva in s tem ločevanje na arhivsko, trajno gradivo ter posledično določbam, ki se nanašajo na izločanje in odbiranje

dokumentarnega gradiva. Ker ZPIZ z dokumentarnim gradivom ne upravlja v skladu z določili UUP, posledično tudi v konkretni zadevi zahtevka pobudnika ni mogel obravnavati v skladu z ustreznimi predpisi ali ga odstopiti pristojnemu organu v reševanje. Glede na to, da v dosjejih ni ločeno vsebovanih dokumentov upravnih zadev, zadeve posledično tudi niso bile izločene in odbrane ter posredovane Arhivu RS, kar bi morala storiti komisija za izločanje in odbiranje dokumentarnega gradiva v skladu z določili 197. člena UUP (najmanj vsakih 5 let).

- Pojasnila ZPIZ, da gre za povezane pravice, upravna inšpektorica sicer sprejema, vendar to ne pomeni, da se zaradi tega zahtevki za uveljavljanje posameznih pravic ne bi evidentirali kot zadeve, kot to določa UUP. V kolikor gre za povezave med posameznimi zadevami, se le te evidentirajo kot to določa 152. člen UUP.⁸⁷
- Glede na navedeno, upravna inšpektorica ugotavlja, da so tudi vsi izdani upravni akti ZPIZ, s katerimi je ta zavračal zahtevek prosilcev (sklepi, odločbe) izdani na podlagi neustreznega materialnega predpisa. V kolikor bi bilo zahtevano gradivo že pravilno odstopljeno Arhivu RS, bi pravico do kopij le-tega lahko prosilci uveljavljali pri le-tem na podlagi določb ZVDAGA, tako pa je ZPIZ, ki ni bil več upravičen do posedovanja dokumentacije, o pravicah dostopa do le-te sam odločal, za kar po oceni upravne inšpektorice, ni bil več pristojen, saj bi moralo biti gradivo, ki je bilo določeno kot arhivsko, po preteku 30 let že odbrano in izročeno Arhivu RS, kot to določa 193. člen UUP.

Upravna inšpektorica opozarja še na nepravilnosti, ki jih je ugotovila pri izdaji konkretnih upravnih aktov, vsebovanih v dosjeju št. 0313911:

1. ZPIZ je dne 2. 2. 2016, prejel vlogo prosilca za posredovanje fotokopij dokumentacije iz upravne zadeve.
 - Upravna inšpektorica na podlagi vpisa na prejemni stampiljki ugotavlja, da je bila vloga evidentirana pod številko dosjeja, namesto, da bi bila odprta nova zadeva. Gre za vhodni dokument - vlogo, to pa je dokument, ki odpira novo zadevo⁸⁸, zato se ugotavljajo kršitve določb 142. člena UUP in 118. člena UUP.
2. ZPIZ je o zahtevi prosilca odločil z dopisom, št. 0313911 z dne 9. 2. 2016.
 - Upravna inšpektorica ugotavlja, da je ZPIZ zavrnil zahtevo prosilca, vendar ne z upravnim aktom (sklepom), kot to določa 8. točka 82. člena ZUP. Posledično iz izdanega dokumenta izhaja, da slednji nima obveznih bistvenih sestavnih odločbe⁸⁹, niti odrejenega načina odpreme, zato se ugotavlja kršitev določb 169. člena UUP in 210. člena ZUP.
3. ZPIZ je izdal sklep št. 313911 z dne 16. 3. 2016, s katerim je zahtevo prosilca zavrnil na podlagi določb 82. člena ZUP.
 - Upravna inšpektorica ugotavlja, da iz obrazložitve sklepa izhaja, da naj prosilec ne bi izkazal pravne koristi na podlagi določb 2. odstavka 82. člena ZUP, pri čemer pa iz dokumentov dosjeja ne izhaja, da bi upravni organ prosilca na to pred izdajo sklepa z dopisom opozoril oziroma ga pozval, da zahtevek ustrezno dopolni, s tem pa je kršil načelo zaslišanja stranke.
4. ZPIZ je dne 20. 4. 2016 prejel pritožbo zoper sklep, št. 313911 z dne 16. 3. 2016.

87 1. odstavek: »Če obstaja med posameznimi zadevami vsebinska ali formalna povezanost (na primer: več zahtevkov v isti vlogi; več zadev je rešenih s samo enim dokumentom, z eno odločbo; pravna oseba je spremenila svoj naziv ali se je razdelila v več pravnih oseb naslednic; fizična oseba je spremenila svoje osebno ime; glavna pisarna mora popraviti evidenco zadeve, evidentirane pod napačnim oziroma neustreznim klasifikacijskim znakom; vsebina zadeve se lahko evidentira pod več klasifikacijskimi znaki in podobno), se zadeve v evidenci povežejo z zaznamkom v polju "Zveza".«

88 Glej določbe 142. člena UUP.

89 Določbe o pisni izdelavi odločbe se smiselno upravljajo tudi za sklep, V. Andronja, E. Kerševan, Upravno procesno pravo, GV založba, 2006, str. 433.

5. ZPIZ je z dopisom št. 313 911 z dne 25. 4. 2016 odstopil pritožbo drugostopenjskemu organu.
 - Upravna inšpektorica ugotavlja, da iz vsebine dopisa ne izhaja, da bi prvostopenjski organ postopal v skladu z določili 240. člena ZUP.
6. Drugostopenjski organ je izdal odločbo št. 313911 z dne 17. 5. 2016, s katero je pritožbo zavrnil.
 - Upravna inšpektorica ugotavlja, da je obrazložitev odločbe pomanjkljiva (kršitev določb 214. člena ZUP). Drugostopenjski organ, glede na prej ugotovljeno, ni postopal v skladu z določili 247. člena ZUP⁹⁰, v obrazložitvi je tudi zgolj pavšalno navedel razloge za neupoštevanje pritožbenih navedb glede napačne uporabe materialne podlage⁹¹, zato se odločbe tudi ne da preizkusiti, s čimer so podane tudi bistvene kršitve pravil postopka iz 237. člena ZUP.

6.4 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-68/2016 (dosje ZPIZ, št. 5053766) – pravica do DPP

IJS je prejel prijavo zaradi domnevno nezakonitega postopanja pri obravnavi zahtevka za DPP, št. 5053766 (vloga z dne 7.8.2015). *Iz očitkov v prijavi izhaja, da zahteva pobudnice s strani ZPIZ ni bila obravnavana v skladu z določili ZUP, naj bi bil kršen rok za odločanje, določbe o vročanju in posledično identifikacija strank v postopku ter določbe ZUP glede izvršljivosti odločbe.*

Upravna inšpektorica je ZPIZ OE Maribor z dopisom z dne 16. 3. 2016 pozvala, da poda odziv na očitke v pobudi. ZPIZ je v odzivu z dne 15. 3. 2016 navedel kronologijo poteka postopka. Upravna inšpektorica je na podlagi navedenih pojasnil ugotovila, da očitane nepravilnosti pri postopanju ZPIZ v konkretni zadevi lahko obstajajo, zato je v neposrednem nadzoru pri organu pridobila še dokumentacijo zadeve, iz katere izhaja:

1. ZPIZ je dne 7. 8. 2015 prejel vlogo stranke ■ za priznanje pravice do DPP za ■, katerega pooblaščenka je. K vlogi sta priložena ■ izvid z dne 21. 6. 2015 in odločba CSD, št. 1221-38/2015 z dne 23. 7. 2015, s katero je bilo med drugim odločeno, da je ■ skrbnica za poseben primer očetu ■ in da je ena izmed njenih nalog, da zastopa zavarovanca pri uveljavljanju pravice do DPP pri ZPIZ ter da skrbništvo v tem delu preneha z zaključitvijo postopka za uveljavljanje te pravice. Na dokumentu je odtisnjena prejemna štampiljka.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je v polju »priloge« prejemne štampiljke navedeno »izvidi«, kar ni v skladu z določili 118. člena UUP, saj ne vsebuje vsebinske označbe vseh prilog ali skupno število prejetih prilog, če so te navedene že v dokumentu⁹², glede na to, da je bila k vlogi predložena tudi odločba CSD o postavitvi skrbnika za poseben primer – za uveljavljanje pravice do DPP.

2. ZPIZ je dne 11. 8. 2017 z dopisom št. 15-5053766-1 zaprosil za izvedensko mnenje.

- Upravna inšpektorica ugotavlja enake nepravilnosti kot pod 4. 2 (dosje št. 35 0953482), in sicer, da gre za ročno izpolnjen obrazec ZPIZ 213-23/1, s podpisom neidentificirane osebe ter da na dokumentu ni navedenega naslovnika in tudi ni pisarniške odredbe komu in na kateri naslov se dokument odpošlje, pri čemer se ugotavlja nepreglednost poslovanja organa in v nasprotju z določili 164. člena in 1. odstavka 169. člena UUP.

3. ■ je podala izvedensko mnenje, št. 005 50537660100 z dne 19. 8. 2015.

⁹⁰ Preizkusi odločbo v mejah pritožbenih navedb, po uradni dolžnosti pa preizkusi, ali ni prišlo v postopku na prvi stopnji do bistvenih kršitev postopka in ali ni bil prekršen materialni zakon

⁹¹ ZPIZ je v obrazložitvi navedel: »V zvezi z ostalimi navedbami v pritožbi oziroma sklicevanjem predlagatelja na ZVDAGA pa je bilo predlagatelju že pojasnjeno z dopisom Sektorja za pravne in splošne zadeve z dne 13. 5. 2016.«

⁹² V polje »Priloge« se vpiše število prilog, priloženih prispelemu dokumentu. Če v dokumentu priloge niso navedene, mora javni uslužbenec v glavni pisarni k prejemni štampiljki pripisati kratek opis k dokumentu priloženih prilog (na primer: spričevalo, potrdilo, zapisnik, izjava ipd.). Če je priloga predmet, javni uslužbenec v glavni pisarni k prejemni štampiljki zapiše označitev predmeta in kje je predmet shranjen.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da iz dokumentov ni mogoče ugotoviti, kako je dokument prispel k organu (ali gre za dokument, ki je bil posredovan elektronsko ali gre za fizično vhodno pošto, na njem ni prejemne štampljke), zato tudi ni mogoče ugotoviti, ali je bil dokument evidentiran v skladu z določili 130. člena UUP, zato se ponovno ugotavlja nepregledno poslovanje organa.

4. ZPIZ je izdal odločbo št. 15 5053766 z dne 24. 9. 2015 s katero je odločil o pravici do DPP. V izreku je odločil, da ima zavarovanec »*pravico do dodatka za pomoč in postrežbo v znesku 292,11 EUR na mesec od 13. 5. 2015 dalje. Pravica do dodatka gre, dokler bodo izpolnjeni pogoji. Pritožba in revizija ne zadržita izvršitve odločbe. Stroškov postopka ni.*«

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - je uvod pomanjkljiv, saj ne vsebuje imena strankinega zakonitega zastopnika, kar predstavlja kršitev določb 211. člena ZUP;
 - je izrek pomanjkljiv in zaradi tega nedoločen, saj iz njega ni mogoče določiti osebe, kateri pripada pravica. Navedeno je namreč »zavarovanec« brez osebnih podatkov (ime in priimek, rojstni datum, naslov). Izrek je tudi nedoločen in sicer v drugem stavku, saj izrek ne sme vsebovati pavšalnih izrazov kot »dokler bodo izpolnjeni pogoji«, ki pa v izreku niti niso navedeni. Po oceni upravne inšpektorice pa takšna določba tudi ne spada v izrek in je odveč, ker to velja samo po sebi in ni potrebno navajati v izreku. Upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ-2 posebnega roka tudi ne predpisuje⁹³ (kot ugotovljeno že v zadevi pod 4.2, dosje št. 35 0953482). Vse navedeno predstavlja kršitev določb 213. člena ZUP.
 - je obrazložitev pomanjkljiva. Pravna podlaga za obrazložitev prvega stavka izreka ni navedena, niti obrazložena. Obrazložitev tudi ne vsebuje razlogov, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo (na podlagi česa mu pripada pravica do DPP od 13. 5. 2015 dalje), izpolnjevanje pogojev za priznanje pravice do dodatka za pomoč in postrežbo tudi ni zadostno utemeljena zgolj z navedbo 99. in 100. člena (pri čemer ni navedenega veljavnega predpisa, na katerega se člena nanašata, saj je navedeno le »zakona za priznanje pravice DPP«, ki pa ne obstaja). Po oceni upravne inšpektorice bi morali biti podatki za odmero sestavni del obrazložitve, ne pa priloga odločbe. Vse to predstavlja kršitev določb 214. člena ZUP, kar predstavlja tudi bistveno kršitev določb postopka iz 237. člena ZUP, saj odločbe ni mogoče preizkusiti;
 - odredba o vročanju ni pravilna, saj je v njej navedeno, da se odločba osebno vroči zavarovancu in ne njegovi zakoniti zastopnici, ki je stranka postopka, kar predstavlja kršitev določb 88. člena ZUP⁹⁴. Iz pripete povratnice pa nadalje izhaja, da je bila odločba z dne 24. 9. 2015 osebno vročena ■ zakoniti zastopnici. Ne glede na navedeno, upravna inšpektorica posebej izpostavlja pomen pravilno odrejenega vročanja dokumentov. Vročitev ima namreč pomembne pravne posledice za sam dokument, ki se mora vročiti, za organ, ki je dokument izdal, in za tistega, ki mu je dokument vročen. Odločba, izdana v upravnem postopku, pravno učinkuje šele potem, ko je vročena stranki. Vročanje je eno ključnih materialnih dejanj postopka, saj mora biti stranka postopka seznanjena s potekom postopka in z odločitvijo organa, ki je vodil postopek⁹⁵.

5. V zadevi se nahaja dopis v obliki obrazca. Obrazec je ročno izpolnjen. V glavi dopisa je navedeno »*Območna enota Maribor ■, št. 15-505766-1 z dne 7. 10. 2015, z naslovom »Zadeva: Vračilo odločbe – odprava napak.*« Na dopisu sta odtisnjeni dve prejemni štampljki (prva z datumom 19. 10. 2015 - ZPIZ OE Maribor, druga, odtisnjena pod njo, z datumom 15. 10. 2015 – ZPIZ Centrala, Ljubljana). Iz obrazca dopisa izhaja, da se vrača odločba z dne 24. 9. 2015 T.O z naslovom *, pri čemer je v nadaljevanju obrazloženo, da »glede na pravno mnenje z dne 91 .1 .2015 vračamo odločbo za DPP z dne 24. 9. 2015, ker je upokojenec ■ dne 25. 9. 2015«. Kot priloge so navedene: »1 x odločba, 1 x mnenje«. Obrazec dopisa je brez navedbe uradne osebe, ki ga je sestavila in brez njenega podpisa.

⁹³ Poleg sestavin, ki jih določa ZUP, lahko izrek obsega še druge sestavine, če jih predpisujejo materialni predpisi, med drugim tudi določitev roka, s katerim se povezuje pravni učinek izdaje odločbe (glej tudi V. Andronja, E. Kerševan, Upravno procesno pravo; GV, založba, 2006, str. 415, 416).

⁹⁴ Kadar ima stranka zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, se vroča njemu. (1. odstavek) Vročitev zakonitemu zastopniku ali pooblaščenцу stranke se opravi tako, kot je predpisano v členih 83. do 87. tega zakona. (2. odstavek).

⁹⁵ Seznaniitev s potekom in zaključkom postopka, kot nujen element komunikacije med upravnim organom in drugimi udeleženiimi v postopku, se praviloma zagotovi z vročitvijo dokumentov naslovniku. (Komentar ZUP, Jerovšek et al., str. 125)

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da dopis nima številke zadeve, iz dopisa ni razvidno ali gre za vhodni, izhodni, lastni, dokument, kdo ga pošilja, komu je namenjen, na kakšen način je bil posredovan itd., zato se ugotavlja neustrezno in nepregledno poslovanje organa. Na podlagi pojasnil vodstva ZPIZ v neposrednem nadzoru na sedežu ZPIZ, upravna inšpektorica ugotavlja, da gre v konkretnem primeru sicer za notranje poslovanje ZPIZ, v okviru katerega ZPIZ redno izvaja t.i. notranje kontrole. Po oceni oziroma priporočilu upravne inšpektorice bi morale biti zaradi sledljivosti reševanja zadeve in samega poslovanja ZPIZ, notranje poslovanje bolj pregledno dokumentirano (npr. z uradnim zaznamkom o tem, od kje in zakaj je ta dokument sestavni del konkretne zadeve), pri čemer bi moral dokument vsebovati najmanj naziv organa, številko dokumenta, datum dokumenta ter žig in navedbo in podpis uradne osebe, kot to določa 164. člen UUP.

6. je ZPIZ izdal odločbo št. 15 5053766 z dne 12. 11. 2015. V uvodu je navedel, da izdaja odločbo po uradni dolžnosti na podlagi določb 172. člena ZPIZ-2 in 280. člena ZUP. V izreku je odločil, da »*odločba št. 15 5053766 z dne 24. 9. 2015 o priznanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo za zavarovanca ■, je nična.*« Iz obrazložitve odločbe izhaja, da se odločba št. 15 5053766 z dne 24. 9. 2015 izreka za nično zaradi ■ zavarovanca dne 25. 9. 2015, pri čemer pa je bila odločba izdana dne 24. 9. 2015, skrbnici vročena dne 29. 9. 2015 in je zato ni mogoče izvršiti. Iz odredbe o vročanju izhaja, da se odločba objavi na oglasni deski ZPIZ ter na državnem portalu E-uprave.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - je izdaja odločbe na podlagi določb 280. člena ZUP v konkretnem primeru odločbe brezpredmetna. Iz poteka postopka namreč izhaja, da je bila odločba o priznanju DPP zavarovancu izdana, vročena (sicer zakoniti zastopnici) pa šele po njegovi smrti, zato tudi ni povzročila nobenega pravnega učinka, dokler stranki (zakoniti zastopnici) ni bila vročena. Ključno v konkretnem primeru je, da so pravice iz obveznega zavarovanja neodtujljive osebne pravice, ki jih ni mogoče prenesti na drugega in ne podedovati, z izjemo zapadlih denarnih zneskov, ki niso bili izplačani do smrti uživalke ali uživalca. Pravice iz obveznega zavarovanja ne zastarajo, z izjemo dospelih neizplačanih zneskov pokojnin in drugih denarnih prejemkov v primerih, določenih s tem zakonom⁹⁶. S smrtjo zavarovanca pravica do dodatka za pomoč in postrežbo ugasne in je v imenu pokojnega zavarovanca dediči ne morejo uveljaviti.⁹⁷ Smrt stranke med postopkom povzroči prenehanje pravne sposobnosti. Postopek se nadaljuje le, če gre v postopku za pravico, obveznost ali pravno korist, ki lahko preide na pravne naslednike (50. člen ZUP), sicer se postopek ustavi. Izvršljivost odločbe običajno nastopi z dokončnostjo, ob nesuspendivnosti pritožbe pred njo (nesuspendivnosti pritožbe pomeni izvršljivost po vročitvi brez upoštevanja možnosti pritožbe). V konkretnem primeru je zavarovanec umrl pred izvršitvijo odločbe, zato bi moral upravni organ postopek ustaviti na podlagi določb 50. člena ZUP. V konkretnem primeru je imel zavarovanec zakonito zastopnico (skrbnico za poseben primer), pri čemer pa s smrtjo varovanca preneha tudi skrbništvo za poseben primer. S smrtjo osebe, ki ji je postavljen skrbnik, namreč prenehajo vse naloge in obveznosti, ki jih ima skrbnik do svojega varovanja. Namen skrbništva, kot izhaja iz drugega in tretjega odstavka 178. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (v nadaljevanju ZZZDR), je namreč varstvo osebnosti oseb pod skrbništvom ter zavarovanje njihovih premoženjskih in drugih pravic in koristi (enako tudi sodba Upravnega sodišča III U 197/2012). S smrtjo varovanja pa te potrebe nedvomno prenehajo⁹⁸. Ker v konkretnem primeru postopka ni bilo mogoče nadaljevati, bi moral ZPIZ ustaviti postopek s sklepom in ga, glede na ugotovljeno, razglasiti na oglasni deski in na enotnem državnem portalu e-uprava na podlagi določb 4. odstavka 50. člena ZUP.

7. Nadalje iz dokumentov izhaja, da je ZPIZ objavil odločbo na oglasni deski in portalu e-uprava dne 18. 11. 2015 na podlagi 96. člena ZUP.

⁹⁶ 4. člen ZPIZ-2.

⁹⁷ Tako tudi nekatere odločitve Višjega delovnega in socialnega sodišča: sklep Psp 442/2012, sodba Psp 209/2012, sklep Psp 64/2015.

⁹⁸ Tako Upravno sodišče RS v sklepu I U 1613/2015.

- Upravna inšpektorica opozarja, da vročanje z javnim naznanilom v tem primeru ne pride v poštev, saj je ključno vprašanje obstoja stranke, ne sprememba njenega naslova, zato se ugotavljajo kršitve določb ZUP, ki se nanašajo na vročanje dokumentov.

8. Naslednji dokument v zadevi je dopis ZPIZ št. 15 5053766 z dne 12. 11. 2015, naslovljen na Družina ■■■, naslov 2b, pošta. Iz vsebine dopisa izhaja, da ZPIZ obvešča naslovnika o izdaji nične odločbe z navedbo razlogov za njeno izdajo, ki so navedeni v obrazložitvi odločbe št. 15 5053766 z dne 12. 11. 2015.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da:
 - za takšno postopanje ni pravne podlage, saj bi moral upravni organ postopati kot navedeno v 6. točki obravnavanega primera,
 - dokument ne vsebuje pisarniške odredbe o vročitvi z odreditvijo odpreme, kar predstavlja neupoštevanje določb 1. odstavka 169. člena UUP.⁹⁹

6.5 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-141/2016 (dosje ZPIZ, št. 2024901) – odločanje o pravici do invalidske pokojnine

IJS je prejel obvestilo o domnevni dolgotrajnosti odločanja o pritožbi zoper odločbo št. 2024901 z dne 2.11.2015, s katero je bila pobudniku zavrnjena pravica do invalidske pokojnine. Upravna inšpektorica je ZPIZ pozvala, da se na očitek odzove oziroma, v kolikor je o pritožbi odločil posreduje odločitev, v nasprotnem pa o pritožbi nemudoma odloči in odločitev (skupaj s pojasnili prvostopenjskega organa o postopanju s prejeto pritožbo na podlagi ZUP) posreduje IJS v vednost.

ZPIZ je dne 26. 5. 2016 podal o zadevi pisna pojasnila (upravna inšpektorica je v neposrednem nadzoru pridobila dodatno dokumentacijo), iz katerih izhaja, da:

- je bilo z odločbo OE Koper z dne 19. 12. 2013 odločeno, da se zavarovanec razvrsti v I. kategorijo invalidnosti zaradi posledic bolezni in ima od 21. 11. 2013 dalje pravico do invalidske pokojnine, ki se izplačuje od prvega naslednjega dne po prenehanju zavarovanja. Navedena odločba je postala pravnomočna dne 29. 1. 2014;
 - je bil po izdaji odločbe zavarovanec večkrat pozvan, tudi z dopisom, poslanim s priporočeno pošiljko, da uredi odjavo iz zavarovanja in o tem pošlje dokazilo, skupaj s priloženo izjavo;
 - se je zavarovanec šele dne 7. 10. 2015 osebno zgledil pri OE Koper in zahteval odmero invalidske pokojnine, pri čemer je kot dokazilo o prenehanju zavarovanja predložil predpisani obrazec, iz katerega izhaja, da je zavarovancu obvezno zavarovanje na podlagi delovnega razmerja prenehalo dne 6. 10. 2015,
 - zavarovanec je dne 21. 10. 2015 ponovno vložil predlog za uvedbo postopka za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja,
 - iz matične evidence zavarovancev je ZPIZ ugotovil, da se je zavarovanec z dne 7. 10. 2015 ponovno vključil v obvezno zavarovanje (pred izdajo odločbe z dne 2. 11. 2015), zato njegovemu predlogu ni bilo ugodeno, ker se zavarovanec ni odjavil iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in opravil izbrisa iz poslovnega registra, kar je pogoj za pridobitev pravice do pokojnine, njeno odmero in izplačilo;
 - zavarovanec je zoper odločbo z dne 2. 11. 2015 dne 13. 11. 2015 vložil pritožbo,
 - dne 14. 12. 2015 predložil predlog za izbris iz sodnega registra, ki ga je naslovil na Okrožno sodišče v Kopru,
 - ZPIZ izdal odločbo z dne 23. 5. 2016 s katero je odločil o pritožbi (pritožbi ugodil, prvostopenjsko odločbo odpravil in vrnil v ponovno odločanje),
 - je bila odločba o pritožbi izdana po preteku zakonskega roka zaradi tega, ker zavarovanec v postopku pridobitve pravice do invalidske pokojnine ni aktivno sodeloval, kljub temu, da je bil k temu pozvan.
- Upravna inšpektorica uvodoma izpostavlja, da je ob pregledu dokumentacije zavezanca v neposrednem nadzoru ugotovila, da je ta tako nepregledna, da ni bilo mogoče v dognednem času ločiti vseh dokumentov v posamezne zadeve. V dosjeju so vsebovani dokumenti, ki se nanašajo na več upravnih postopkov zavezanca (nekateri potekajo

99 Javni uslužbenec, ki je pripravil dokument za odpremo, je ne glede na to, kdo je dokument podpisal, dolžan dati glavni pisarni natančno pisarniško odredbo, na kateri naslov ali naslove je treba dokument odposlati, katere priloge je treba priložiti in kako naj se dokument odpošlje.

sočasno), kar predstavlja že ugotovljeno nepregledno poslovanje organa. Upravna inšpektorica je zato v zadevi preverila očitke glede dolgotrajnosti vodenja postopka oziroma odločanja o pritožbi ter glede na navedena pojasnila ZPIZ ugotavlja, da:

- ZPIZ ni pozival stranke k dopolnitvi vloge na podlagi določb ZUP z dopisom, v katerem so navedene pravne posledice, če v roku vloga ni dopolnjena, niti dopisi ne vsebujejo odredb o vročanju (npr. dokument št. 2024901 z dne 3. 6. 2011, urgencia št. 2024901 z dne 16. 8. 2011). ZPIZ je v zadevi stranki poslal več urgenc in vabil. Za postopanje ZPIZ v upravnem postopku s pošiljanjem »urgenc« strankam, ki se ne odzovejo na poziv organa, ni pravne podlage ne v materialnem predpisu ne v ZUP oziroma je takšno postopanje procesno nepravilno. Uradna oseba mora glede na vsebino zadeve ter tek postopka in z upoštevanjem načela ekonomičnosti postopka sama presoditi, ali zadostuje, da stranko z dopisom pozove k dopolnitvi vloge ali je potrebno stranko zaradi samega postopka povabiti k organu.

- je ZPIZ izdal odločbo o priznanju pravice do invalidske pokojnine z dne 19. 12. 2013. Z odločbo je v izreku odločil, da se *zavarovanca razvrsti v I. kategorijo invalidnosti zaradi posledic bolezni in ima pravico do invalidske pokojnine od 21. 11. 2013 dalje*. Glede izdaje odločb o priznavanju pravic iz invalidskega zavarovanja veljajo enake ugotovitve kot v zadevi št. 10331-29/2017, obravnavani v poglavju 5.3;

- je zavarovanec dne 7. 10. 2015 podal na zapisnik vlogo za odmero invalidske pokojnine na podlagi pravnomočne odločbe z dne 19. 12. 2013. Glede na to, da iz pojasnil ZPIZ izhaja, da zavarovanec v času izdaje odločbe z dne 19. 12. 2013 ni izpolnjeval pogojev za pridobitev pravice do invalidske pokojnine, je bila izdaja te odločbe preuranjena. Za pridobitev pravic morajo biti izpolnjeni pogoji iz materialnega predpisa, kar bi moral ZPIZ ugotavljati še pred izdajo odločbe in o ugotovitvah zavarovanca seznaniti v skladu z ZUP,

- je ZPIZ izdal odločbo z dne 2. 11. 2015 s katero je odločil, da zavarovanec nima pravice do invalidske pokojnine;

- zavarovanec je dne 13. 11. 2015 zoper odločbo z dne 2. 11. 2015 vložil pritožbo;

- ZPIZ je o pritožbi odločil dne 23. 5. 2016 (pritožbo je zavrnil), pri čemer je kršil instrukcijski rok za odločanje o pritožbi iz 256. člena ZUP. Pojasnila ZPIZ, da je o pritožbi odločal preko zakonsko določenega roka zaradi predhodne neodzivnosti zavarovanca, upravna inšpektorica ne sprejema, saj iz postopanj ZPIZ izhaja, da le-ta niso bila v skladu s procesnimi pravili, zaradi česar je bila posledično lahko pričakovana tudi neodzivnost zavarovanca. Upravna inšpektorica opozarja, da roki vežejo tako stranko, kot organ;

- v zadevi do dne 25. 4. 2017, ko je bil opravljen neposredni upravni inšpekcijski nadzor pri organu, ni bilo odločeno v ponovnem postopku, zato gre za kršitev roka iz 3. odstavka 256. člena ZUP.

6.6 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-340/2014 (dosje ZPIZ, št. 5079244) – odločanje o pravici do invalidske pokojnine

IJS je v letu 2014 prejel štiri obvestila o domnevnih nepravilnostih v zvezi s postopanjem ZPIZ pri odločanju o pravici do invalidske pokojnine ter eno obvestilo o nestrinjanju z informativnim izračunom. Pobudnik je k pobudi priložil tudi različne dokumente (odločbe, ki so bile izdane pobudniku, njegove pritožbe zoper odločbe, ter dokumente, ki nakazujejo na pisno korespondenco med pobudnikom in uradnimi osebami ZPIZ). Upravna inšpektorica je ob prevzemu zadeve ugotovila, da gre za očitke o domnevnih procesnih nepravilnostih ZPIZ v zadevi od leta 2009 do leta 2014. Upravna inšpektorica zato povzema bistvene očitke iz posredovanih pobud, ki bi lahko pomenile kršitev temeljnih načel ZUP, pri čemer očitki pobudnika glede informativnega izračuna ne bodo obravnavani, ker ta ne predstavlja odločanja o pravici ali obveznosti stranke.

Pobudnik očita, da je ZPIZ izdal odločbo o priznavanju pravice do invalidnosti I. kategorije in pravice do invalidske pokojnine z dne 23. 4. 2009 ter ugotovil njeno pravnomočnost z datumom 14. 5. 2009, pri čemer pa ni upošteval, da je bilo mnenje stopnje, ki je predmet izreka odločbe, spremenjeno in sicer dne 30. 3. 2009, zoper tako odločitev pa je dopustno sodno varstvo na podlagi 257. člena ZPIZ-1, ki bi ga pobudnik tudi vložil, če bi za to takrat vedel (morebitna odločba mu ni bila nikoli vročena). Pobudnik je zato dne 30.12. 2009 pri organu vložil predlog za obnovo postopka zoper odločbo z dne 23. 9. 2009, ZPIZ pa je izdal sklep o popravi pomote z

dne 7. 10. 2010, zato se je pobudnik s spremenjenim mnenjem IK seznanil šele na podlagi izreka sklepa o popravni pomote. Pobudnik meni, da je sklep o popravni pomote ničen, saj ne more imeti pravnih učinkov, glede na to, da po njegovem mnenju v konkretnem primeru ni šlo za očitno pomoto, temveč za vsebinsko spremembo odločbe z dne 23. 4. 2009 o vzroku nastanka kategorije invalidnosti. Pobudnik meni, da odločba z dne 23. 4. 2009 ne bi smela postati izvršljiva z dnem 14. 5. 2009, saj ugotovitev njene pravnomočnosti ni bila pravilna.

Iz dokumentov zadeve izhaja, da je bil postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja uveden na predlog osebnega zdravnika zavarovanca dne 1. 12. 2008. ■ stopnje je mnenje podala dne 11. 2. 2009. ZPIZ je v revizijo predložil pozitivno mnenje ■ stopnje v skladu z določbami 256. člena ZPIZ-1¹⁰⁰. ■. stopnje je v reviziji dne 30. 3. 2009 mnenje ■. stopnje spremenila v delu, ki se nanaša na vzrok nastanka invalidnosti.

Nadalje je bila v zadevi izdana odločba št. 5079244 z dne 23. 4. 2009.

V izreku je ZPIZ odločil: »Zavarovanec je delovni invalid I. kategorije invalidnosti zaradi posledic bolezni (80%) in poškodbe izven dela (20%) od 11. 2. 2009 dalje in ima pravico do invalidske pokojnine od prvega naslednjega meseca po nastanku spremembe, to je od 1. 3. 2009 dalje. Odločba št. 5079244 z dne 22. 12. 2006 velja do 28. 2. 2009, to je od prvega dne naslednjega meseca po nastanku spremembe. Zavarovancu se začasno, do končne odmere invalidske pokojnine, izplačuje akontacija v znesku 780,00 EUR na mesec. Kontrolni pregled ni potreben. Odločba je izvršljiva z dnem, ko postane pravnomočna. Stroškov postopka ni.«

Iz obrazložitve odločbe izhaja, da /.../ je bil ponovni postopek za priznanje pravic iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja uveden dne 1. 12. 2008 na predlog osebnega zdravnika zavarovanca. Po izvedenskem mnenju, ki ga je dne 11. 2. 2009 podala invalidska komisija I. stopnje in v revizijskem postopku potrdila invalidska komisija II. stopnje dne 30. 3. 2009, je pri zavarovancu podana I. kategorija invalidnosti, ker ni več zmožen opravljati organiziranega pridobitnega dela. Invalidnost je posledica bolezni (80%) in posledica poškodbe izven dela (20%)./.../ Iz pouka o pravnem sredstvu izhaja, da je »zoper to odločbo dopustna pritožba pri območni enoti ZPIZ v 15 dneh od prejema /.../«

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da sta si izrek in obrazložitev v nasprotju, obrazložitev pa je tudi pomanjkljiva (kot je ugotovljeno že v drugih pregledanih zadevah), saj iz izreka odločbe izhaja, da je vzrok za nastanek invalidnosti *posledica bolezni (80%) in posledica poškodbe izven dela (20%)*, iz obrazložitve pa, da je vzrok za nastanek invalidnosti posledica bolezni in nezmožnost opravljanja organiziranega pridobitnega dela, zato gre za kršitev določb 214. člena ZUP in odločbe ni mogoče preizkusiti. Za tak preizkus je predvsem potrebno, da je izrek odločbe jasen, da je dejansko stanje v obrazložitvi *odločbe* v vseh materialnopravno bistvenih točkah opisano ter da so dovolj natančno navedeni materialni predpisi in njihove določbe, na katere je odločitev, kot jo obsega izrek odločbe, oprta, zato gre za kršitev določb 213. in 214. člena ZUP, ki določata vsebino izreka in obrazložitve odločbe.

ZPIZ je delodajalcu zavarovanca posredoval obvestilo, št. 5079244 z dne 15. 5. 2009, da je odločba ZPIZ, št. 5079244 z dne 23. 4. 2009, postala pravnomočna dne 14. 5. 2009.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da odločbe nihče od prejemnikov ni izpodbijal s pravnimi sredstvi, zato je bila pravnomočnost odločbe, št. 5079244 z dne 23. 4. 2009, ugotovljena pravilno.

ZPIZ je dne 30. 12. 2013 podal predlog za obnovo postopka zoper odločbo ZPIZ št. 5079244 z dne 23. 4. 2009.

- Upravna inšpektorica na podlagi pregleda dokumentov dosjeja ugotavlja, da v zadevi do dne 20. 4. 2017, ko je bil opravljen neposredni nadzor pri organu, ni bilo odločeno, zato se ugotavlja občutna prekoračitev roka iz 222. člena ZUP.

ZPIZ je izdal sklep o popravni pomote, št. 5079244 z dne 7. 1. 2010. S sklepom je v izreku odločil: »*Odločba območne enote Maribor številka 5079244 z dne 23. 4. 2009 se popravi tako,*

100 V postopkih uveljavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja se v revizijo predloži pozitivno mnenje invalidske komisije prve stopnje. Revizijo opravi invalidska komisija druge stopnje.

da se spremeni prvi odstavek izreka odločbe tako, da se pravilno glasi: Zavarovanec je delovni invalid I. kategorije invalidnosti zaradi posledic bolezni od 11. 2. 2009 dalje in ima pravico do invalidske pokojnine od prvega dne naslednjega meseca po nastanku spremembe, to je od 1. 3. 2009. Spremeni se tudi 3. odstavek obrazložitve odločbe tako, da se pravilno glasi: /.../«

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je uvod sklepa pomanjkljiv, saj v njem ni navedenega načina uvedbe postopka. Napačno je navedeno, v kateri zadevi se sklep izdaja (osebni podatki zavarovanca), namesto npr. v upravni zadevi izdaje odločbe o pravicah iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja. Navedena je tudi napačna pravna podlaga za izdajo sklepa, in sicer 253. člen ZPIZ-1, namesto 223. člena ZUP, zato se ugotavljajo kršitve določb 212. člena ZUP;
- Nadalje iz izreka sklepa nedvomno izhaja, da gre za spreminjanje pravnomočne odločbe zaradi napačno ugotovljenega dejanskega stanja v zadevi, saj je od vzroka za nastanek invalidnosti odvisna tudi odmera pokojnine¹⁰¹. Pravnomočne odločbe, ki je bila izdana s kršitvijo procesnih ali materialnih določb zakona pa ni mogoče spremeniti z uporabo instituta popravljanja pomot v odločbi, temveč samo, če obstoja kakšen primer možnosti uporabe izrednih pravnih sredstev. Popravljanje pomot v odločbi se nanaša le na pisne, računske in druge očitne pomote tehnične narave, torej le na dejanske, ne pa na pravne pomote. Poleg navedenega se odločba popravlja zgolj v izreku, saj le izrek postane dokončen, pravnomočen ter izvršljiv in lahko vpliva na pravni položaj stranke.¹⁰² Pomote v drugih delih bi se lahko popravile, če ima stranka za to upravičen interes, kar pa iz dokumentov dosjeja ne izhaja, saj stranka niti ni zahtevala popravka pomote, temveč je podala predlog za obnovo postopka. Ker uradna oseba vloge stranke ni obravnavala vsebinsko in procesno pravilno glede na njeno vsebino, so bila posledično kršena tudi druga pravila upravnega postopka.

Nadalje iz dokumentov dosjeja izhaja, da je ZPIZ je dne 26. 1. 2010 prejel izjavo zavarovanca o odpovedi pravici do pritožbe zoper Sklep o popravi pomote v odločbi OE Maribor št. 5079244 z dne 7. 1. 2010, tako je tudi sklep postal pravnomočen.

ZPIZ je zavarovancu posredoval tudi potrdilo o pravnomočnosti odločbe št. 5079244 z dne 21. 10. 2014, v obliki dopisa, v katerem je ugotovil, da je odločba št. 5079244 z dne 23. 4. 2009 postala pravnomočna dne 14. 5. 2009, Sklep o popravi pomote št. 5079244 z dne 7. 1. 2010 pa dne 28. 1. 2010.

*Upravna inšpektorica glede očitkov pobudnika, da sklep o popravi pomote 5079244 z dne 7. 1. 2010 nima pravnih učinkov, opozarja, da ima vsak upravni akt, ki je izdan in vročen stranki, učinke, ne glede na to, ali so bile pri tem storjene napake. Upravni akt velja (skupaj s svojimi pravnimi učinki) dokler ni na predpisan način odpravljen ali razveljavljen. Uradne osebe v upravnem postopku namreč nimajo pravice, da izdani upravni akt ne bi upoštevale - v upravnem pravu ne velja *expetio illegalis*. Glede na to, da je stranka vložila predlog za obnovo postopka o katerem pa še ni bilo odločeno, bo organ lahko odpravil očitne nepravilnosti v postopku obnove tega postopka.*

Očitki, da mu spremenjena odločba, ki naj bi bila izdana v reviziji, ni bila vročena ter da je posledično zaradi opravljene revizije v odločbi, št. 5079244 z dne 23. 4. 2009, naveden tudi napačen pouk o pravnem sredstvu, pa ne držijo. Gre namreč za dve vrsti revizij. Ena se nanaša na revizijo odločb, ki se opravi po zaključenem postopku uveljavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja in na katere je vezana tudi pravica do sodnega varstva¹⁰³, druga pa se nanaša na revizijo izvedenskih mnenj invalidske komisije prve stopnje¹⁰⁴, ki pa se opravi med postopkom za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja, kar je bilo tudi v konkretnem primeru. Ker iz zadeve ne izhaja, da bi bila opravljena revizija odločbe (zato mu tudi ni mogla biti vročena), to pomeni tudi, da če revizija odločbe, ki je postala dokončna, ker zoper njo ni bila vložena pritožba, ni opravljena v treh mesecih od dneva, ko preteče rok za pritožbo, se šteje, da je revizija opravljena in da je odločba potrjena¹⁰⁵. Upravna inšpektorica zaradi navedenega tudi ni

¹⁰¹ Člena 74, 75 ZPIZ-1.

¹⁰² Glej tudi V. Andronja, E. Kerševan. Upravno procesno pravo, GV založba Ljubljana, 2006, str. 428-429.

¹⁰³ 254., 255., 257. člen ZPIZ-1.

¹⁰⁴ 256. člen ZPIZ-1.

¹⁰⁵ 1. odstavek 255. člena ZPIZ-1.

preverjala nadaljnjih postopanj ZPIZ v zadevi, saj je imela stranka možnost uveljavljati pravna sredstva zoper odločitve ZPIZ. Bo pa moral ZPIZ odločiti o predlogu zavarovanca za obnovo postopka z dne 30. 12. 2013.

6.7 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-509/2013 (dosje ZPIZ, št. 1022080 – odločanje o pravicah iz invalidskega zavarovanja)

IJS je prejel pobudo za inšpekcijski nadzor v postopku izdaje odločbe 21-1022080 z dne 2. 7. 2013 s katero je bilo ustavljeno izplačevanje nadomestila plače za čas čakanja na razporeditev oz. zaposlitev na drugem ustreznem delu. *Pobudnik očita kršitev roka za odstop pritožbe drugostopenjskemu organu ter kršitev instruktorskega roka za odločanje o pritožbi.* Nadalje navaja kršitve 224. 225. in 236. člena ZUP, da je izrek odločbe pomanjkljiv ker v odločbi ni navedeno, da pritožba ne zadrži izvršitve ali dokončnosti in druge kršitve procesne zakonodaje.

ZPIZ je v pisnem odzivu na očitke, pojasnil, da je pobudnik dne 9. 7. 2013 vložil pritožbo zoper odločbo Območne enote Celje, št. 21 - 1022080 z dne 2. 7. 2013, s katero je bilo odločeno, da se pobudniku z dnem 7. 12. 2012 ustavi izplačevanje nadomestila plače za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev na drugem ustreznem delu, z obrazložitvijo, da ima pobudnik lastnost zavarovanca na podlagi drugega odstavka 15. člena ZPIZ-1 (Uradni list RS, št. 106/99, 72/00, 124/00, 109/01, 108/02, 135/03, 72/05 in 69/06, veljavnega do 31.12.2012) in zato ni več upravičen do nadomestila plače za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev na drugem ustreznem delu. Drugostopenjski organ ZPIZ je o pobudnikovi pritožbi odločil z odločbo Centrale na sedežu v Ljubljani, št. 1022080 z dne 3.1.2014. Pobudnik je zoper navedeno odločbo Centrale na sedežu v Ljubljani uveljavil sodno varstvo pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani.

Upravna inšpektorica je pridobila dokumentacijo zadeve, iz katere izhaja, da je prvostopenjski organ z dopisom št. 21-1022080 z dne 21. 8. 2013 odstopil pritožbo v reševanje drugostopenjskemu organu dne 21. 8. 2013.

- Upravna inšpektorica ugotavlja, da je ZPIZ kršil rok za rok za odstop pritožbe iz 245. člena ZUP¹⁰⁶ ter instruktorski rok za odločanje o pritožbi iz 256. člena ZUP.

ZPIZ je v nadaljevanju navedel, da se je v konkretnem primeru hkrati vodilo več postopkov v zvezi s pravicami pobudnika iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (tožba zoper odločbo Centrale na sedežu, št. 1022080 z dne 18.11.2011, s katero je bilo odločeno o pritožbi zoper odločbo Območne enote Celje, št. 1022080 z dne 14. 6. 2011, tožbo tudi zoper odločbo Centrale na sedežu, št. 1022080 z dne 5.12.2012, s katero je bila zavrnjena njegova pritožba zoper odločbo Območne enote Maribor, št. 1022080 z dne 17.2.2012), zato o pritožbi, ki jo je pobudnik vložil zoper odločbo, št. 21 - 1022080 z dne 2. 7. 2013, ni moglo biti odločeno v roku, ki ga določa ZUP, pri čemer je postopek pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani in v zvezi z njim odstopljena listinska dokumentacija po njihovem mnenju vplivala tudi na kasnejši odstop pritožbe drugostopenjskemu organu ZPIZ.

- Upravna inšpektorica se z navedenimi stališči ne strinja. Kot že ugotovljeno v prejšnjih zadevah, evidentiranje dokumentov v dosjeje, namesto v zadeve, posledično lahko vpliva tudi na nepravilno postopanje pri izvedbi posameznih procesnih dejanj v konkretnih postopkih. Zato neustrezno poslovanje z dokumentarnim gradivom in s tem odstop celotnega dosjeja pristojnemu organu, ne sme biti razlog, da se v konkretni zadevi upravni postopek ne bi nadaljeval oziroma, da se ne bi odločalo o pritožbi glede druge upravne zadeve. V kolikor gre za pritožbe zoper več odločitev v več upravnih zadevah, mora uradna oseba poskrbeti za kopije ustreznih dokumentov, ki se navezujejo na odločanje o posamezni zadevi in s tem o pritožbi zoper odločitev o tej zadevi, da se bo lahko zagotovil kontinuiran potek postopkov na vseh ravneh. Kontinuiran potek postopkov, kljub odstopljeni dokumentaciji, pa se lahko izvaja tudi, če so dokumenti evidentirani v informacijski sistem za upravljanje z dokumentarnim gradivom.

106 Če organ, ki je izdal odločbo, spozna, da je vložena pritožba dovoljena in pravočasna in da jo je vložila upravičena oseba, pa ne nadomesti izpodbijanje odločbe z novo odločbo, mora pritožbo brez odlašanja, najpozneje pa v 15 dneh od dneva, ko jo prejme oziroma po poteku roka iz 241. člena, poslati organu, ki je pristojen, da o njej odloči.

Nadalje iz dokumentacije dosjeja izhaja, da je pobudnik zoper odločitve ZPIZ vlagal redna pravna sredstva:

1. Višje delovno in socialno sodišče je s sklepom, opr. št. Psp 113/2014 z dne 12.3.2014 odločilo, da se pobudniku začasno, do odločitve spora o glavni stvari, zadrži izvršitev odločb št. 1022080 z dne 3.1.2014 in št. 21 - 1022080 z dne 2.7.2013, zato je pobudnik še nadalje prejemal nadomestilo plače za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev na drugem ustreznem delu.
2. Delovno in socialno sodišče v Ljubljani je odločilo (sodba in sklep VI s 282/2014 z dne 9. 3. 2016), da se odpravita odločbi toženca št., 1022080 z dne 3. 1. 2014 in št. 21-1022080 z dne 2. 7. 2013 in sam odločil o zadevi pred Delovnim in socialnim sodiščem poteka tudi postopek v zvezi z vloženo tožbo zoper odločbo Centrale na sedežu, št. 1022080 z dne 18.11.2011, s katero je bilo odločeno o pritožbi zoper odločbo Območne enote Celje, št. 1022080 z dne 14.6.2011 v zvezi z novimi pravicami iz invalidskega zavarovanja.
3. Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani (soba in sklep, Psp 288/2016 z dne 27. 10. 2016), je odločilo, da se pritožbi toženca in tožene stranke zavrneta in v izpodbijanem delu potrđita sodba in sklep sodišča prve stopnje.

Zaradi navedenega in ker drugih očitkov glede procesnih nepravilnosti v pobudi ni izpostavljenih, ni bilo razlogov za nadaljevanje upravnega inšpekcijskega nadzora v tej zadevi.

6.8 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-290/2016 (dosje ZPIZ, št. 9786821) – odločanje o pokojninski dobi

IJS je prejel obvestilo o domnevnih nepravilnostih pri postopanju ZPIZ, OE Koper v postopku odločanja o priznanju zavarovane dobe s povečanjem za čas službovanja v JLA - v zadevi št. 9786821. Pobudnik očita, da je dne 21. 5. 2014 na podlagi priporočila ZPIZ podal vlogo za priznanje zavarovane dobe s povečanjem za čas službovanja v JLA (vštetje v pokojninsko dobo kot zavarovana doba), njegov zahtevek je bil nato zavrnjen, prav tako njegova pritožba zoper odločbo št. 9786821 z dne 15.10.2014. S sodbo Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani z dne 29.2.2016, pa sta bili odločitvi odpravljeni in zadeva vrnjena v ponovni postopek, in sicer v vsebinsko presojo, pri čemer pa naj ZPIZ, OE Koper ne bi spoštoval pravnega mnenja sodišča in njegovih stališč in je zahtevek s sklepom št. 9786821 z dne 7.7.2016 zavrgel (namesto, da bi ga vsebinsko obravnaval).

ZPIZ je v odzivu podal kronologijo poteka postopka in navedel, da so natančnejši razlogi za sprejete odločitve razvidni iz samih konkretnih aktov, ki so jih posredovali IJS.

Iz dokumentacije dosjeja izhaja, da je ZPIZ dne 7. 6. 2016 prejel sodbo Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani, opr. št. V Ps 2061/2014 z dne 6. 6. 2016, s katero je ta odpravilo odločbi toženca št. 9786821 z dne 15. 10. 2014 ter št. 9786821 z dne 10. 6. 2014 in zadevo vrnilo prvostopenjskemu organu v ponovno odločanje.

Upravna inšpektorica je presojala, ali so bili v danem primeru podani elementi kršitve procesnih pravil, ki izhajajo iz sodbe oziroma ali je pristojni organ - ZPIZ izdal v 30 dneh od dneva, ko je dobil sodbo oziroma v roku, ki ga je določilo sodišče ter ali je pri svoji odločitvi spoštoval pravno mnenje sodišča glede uporabe materialnega prava in njegova stališča, ki se tičejo postopka.¹⁰⁷

ZPIZ je v ponovnem postopku izdal sklep, št. 9786821 z dne 7. 7. 2016, s katerim je zahtevek predlagatelja zavrgel.

- Iz obrazložitve sklepa izhaja, da je ZPIZ zahtevo zavrgel na podlagi določb 129. člena ZUP, zato je pravna podlaga za izdajo sklepa navedena v uvodu, nepravilna in s tem podana kršitev iz 212. člena ZUP. Ne glede na navedeno, pa upravna inšpektorica ugotavlja, da ZPIZ ni sledil napotilu iz sodbe, v kateri je sodišče dalo jasne napotke, in

¹⁰⁷ 4. odstavek 64. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12 in 10/17 – ZPP-E, v nadaljevanju ZUS-1)

sicer, da *naj o tožnikovi zahtevi vsebinsko odloči ter pred tem ugotovi relevantno dejansko stanje*¹⁰⁸.

- Poleg navedenega upravná inšpektorica ugotavlja, da stranki v postopku pred odločitvami ZPIZ ni bila dana možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločbo (zaslišanje stranke). Npr. v ponovnem postopku, je organ stranki kar v obrazložitvi sklepa pojasnjeval razloge, glede katerih se pred njegovo izdajo (ne glede na to, da je ZPIZ izdal procesno neustrezen akt) ni mogla izjaviti, s čimer je ZPIZ kršil načelo zaslišanja stranke in načelo varstva pravic strank.

ZPIZ je dne 18. 7. 2016 prejel pritožbo zoper navedeni sklep št. 9786821 z dne 7. 7. 2016.

Drugostopenjski organ je pritožbo zavrnil z odločbo št. 786281 z dne 28. 7. 2016.

- Uvodoma upravná inšpektorica opozarja na napačno obrazložen institut ponovljenega postopka, t.j. da gre v *ponovljenem* postopku za *nov postopek*. Ponovljeni postopek je kot nadaljevanje odločanja o pritožbi namenjen odpravi nepravilnosti prej izdane odločbe (št. 9786821 z dne 15.10.2014) in ne gre za odločanje v novem upravnem postopku. Organ prve stopnje, ki mu je bila zadeva vrnjena, mora v ponovnem postopku vseskozi upoštevati pripombe oz. napotila instančnega organa, s takšno stopnjo doslednosti, da se ne bi ponovile napake prejšnjega postopka. Drugače je, če se na podlagi novih dejstev in novih dokazov v ponovnem postopku ugotovi drugačno stanje stvari. V takšnih primerih je prvostopenjski organ, skladno s temeljnim načelom materialne resnice, dolžan upoštevati novo dejansko stanje in na podlagi takega dejanskega stanja odločiti v zadevi skladno z ustreznimi materialnimi predpisi.
- Iz obrazložitve odločbe izhaja, da je ta pomanjkljiva tako v dejanski kot v pravni obrazložitvi. Iz obrazložitve ne izhaja, da bi organ druge stopnje preizkusil odločbo v mejah pritožbenih navedb, saj se o njih sploh ni izrekel. Svojo odločitev je oprl tudi na pravno podlago, ki ne obstaja. Oprl se je na določbo 5. odstavka 2. člena ZPIZ, ki pa je ni citiral, kot je navedena. Po oceni upravne inšpektorice bi moral drugostopenjski organ, v kolikor v določbah ZUP ni našel podlage za to, da zavrže prosilčevo pritožbo, o njej vsebinsko odločiti v okviru pravil, ki jih za odločanje o pritožbi določa ZUP (presoja pravilnosti in zakonitosti prvostopenjske odločbe), in pri tem obrazloženo ugotoviti, ali je prvostopenjski organ v postopku na prvi stopnji popolno in pravilno ugotovil dejstva, pomembna za odločitev, ali je spoštoval pravila postopka in ali je v svoji odločbi pravilno uporabil materialni predpis.
- Ker je drugostopenjski organ kršil procesna pravila postopka, je to posledično privedlo do tega, da je izpodbijana odločba o pritožbi tudi bistveno pomanjkljivo obrazložena, v dejanskem in v pravnem pogledu (214. člen v zvezi z 254. členom ZUP) in je zato ni mogoče preizkusiti (7. točka drugega odstavka 237. člena ZUP). Zaradi ugotovljenih procesnih nepravilnosti tako na pravi kot drugi stopnji, pa se v konkretnem primeru ugotavlja tudi občutno kršenje načela ekonomičnosti postopka.

6.9 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-187/2016 (dosje ZPIZ, št. 24 4160863) – obnova postopka pri uveljavljanju pravice do nadomestila za invalidnost

IJS je dne 17. 5. 2016 prejel prijavo zaradi domnevno dolgotrajnega odločanja v zvezi s podano zahtevo za obnovo postopka št. 4160863, ki je bila na ZPIZ podana dne 15.2.2016, pri čemer naj bi se zaradi tega zavlačevalo z reševanjem primera št. 1220-04-9692-2015, saj naj o zahtevi še ne bi bilo odločeno.

ZPIZ je na podlagi poziva upravne inšpektorice z dne 30. 5. 2016, IJS posredoval odločitev o zahtevi za obnovo postopka, in sicer sklep št. 24 4160863 z dne 30. 5. 2016.

- Upravná inšpektorica ugotavlja, da je ZPIZ občutno prekoračil instruktorski rok iz 222. člena ZUP, saj o predlogu ni odločil v enem mesecu od prejetega predloga za obnovo postopka, temveč po skoraj treh mesecih.

¹⁰⁸ Stran 8, točka 15.

- Upravna inšpektorica opozarja še na pomanjkljivosti pri sestavi sklepa, in sicer: Uvod ne vsebuje pravilne pravne podlage za izdajo sklepa, saj je naveden 172. člen ZPIZ, namesto pravilno 267. člen ZUP, kar predstavlja nedoslednost pri spoštovanju določb 212. člena ZUP.

6.10 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-447/2013 (dosje ZPIZ, št. 9908134) – pravica do nadomestila za invalidnost

IJS je prejel pobudo za inšpekcijski nadzor glede odgovarjanja na prejete dopise. Pobudnik očita, da ji na vrsto dopisov ZPIZ ni odgovoril (večina neodgovorjenih dopisov se nanaša na strankine pobude za izvedbo notranje kontrole glede delovanja ■ stopnje in pri tem izpostavlja svoj primer, ko njegovo pozitivno mnenje ■ stopnje ni bilo predloženo v revizijo IK II. stopnje. Posledica te procesne napake je bila odprava odločbe po nadzorstveni pravici (odločba ZPIZ št. 9.908.134 z dne 17. 8. 2012)). Pobudnik očita tudi nepravilnosti pri poteku reševanja pritožbe zoper odločbo št. 1020-4/2013 z dne 10. 9. 2013.

Uradna oseba je v neposrednem nadzoru upravni inšpektorici pojasnila, da ZPIZ ni odstopal izvedenskih mnenj ■ stopnje v revizijo ■ stopnje, zaradi kadrovskih težav.

- Za presojo upravičenosti podanih očitkov kršitev je bilo potrebno pridobiti dokumentacijo po izdaji odločbe z dne 17. 8. 2012 in pojasnila ZPIZ, na podlagi preučitve katerih je upravna inšpektorica ugotovila, da:
 - je ZPIZ zavarovancu izdal odločbo št. 09908134 z dne 21. 9. 2011, in sicer na podlagi mnenja ■ stopnje, ne da bi bila ta posredovana v revizijo IK II. stopnje (kršitev določb 1. odstavka 256. člena ZPIZ-1), zato je bila z odločbo št. 9.9908.134 z dne 17. 8. 2012 odpravljena po nadzorstveni pravici,
 - je ZPIZ dne 21. 9. 2011 prejel vprašanje zavarovanca, na katerega je odgovoril z dopisom št. 1020-4/2013 z dne 5. 8. 2013, s čimer pa je občutno kršil rok za odgovarjanje na dopise iz 18. člena UUP,
 - je ZPIZ zavarovancu izdal odločbo št. 9908134 z dne 12. 10. 2012 o priznavanju pravic na podlagi ugotovljene invalidnosti,
 - je novembra 2012 zoper navedeno odločbo zavarovanec vložil pritožbo, o kateri je ZPIZ odločil z odločbo št. 9.908.134 z dne 5. 2. 2013, s katero je pritožbo zavrnil, s čimer je ZPIZ kršil rok iz 256. člena ZUP za odločanje o pritožbi, saj je o pritožbi odločil po več kot dveh mesecih do njenega prejema,
 - je ZPIZ prejel zahtevo za dostop do informacij javnega značaja dne 4. 7. 2013, o zahtevi prosilca pa odločil z odločbo št. 1020-4/2013 z dne 10. 9. 2013, s čimer je občutno kršil rok za odločanje o zahtevi za dostop do IJZ iz 23. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju ZDIJZ)¹⁰⁹,
 - se ZPIZ v pojasnilih (tudi pobudniku v letu 2013) večinoma sklicuje na določbe ZPIZ-2, ki pa v času obravnavanja zadev pobudnika (do konca leta 2012) še ni veljal in se ni uporabljal,
 - iz Poročila ZPIZ za leto 2011¹¹⁰ izhaja, da je bilo od vseh podanih pozitivnih mnenj ■ stopnje v revizijo poslanih 21, 5 odstotka, kar lahko posledično pomeni, da je bilo 78,5 odstotka odločb izdanih zgolj na podlagi mnenj ■ stopnje, pri čemer gre za kršenje določb 256. člena ZPIZ-1, kar je bilo ugotovljeno tudi v konkretnem primeru.

6.11 Pobuda, evidentirana pod št. 0610-158/2017 (zadeva ZPIZ, št. 10301-1016092/2015)

IJS je dne 22. 4. 2017 prejel pobudo za uvedbo inšpekcijskega nadzora v upravni zadevi odločanja o zahtevi za revizijo in ponovno odmero pokojnine v zadevi št. 10301-1016092/2015, na podlagi odločbe Ustavnega sodišča RS, št. U-I-239/14-10 z dne 26. 3. 2015 (Uradni list RS, št. 30/15)¹¹¹. Pobudnik v pobudi ZPIZ-u očita, da je zahtevek za revizijo in ponovno odmero pokojnine pravočasno vložil, ZPIZ pa je njegovo pobudo zavrgel.

¹⁰⁹ Organ je dolžan odločiti o zahtevi prosilca nemudoma, najkasneje pa v roku 20 delovnih dni od dneva prejema popolne zahteve.

¹¹⁰ Dostopno na: <https://www.zpiz.si/cms/?id=2&inf=160>, str. 87, 88.

¹¹¹ Po kateri:

Upravna inšpektorica je ZPIZ dne 28. 4. 2017 pozvala, da IJS posreduje dokumentacijo predmetne zadeve, dokazila o morebitno opravljeni reviziji v predmetni zadevi, ter pojasnila (oprta na pravne podlage) o vodenju postopkov na podlagi zahtev za revizijo in ponovno odmero pokojnine, kdaj se je opravljala revizija (po uradni dolžnosti) in za katere primere, kako so s tem seznanjali zavarovance.

ZPIZ je posredoval zahtevane dokumente in v pojasnilih navedel, da je že »po objavi navedene ustavne odločbe začel izvajati vse potrebne aktivnosti za njeno izvedbo. Na spletni strani ZPIZ je bilo objavljeno sporočilo za javnost, obrazec za vložitev zahteve za revizijo in ponovno odmero pokojnine in seznam podjetij, za katera je ZPIZ v postopkih revizije že ugotovil, da so bile delnice za notranji odkup vplačane z delom plače, ki se všteva v pokojninsko osnovo. Revizija podatkov o plačah, namenjenih za notranji odkup, je bila pri delodajalcih opravljena po objavi odločbe Ustavnega sodišča RS, št. U-I-392/98 z dne 10. 7. 2002 (Uradni list RS, št. 65/02) na podlagi 43. člena Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 81/00 s sprem.)«

Nadalje pojasnijo, da je »ZPIZ je na podlagi druge točke izreka odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-239/14-10 z dne 26. 3. 2015 po uradni dolžnosti z izrednim pravnim sredstvom opravil ponovno odmero pokojnine tistim uživalcem, ki so bili zaposleni pri delodajalcu, za katerega je bila revizija podatkov o plačah, namenjenih za notranji odkup, že opravljena po objavi ustavne odločbe z dne 10. 2. 2002.«

Vodstvo ZPIZ je pojasnilo tudi, da je na »podlagi izredno velikega števila vloženih zahtev za revizijo in ponovno odmero pokojnine po tretji točki izreka odločbe Ustavnega sodišča RS z dne 26. 3. 2015 ZPIZ vzpostavil kontakte za Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) oziroma s Centralno evidenco o postopku lastninjenja podjetij, ki je sestavni del navedenega ministrstva. MGRT je kot pravni naslednik Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj nasledilo zbirko podatkov o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki jo je le-to vzpostavilo na podlagi zakonskih pooblastil. Reševanje zahtev za revizijo in ponovno odmero pokojnin na nivoju posameznega zavarovanca bi namreč terjalo veliko časa, pri tem pa ni nujno, da bi se lahko revizija podatkov o plačah sploh opravila. Gre namreč za časovno oddaljena obdobja za katera se zahteva revizija podatkov, posledično pa je dokumentacija, ki bi jo ZPIZ potreboval za opravljanje revizije podatkov, lahko izgubljena ali uničena oziroma je ni moč najti, kajti podjetja oziroma njihovi pravni nasledniki ne obstajajo več ni se ne ve, v katerem arhivu je dokumentacija shranjena. Zaradi navedenega se je ZPIZ odločil, da podatke pridobi iz uradnih evidenc in podatke dopolni oziroma popravi za kar ima podlago v določbi 56. člena Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 11/013, 97/2014). ZPIZ je na podlagi tako pridobljenih podatkov kreiral revizijske zapisnike na nivoju posameznega zavarovanca oziroma uživalca pokojnine. Iz teh zapisnikov je razvidno, ali je določena oseba sodelovala pri lastninskem preoblikovanju podjetja na način, ki omogoča vštete dela plače, s katerimi so bile vplačane delnice za notranji odkup, za izračun pokojninske osnove. Na podlagi pravočasno vložene zahteve za revizijo in ponovno odmero pokojnine (60 dni od objave ustavne odločbe v Uradnem listu RS se je izteklo dne 29. 6. 2015) je ZPIZ izdal odločbo o ponovi odmeri pokojnine. Ugotovitve revizije so povzete v obrazložitvi odločbe. Prepozne zahteve za revizijo in ponovno odmero pokojnine so bile s sklepom zavržene.«

Iz pridobljene dokumentacije izhaja, da:

1. je ZPIZ dne 27. 7. 2015 prejel ročno izpolnjen obrazec - zahtevo za revizijo podatkov o plačah za obdobje, v katerem so bile vplačane delnice za notranji odkup pri delodajalcu X in ponovno odmero pokojnine (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-239/14-10 z dne 26. 3. 2015),

- mora ZPIZ za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v roku 60 dni po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije ponovno odmeriti pokojnino zavarovancem oziroma uživalcem pokojnine, za katere je v postopkih revizije ugotovil, da so bile delnice za notranji odkup vplačane z delom plače, ki se všteva v pokojninsko osnovo, pa ta del plače ni bil vštet zaradi protustavne četrte alineje 46. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98),

- lahko zavarovanci oziroma uživalci pokojnine, o podatkih katerih revizija ni bila opravljena, v roku, določenem v 2. točki tega izreka, zahtevajo revizijo podatkov o plačah in pokojninskih osnovah za obdobje, v katerem so bile vplačane delnice za notranji odkup, ter ponovno odmero pokojnine na podlagi ugotovitev revizije.

2. je ZPIZ izdal sklep št. 10301-1016092/2015 z dne 27. 10. 2015, s katerim je zahtevo prosilca zavrgel na podlagi določb 129. člena ZUP, kot prepozno¹¹²,
3. je pobudnik je zoper sklep dne 12. 11. 2015 podal pritožbo o kateri je ZPIZ odločil z odločbo št. 10301-1016092/2015 z dne 24. 2. 2016 s katero je pritožbo zavrnil.

- Upravna inšpektorica uvodoma pri sestavi sklepa, št. 10301-1016092/2015 z dne 27. 10. 2015, ugotavlja nepravilnosti, in sicer je v uvodu navedena napačna pravna podlaga za izdajo sklepa (172. člena ZPIZ, namesto 129. člen ZUP) ter da ZPIZ pri izdaji sklepa ni spoštoval instrucijskega roka iz 222. člena ZUP za njegovo izdajo. Ne glede na navedeno pa upravna inšpektorica ugotavlja, da je ZPIZ postopal pravilno, ko je zahtevo prosilca zavrgel na podlagi določb 129. člena ZUP, saj iz prejemne stampiljke na zahtevi izhaja, da je bila ta, glede na določbo odločbe Ustavnega sodišča RS, vložena prepozno. Sklep je tudi ustrezno obrazložen.
- Upravna inšpektorica na podlagi obrazložitve odločbe drugostopenjskega organa št. 10301-1016092/2015 z dne 24. 2. 2016 ugotavlja, da se je ZPIZ opredelil tudi do pritožbenih navedb, saj je zavarovancu pojasnil, da je rok, določen v odločbi Ustavnega sodišča RS, materialni prekluzivni rok, ki je nepodaljšljiv.¹¹³

4. ZPIZ je opravil revizijo podatkov o plačah in izdal zapisnik o ugotovitvah revizije za posameznega zavarovanca, št. 10304-115409/2016 z dne 18. 4. 2016, s katerim je bilo ugotovljeno (na podlagi podatkov centralne evidence o lastninskem preoblikovanju podjetij), da se pobudnik nahaja v tej evidenci in da je sodeloval pri lastninskem preoblikovanju z notranjim odkupom.

- V zvezi z opravljeno revizijo, upravna inšpektorica ugotavlja, da »Zapisnik o ugotovitvah revizije za posameznega zavarovanca«, št. 10304-115409/2016 z dne 18. 4. 2016, po vsebini predstavlja ugotovitevno odločbo, po sestavi pa ne predstavlja niti zapisnika¹¹⁴ (iz vsebine ne izhaja, da se sestavlja v okviru oprave kakršnegakoli uradnega dejanja) niti odločbe (ima: uvod, obrazložitev, ugotovitve o pravici, navedbo uradne osebe, ki je postopek vodila; nima: izreka, pouka o pravnem sredstvu, odredbe o vročitvi). Po oceni upravne inšpektorice gre glede na njegovo vsebino za konkretni upravni akt, ki bi moral biti sestavljen v skladu z določbami ZUP. Upravna inšpektorica je nadalje ugotovila, da je bila revizija opravljena na podlagi 3. točke izreka odločbe Ustavnega sodišča (t. j. na zahtevo zavarovanca), in sicer po izdaji sklepa, izdanega na podlagi 129. člena ZUP, kar pa je škodi za brezpredmetno. Oprava revizije je namreč podlaga za meritorno odločitev o zahtevi prosilca, ki pa je bila v konkretnem primeru, zaradi prepozno vložene zahteve, že zavrnjena. Takšno ravnanje je bilo procesno nepravilno.

ZPIZ je na osnutek zapisnika pojasnil, da je bila revizija dejansko opravljena na podlagi 71. in 72. člena Zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14, v nadaljevanju ZMEPIZ-1), s takšnim pojasnilom pa se upravna inšpektorica ni strinjala in je zaradi presoje domnevnih nepravilnosti v pobudi uradno osebo ZPIZ dne 25. 9. 2017 (v telefonskem razgovoru) ponovno opozorila, da se ZPIZ v teh pojasnilih sklicuje na pravno podlago predpisa, t.j. 71. in 72. člena ZMEPIZ-1, ki pa, kot izhaja iz revizijskega zapisnika, pri opravljanju te revizije ni bil uporabljen. Upravna inšpektorica je opozorila, iz uvoda revizijskega zapisnika izhaja, da je bila revizija opravljena na podlagi tretjega odstavka odločbe Ustavnega sodišča (t.j. na zahtevo zavarovanca in ne po uradni dolžnosti) in 26. člena ZMEPIZ-1¹¹⁵, zato je uradno

¹¹² Organ najprej preizkusi zahtevo in jo s sklepom zavrže:

1. če zadeva, na katero se vloga nanaša, ni upravna zadeva;
2. če vložnik v vlogi ne uveljavlja kakšne pravice ali pravne koristi oziroma, če po tem zakonu ne more biti stranka;
3. če zahteva ni bila vložena v predpisanem roku;
4. če se o isti upravni zadevi že vodi upravni ali sodni postopek, ali je bilo o njej že pravnomočno odločeno, pa je stranka z odločbo pridobila kakšne pravice, ali so ji bile naložene kakšne obveznosti. Enako ravna tudi, če je bila izdana zavrnilna odločba in se dejansko stanje ali pravna podlaga, na katero se opira zahtevek, ni spremenilo.

¹¹³ Ti roki veljajo za stranko in zamuda takšnega procesnega roka povzroči izgubo pravice do določenega dejanja v postopku, ki ga stranka ne more več opraviti na učinkovit način. Učinek prekluzije nastopi po samem zakonu in ga mora uradna oseba, ki vodi postopek, upoštevati po uradni dolžnosti. (V. Andronja, E. Kerševan: Upravno procesno pravo, GV založba, 2006, str. 243).

¹¹⁴ Sestava zapisnika določbe 76. člena ZUP.

¹¹⁵ Podatki za matično evidenco se v prijave in prijave sprememb podatkov vpisujejo oziroma vnašajo na podlagi evidenc, registrov in poslovne dokumentacije, ki jih v skladu s tem in drugimi zakoni, vodijo oziroma upravljajo zavezanci za vlaganje prijav, zavezanci za vlaganje prijav o osnovah in zavezanci za plačilo prispevkov, ter na podlagi uradnih evidenc.

osebo ZPIZ pozvala, da IJS posreduje dokumentacijo, ki se navezuje na izvrševanje odločbe Ustavnega sodišča.

ZPIZ je IJS dne 26. 9. 2017 posredoval dodatna dokumente z dodatnimi pojasnili, in sicer, da je zavod k izvršitvi odločbe Ustavnega sodišča RS glede vštevanja dela plač, namenjenega notranjemu odkupu podjetja, v pokojninsko osnovo, zaradi časovne oddaljenosti obdobja v katerem je potekalo lastninsko preoblikovanje podjetij, pristopil na način, da je v teh primerih opravil revizijo, tako, da je od Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo konec leta 2015 prevzel podatke o teh osebah – zavarovancih (in ne o podjetjih, kot zavezancih, saj večina podjetij že ni več obstajala), ki so sodelovale pri lastninskem preoblikovanju na način, ki omogoča vštevanje delov plač, namenjenem notranjemu odkupu podjetja. Za vse te osebe je zavod kreiral tudi revizijske zapisnike, ki pa so revizijski zapisniki, prilagojeni izvršitvi odločbe Ustavnega sodišča RS. Kreiralo se je skupno 235.830 revizijskih zapisnikov, ne glede na to, ali je bila v zvezi z odločbo Ustavnega sodišča RS vložena zahteva za revizijo in ponovno odmero pokojnine. Ti revizijski zapisniki pa dejansko nimajo podlage v določbah ZMEPIZ-1, ki se nanašajo na individualno revizijo, pač pa v določbi 56. člena tega zakona, ki določa, da kadar zavod v postopkih ugotavljanja popolnosti in pravilnosti podatkov po tem zakonu ugotovi, da so ti podatki nepopolni ali nepravilni, pa zavezanec za vlaganje prijav, zavezanec za vlaganje prijav o osnovah oziroma zavezanec za plačilo prispevkov ne obstaja več in ne gre za primere iz prejšnjega člena tega zakona, zavod po uradni dolžnosti na podlagi uradnih evidenc, javnih listin ali drugih verodostojnih dokazil popravi ali dopolni podatke matične evidence. Določba drugega odstavka navedenega člena pa določa, da zavod po uradni dolžnosti popravi podatke, vpisane v matično evidenco, če je pravilen podatek mogoče ugotoviti iz zbirk podatkov, ki jih po zakonu vodi upravljavec zbirk podatkov oziroma na podlagi izvršilnih predpisov za vodenje matične evidence, če popravek podatkov ne vpliva na obstoj ali potek zavarovanja. Navedeno pomeni, da imajo pravico do vštevanja dela plače, namenjene za notranji odkup podjetja, v pokojninsko osnovo, vsi zavarovanci oziroma upokojenci, ki se nahajajo v evidenci, pravico do ponovne odmere pokojnine pa le tisti upokojenci, ki so v skladu z odločbo Ustavnega sodišča RS pravočasno vložili zahtevo. V odgovoru na osnutek zapisnika o inšpekcijskem nadzoru je torej prišlo do nepravilnega sklicevanja na določbi 71. in 72. člena ZMEPIZ-1. Zoper ugotovitve revizije so se lahko upokojenci, ki so vložili zahtevo za revizijo in ponovno odmero pokojnine, pritožili v okviru pritožbe zoper odločbo s katero jim je bila pokojnina ponovno odmerjena ali pa ponovna odmera zavrnjena, vsi ostali zavarovanci pa v okviru odločb, ki bodo izdane zaradi uveljavljanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v prihodnosti.

- Upravna inšpektorica na podlagi prejetih dodatnih pojasnili in dokumentov zadeve ugotavlja, da ZPIZ k izvrševanju odločbe Ustavnega sodišča v konkretni zadevi ni pristopil na podlagi tretje točke izreka te odločbe (na zahtevo zavarovanca), kot je to navedel uvodu revizijskega zapisnika. Ne glede na navedeno, pa z vidika pristojnosti upravne inšpekcije, ponovno izpostavlja, da revizijski zapisniki niso oblikovani po določbah ZUP, saj po vsebini predstavljajo odločitev in bi morali biti oblikovani kot odločbe.

7. UGOTOVITVE PRI IZPOLNJEVANJU POGOJEV URADNIH OSEB ZA VODENJE UPRAVNEGA POSTOPKA OZIROMA OPRAVLJANJE POSAMEZNIH PROCESNIH DEJANJ V POSTOPKA (pooblastila po 28¹¹⁶. in 30¹¹⁷. člena ZUP)

Za vse uradne osebe, ki so v posameznih upravnih zadevah opravljale posamezna dejanja pred izdajo odločbe in odločale, je predstojnik organa (generalni direktor ZPIZ) izdal pooblastila.

116 V upravni zadevi, za katero je pristojen monokratičen (individualno voden) organ, izda odločbo v upravnem postopku njegov predstojnik, če ni s predpisi o organizaciji tega organa ali z drugimi predpisi določeno drugače. Predstojnik lahko pooblasti drugo osebo, zaposleno pri istem organu, za odločanje v upravnih zadevah iz določene vrste zadev. Pooblastilo za odločanje obsega tudi pooblastilo za vodenje postopka pred odločitvijo. (1., 2., 3. odstavek 28. člena ZUP);

117 Predstojnik organa lahko pooblasti drugo osebo, zaposleno pri istem organu, za vodenje posameznih dejanj v postopku pred izdajo odločbe. (1. odstavek 30. člena ZUP).

Generalni direktor ZPIZ je izdal pooblastila za odločanje samo direktorjem območnih enot ZPIZ, za vodenje postopkov pa posameznim javnim uslužbencem. Upravni inšpektor ugotavlja, da je generalni direktor ZPIZ z izdajo novih pooblastil stara pooblastila preklical, kar je pravilno.

Pri pregledu pooblastil, ki so bila izdana s strani generalnega direktorja ZPIZ, posameznim direktorjem območnih enot ZPIZ, je bilo ugotovljeno, da gre za »generalno« pooblastilo, ki je sestavljeno tipsko in s katerim se direktorja Območne enote pooblašča tako za organizacijo delovnih procesov, kadrovskih zadev kot tudi za izdajo vseh aktov, listin in odločb, ki se nanašajo na delovno področje območne enote. Pravna podlaga za izdajo pooblastil je naveden Statut.

Iz pregleda pooblastil so bile ugotovljene naslednje nepravilnosti, in sicer:

- Pooblastilo št. 021-20/2005-2 je izdano direktorju ■ na podlagi 46. člena takrat veljavnega Statuta.¹¹⁸ Pri tem upravni inšpektor opozarja, da je pravna podlaga za izdajo pooblastila predstojnika organa uradnim osebam za odločanje v upravnem postopku 28. člen ZUP, za izdajo pooblastila za vodenje upravnih postopkov pa 30. člen ZUP. V uvodu je odveč navajati pravno podlago (Statut), ki tudi v času izdaje pooblastila ni predstavljala pravne podlage za izdajo pooblastila.
- Pooblastilo št. 021-177/2010 je izdano direktorju ■ na podlagi 46. člena takrat veljavnega Statuta. Tudi pri tem pooblastilu upravni inšpektor ugotavlja enake nepravilnosti kot pri prejšnjem pooblastilu (nepravilna pravna podlaga), pri čemer to pooblastilo nima zaporedne številke dokumenta.
- Pooblastilo št. 021-26/2013-1 je izdano direktorici ■ na podlagi 45. člena takrat veljavnega Statuta.¹¹⁹ Tudi pri tem pooblastilu upravni inšpektor ugotavlja enake nepravilnosti kot pri prejšnjem pooblastilu (nepravilna pravna podlaga).
- Pooblastilo št. 020-49/2014 je izdano direktorici Andreji Bukovec na podlagi 45. člena takrat veljavnega Statuta. Tudi pri tem pooblastilu upravni inšpektor ugotavlja enake nepravilnosti kot pri prejšnjem pooblastilu (nepravilna pravna podlaga), pri čemer to pooblastilo nima zaporedne številke dokumenta.
- Pooblastilo št. 0203-44/2016 je izdano direktorju ■ na podlagi 2. odstavka 29. člena sedaj veljavnega Statuta.¹²⁰ Pri tem upravni inšpektor opozarja, da je pravna podlaga za izdajo pooblastila predstojnika organa uradnim osebam za odločanje v upravnem postopku 28. člen ZUP, za izdajo pooblastila za vodenje upravnih postopkov pa 30. člen ZUP. V uvodu je odveč navajati pravno podlago (Statut), ki tudi v času izdaje pooblastila ni predstavljala pravne podlage za izdajo pooblastila. Tudi to pooblastilo nima zaporedne številke.

Pri pregledu pooblastil, ki so bile izdana s strani generalnega direktorja ZPIZ, uradnim osebam za vodenje posameznih dejanj v upravnih postopkih, je bilo ugotovljeno, da gre za pooblastilo, ki je sestavljeno tipsko in s katerim se uradno osebo pooblašča za vodenje postopkov in opravljanje dejanj v postopkih pred izdajo odločb v zadevah s področja PIZ. Pravna podlaga za izdajo pooblastil je naveden Statut, brez navedbe objave v Uradnem listu RS.

Iz pregleda pooblastil so bile ugotovljene naslednje nepravilnosti, in sicer:

118 Uradni list RS, št. 114/06, 118/06, ki je določa: »Generalni direktor lahko v posameznih primerih za zastopanje ZPIZa pooblasti posamezne delavce ZPIZa. Zastopnik ZPIZa je upravičen, da v imenu ZPIZa in v okviru njegove poslovne dejavnosti ter prejetih pooblastil sklepa pogodbe in opravlja druga pravna dejanja, kakor tudi, da zastopa ZPIZ pred sodiščem in drugimi organi.«

119 Uradni list RS, št. 114/06, 118/06, ki je določa: »Generalni direktor lahko v okviru uresničevanja svojih nalog in pristojnosti, določenih z zakonom, drugimi predpisi, tem statutom in drugimi splošnimi akti ZPIZa, s pisnimi pooblastili prenese opravljanje posameznih zadev, nalog ali delovnih področij na posamezne vodilne in druge delavce, prav tako pa lahko s pooblastili prenese na te delavce tudi pravico podpisovanja aktov, pogodb in listin.

Za predstojnike enot, pristojnih za izdajo oziroma podpisovanje odločb po tretjem odstavku 253. člena ZPIZ-1-UPB4, se po tem statutu štejejo direktorji pristojnih enot ZPIZa in delavci, ki jih za to posebej pisno pooblasti generalni direktor ZPIZa.«

120 Uradni list RS, št. 52/14, ki določa: »Za izdajanje odločb iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja so pristojni direktorji sektorjev in območnih enot ter delavci ZPIZa, ki jih za to posebej pisno pooblasti generalni direktor.«

- Vsa pooblastila, in sicer št. 021-2000 z 7. 12. 2005, št. 021-01000 z 19. 6. 2008, št. 021-010021-01000 z 25. 1. 2006, št. 021-01000 z 28. 3. 2008 in št. 021-2000 z 4. 4. 2005, so izdana na podlagi 47. člena Statuta, ki ni pravna podlaga. Pri tem upravni inšpektor opozarja, da je pravna podlaga za izdajo pooblastila predstojnika organa uradnim osebam za vodenje posameznih dejanj v postopku pred izdajo odločbe, samo 30. člen ZUP. V uvodu je odveč navajati pravno podlago (Statut), ki ne predstavlja pravnih podlag za izdajo pooblastila.
- Pooblastila nimajo zaporednih števil.

Ker je ZPIZ nosilec javnega pooblastila bi bilo treba v vseh pooblastilih navesti tudi 32. člen ZUP¹²¹, ki navaja smiselno uporabo določb 28. in 30. člena ZUP.

ZPIZ je pojasnil

»Po določilu 1. odstavka 28. člena ZUP v upravni zadevi, za katero je pristojen monokratičen (individualno voden) organ, izda odločbo v upravnem postopku njegov predstojnik, če ni s predpisi o organizaciji tega organa ali z drugimi predpisi določeno drugače. Ker je s statutom določeno drugače, in sicer, da so za izdajanje odločb iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja pristojni direktorji sektorjev in območnih enot ter delavci zavoda, ki jih za to posebej pisno pooblasti generalni direktor, menimo, da navedba ustrezne določbe statuta ni odveč in je tudi statut pravna podlaga za izdajo pooblastila. Strinjamo pa se, da se poleg te pravne podlage v pooblastilo doda še 28. in 30. člen oz. 32. člen ZUP. Menimo, da je ureditev v statutu v primerjavi z določbama 28. in 30. člena ZUP bolj podrobna in konkretno za zavod določa način prenosa pristojnosti za opravljanje posameznih nalog na druge delavce zavoda, zato bi sklicevanje na določbo 29. člena veljavnega statuta ohranili. Z istim pooblastilom so namreč direktorji območnih enot pooblašteni tako za izdajanje odločb kot tudi za opravljanje drugih nalog, ki se ne nanašajo na upravno odločanje in za katera jih je pooblastil generalni direktor (odrejanje nadurnega dela, odobravanje izrabe dopustov in podobno), zato predlagamo, da se v uvodu pooblastila navede tako ustrezen člen ZUP kot tudi ustrezen člen statuta.«

- Presoja upravnega inšpektorja:
Upravni inšpektor se s tem stališčem ne strinja. Kot je že navedeno, gre za »generalna« pooblastila, ki so sestavljeno tipsko in s katerim se direktorje Območnih enot na podlagi Statuta pooblašča tako za organizacijo delovnih procesov, kadrovskih zadev kot tudi za izdajo vseh aktov, listin in odločb, ki se nanašajo na delovno področje območne enote. Pravna podlaga za izdajo pooblastila predstojnika organa uradnim osebam za odločanje v upravnem postopku je 28. člen ZUP, za izdajo pooblastila za vodenje upravnih postopkov pa 30. člen ZUP, nikar pa to ne more biti statut. Glede sklicevanja na določila 29. člena Statuta, pa je potrebno pojasniti, da ta v drugem odstavku 29. člena¹²² eksplicitno določa, da so za izdajanje odločb iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pristojni direktorji sektorjev in območnih enot ter delavci zavoda, ki jih za to posebej pisno pooblasti generalni direktor. V prvem odstavku 29. člena Statuta je določeno, da lahko generalni direktor v okviru uresničevanja svojih nalog in pristojnosti, določenih z zakoni, drugimi predpisi, statutom in splošnimi akti zavoda, s pisnimi pooblastili prenese opravljanje posameznih zadev, nalog ali delovnih področij na posamezne vodilne in druge delavce zavoda, prav tako pa lahko s pooblastili prenese na te delavce tudi pravico podpisovanja aktov, pogodb in listin. Gre za organizacijski vidik pooblastil. Poleg tega pa tretji odstavek 29. člena Statuta določa, da lahko generalni direktor pooblasti posamezne delavce zavoda za zastopanje zavoda pred sodišči in drugimi organi.

¹²¹ »V upravnih zadevah, o katerih odločajo nosilci javnih pooblastil, se glede vprašanja, katera oseba je pooblaščenca za odločanje oziroma za opravljanje posameznih dejanj v postopku, smiselno uporabljajo določbe tega zakona, če drug zakon ne določa drugače. V primeru iz prejšnjega odstavka se za predstojnika šteje poslovodni organ, razen če splošni akt nosilca javnega pooblastila ne določa drugače.«

¹²² »Za izdajanje odločb iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja so pristojni direktorji sektorjev in območnih enot ter delavci zavoda, ki jih za to posebej pisno pooblasti generalni direktor.«

Iz navedenega je jasno razvidno, da tudi Statut določa različne vrste pooblastil, ki jih lahko generalni direktor prenese na posamezne delavce ZPIZ, pri čemer ta v 2. odstavku 29. člena še posebej izpostavlja, da gre za posebno pooblastilo.

8. UGOTOVITVE PRI ZAGOTAVLJANJU DOSTOPA DO INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

8.1 Normativni del

ZDIJZ ureja postopek, ki vsakomur omogoča prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb (v nadaljnjem besedilu: organi). (1. člen) Vsak organ je dolžan redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati (uradno glasilo organa, svetovni splet ipd.) ter dati na vpogled proslu po vsebinskih sklopih urejen katalog informacij javnega značaja, s katerimi razpolaga. Ne glede na določbe prejšnjega odstavka so poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava dolžni na svojih spletnih straneh objaviti kontaktne podatke osebe ali oseb, pristojnih za posredovanje informacij javnega značaja. (8. člen) Vsak organ določi eno ali več uradnih oseb, pristojnih za posredovanje informacij javnega značaja. Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, lahko več organov skupaj določi eno ali več uradnih oseb, pristojnih za posredovanje informacij javnega značaja. (9. člen) Vsak organ je dolžan posredovati v svetovni splet naslednje informacije javnega značaja:

1. prečiščena besedila predpisov, ki se nanašajo na delovno področje organa, povezana z državnim registrom predpisov na spletu;
2. programe, strategije, stališča, mnenja in navodila, ki so splošnega pomena ali so pomembna za poslovanje organa s fizičnimi in pravnimi osebami oziroma za odločanje o njihovih pravicah ali obveznostih, študije in druge podobne dokumente, ki se nanašajo na delovno področje organa;
3. predloge predpisov, programov, strategij in drugih podobnih dokumentov, ki se nanašajo na delovno področje organa;
4. dokumentacijo na področju javnih naročil ter javnih razpisov za dodelitev sredstev, subvencij, posojil in drugih oblik sofinanciranj iz državnega ali občinskih proračunov;
5. informacije o svoji dejavnosti ter upravnih, sodnih in drugih storitvah;
6. vse informacije javnega značaja, ki so jih proslu zahtevali najmanj trikrat;
7. druge informacije javnega značaja.

Vsak organ mora omogočiti dostop do informacij iz prejšnjega odstavka brezplačno.

Če za določeno področje obstaja nacionalni namenski portal, organi informacije objavijo na tem portalu.

Določbe tega člena ne veljajo za poslovne subjekte pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava.

Ob objavi predloga predpisa ali splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil (v nadaljnjem besedilu: akta), se z namenom zagotavljanja transparentnosti postopka sprejemanja akta posreduje v svetovni splet tudi osebno ime in naziv zunanega strokovnjaka ali firmo in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi akta. (10. člen) Organ je dolžan odločiti o zahtevi proslu nemudoma, najkasneje pa v roku 20 delovnih dni od dneva prejema popolne zahteve. (23. člen)

8.2 Objava IJZ na spletu - izvajanje določb prvega odstavka 8. člena ZDIJZ¹²³:

- Upravni inšpektor je 10. 3. 2017 pregledal spletno stran ZPIZ <http://www.zpiz.si/cms/?ids=content&inf=75#sec5> in ugotovil, da ima ZPIZ pod zavihkom »Katalog informacij javnega značaja« navedeno povezavo na Katalog

123 »Vsak organ je dolžan redno vzdrževati in na primeren način javno objavljati (uradno glasilo organa, svetovni splet, ipd.) ter dati na vpogled proslu po vsebinskih sklopih urejen katalog informacij javnega značaja, s katerimi razpolaga.«

informacij javnega značaja. Glede na te ugotovitve upravni inšpektor ugotavlja, da ima ZPIZ objavljen katalog informacij javnega značaja, kot to predpisujeta ZDIJZ v prvem odstavku 8. člena in Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 24/16 – v nadaljevanju UPPUIJZ).

8.3 Odločanje o dostopu do IJZ

8.3.1 Zadeva št. 090-11/2016

ZPIZ je dne 5. 9. 2016 prejel zahtevo stranke za posredovanje informacije javnega značaja. Na dokumentu je odtisnjena prejemna štampiljka z odtisnjenim datumom 5. 9. 2016 in sig. znakom 02150.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da razen datuma prejema dokumenta in sig. znaka, ostala polja na prejemni štampiljka niso izpolnjena¹²⁴, kar je v nasprotju z 118. členom UUP.

ZPIZ je dne 15. 9. 2016 izdal odločbo št. 090-11/2016-02930, s katero je zahtevo prosilca zavrnil. V uvodu sta kot pravni podlagi navedena 2. odstavek 22. člena in 1. odstavek 4. člena ZDIJZ.

- Upravni inšpektor najprej ugotavlja, da je ZPIZ postopal pravilno, ko je v skladu z določili 2. odstavka 22. člena ZDIJZ o zavrnitvi zahteve za dostop do IJZ izdal odločbo.
- Upravni inšpektor pojasnjuje, da je v uvodu potrebno navajati samo predpis o pristojnosti organa¹²⁵, ki pa je glede na vsebino odločanja v konkretnem primeru samo drugi odstavek 22. člena ZDIJZ¹²⁶, ki je pravilna pravna podlaga. Ostala v uvodu navedena pravna podlaga je odvečna in neustrezna.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da je pisarniška odredba o vročanju neustrezna. Sicer je navedena stranka in njen naslov, ni pa navedeno, kako se naj dokument pošlje, osebno, navadno...ipd. Način vročitve odredi uradna oseba, ki vodi postopek, po določbah ZUP. To naredi s pisarniško odredbo po 1. odstavku 169. člena UUP na samem dokumentu. Odredba o načinu vročanja tako ni navedena v skladu z določili ZUP. Prvi odstavek 87. člena ZUP določa, da se morajo odločbe in sklepi ter drugi dokumenti, od katerih vročitve začne teči rok, vročiti osebno tistemu, kateremu so namenjeni, pri čemer se za osebno vročitev šteje tudi vročitev v skladu s 86. členom tega zakona.
- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke, kar predstavlja kršitev 30. točke 1. odstavka 2. člena UUP.

8.3.2 Zadeva št. 090-12/2016

ZPIZ je dne 20. 9. 2016 prejel s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije odstop zahteve stranke za posredovanje informacije javnega značaja. Na dokumentu je odtisnjena prejemna štampiljka z odtisnjenim datumom 20. 9. 2016 in sig. znakom 02930.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da tudi pri tem dokumentu na prejemni štampiljka niso izpolnjena vsa polja, kar je v nasprotju z 118. členom UUP.

ZPIZ je dne 21. 9. 2016 izdal odločbo št. 090-12/2016-02930, s katero je zahtevo prosilca zavrnil. V uvodu sta kot pravni podlagi navedena 2. odstavek 22. člena in 1. odstavek 4. člena ZDIJZ.

124 Prejemna štampiljka ima naslednja polja: naziv organa, ki je dokument prejel; datum prejema dokumenta; označba notranje organizacijske enote ali javnega uslužbenca, ki dokument prejme v reševanje; številka zadeve; vsebinsko označbo prilog ali skupno število prejetih prilog, če so te navedene že v dokumentu; skupen znesek vrednosti na dokumentu nalepljenih ali priloženih nerazveljavljenih kolkov, denarja ali vrednotnic.

125 ZUP s komentarjem. Inštitut za javno upravo, Ljubljana, 2004.

126 »Če organ zahtevo za dostop delno ali v celoti zavrne, o tem izda pisno odločbo«

- Upravni inšpektor ugotavlja enake kršitve kot pri odločbi v zadevi št. 090-11/2016 in sicer tako glede pristojnosti za odločanje kot tudi glede vročitve. Dokument tudi nima zaporedne številke.

ZPIZ je dne 27. 9. 2016 prejel s strani Informacijskega pooblaščenca odstop pritožbe. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka s številko dokumenta 090-12/2016 z dne 27. 9. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da dokument nima zaporedne številke.

ZPIZ je z dopisom št. 090-12/2016-2930 Informacijskemu pooblaščenca dne 27. 9. 2016 odstopil pritožbo stranke zoper Odločbo št. 090-12/2016-02930 z dne 21. 9. 2016.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da na dokumentu ni navedeno komu in na kakšen način se naj dokument odpošlje. Na dokumentu tako ni pisarniške odredbe o vročanju, kar predstavlja kršitev 1. odstavka 169. člena UUP. Iz priložene povratnice je razvidno, da je bil dokument vročen priporočeno s povratnico.
- Dokument tudi nima zaporedne številke.

ZPIZ je dne 8. 11. 2016 prejel s strani Informacijskega pooblaščenca vabilo na ogled »in camera«. Na dokumentu ni odtisnjene prejemna stampiljke, ampak je prejemna stampiljka odtisnjena na kuverti z odtisnjanim datumom 8. 11. 2016 in sig. znakom 02930.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da je takšno poslovanje v nasprotju s 1. odstavkom 118. člena UUP, saj se prejemna stampiljka odtisne na dokument in ne na kuverto. Prav tako na prejemni stampiljki niso izpolnjena vsa polja, kar je v nasprotju z 118. členom UUP.

ZPIZ je dne 14. 11. 2016 prejel odločbo Informacijskega pooblaščenca, s katero je Odločbo ZPIZ št. 090-12/2016-02930 z dne 21. 9. 2016 odpravil in sam odločil. Na dokumentu je odtisnjena prejemna stampiljka z odtisnjanim datumom 14. 11. 2016 in sig. znakom 43A.

- Upravni inšpektor ugotavlja, da tudi pri tem dokumentu na prejemni stampiljki niso izpolnjena vsa polja, kar je v nasprotju z 118. členom UUP.

III. UKREPI

Upravna inšpektorja na podlagi 307. f člena ZUP generalnemu direktorju Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje Slovenije

odrejata:

- da z ugotovitvami zapisnika seznanijo zaposlene in jih opozori na ugotovljene nepravilnosti,
- da v okviru svojih pristojnosti poskrbi:
 - a. na področju vodenja upravnih postopkov:
 - da bodo uradne osebe spoštovale temeljna načela upravnega postopka
 - za pravilno izvajanje 28. in 30. člena ZUP in uradnih osebam izda ustrezna pooblastila za vodenje in odločanje v upravnem postopku
 - da bodo uradne osebe vloge reševale v okviru predpisanih instrukcijskih rokov (kršitve določb 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. in 142. ZUP)
 - za odpravo ugotovljenih nepravilnosti pri izdelovanju vabil
 - za odpravo nepravilnosti/pomanjkljivosti glede izdelovanja zapisnikov/uradnih zaznamkov
 - za odpravo nepravilnosti/pomanjkljivosti glede izdelovanja odločb
 - za odpravo nepravilnosti/pomanjkljivosti glede vročanja dokumentov v upravnem postopku

- za odpravo nepravilnosti glede ugotovljenih kršitev instrukcijskih rokov (kršitve 222. in 256. člena ZUP)
- za odpravo nepravilnosti glede poslovanja s pritožbami (poslovanje I. stopenjskega organa)
- za odločanje v ponovnem postopku v predpisanem roku (kršitev 251. člena ZUP)
- za odpravo ugotovljenih nepravilnosti v zvezi z izrednimi pravnimi sredstvi
- za odpravo nepravilnosti pri potrjevanju pravnomočnosti in dokončnosti upravnih aktov

b. na področju upravnega poslovanja:

- za odpravo nepravilnosti glede poslovanja s prejemno štampljko
- za odpravo nepravilnosti pri evidentiranju dokumentov (lastnih, izhodnih, vhodnih, dokumenti prejeti po el. pošti)
- za pravilno opredeljevanje/določanje pisarniške odredbe za vročitev dokumentov
- za odpravo nepravilnosti pri oblikovanju dokumentov
- za odpravo nepravilnosti pri poslovanju s tekočo zbirko in ravnanju z arhivskim gradivom
- za uporabo pravih in predpisanih žigov in štampljk, ki jih določa UUP in Pravilnik o izvrševanju UUP ter Pravilnik o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov
- za odpravo nepravilnosti glede izdelovanje popisov zadev
- za odpravo nepravilnosti/pomanjkljivosti glede uporabe ustreznega informacijskega sistema za evidentiranje dokumentarnega gradiva.

➤ da o sprejetih ukrepih, obvesti Inšpektorat za javni sektor do 30. 10. 2017, s predloženimi dokazili (npr. zapisi sestankov, zapisniki kolegijev, navodila, usmeritve, odločitve, ipd).

Upravna inšpektorja na podlagi 307. f člena ZUP ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

predlagata:

- preučitev spremembe zakonodaje z namenom zagotoviti procesno zakonitost v postopkih za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja glede na posebnosti teh postopkov (ugotovitve in pojasnila v poglavju 3.5).

Mag. Darko Gradišnik
UPRAVNI INŠPEKTOR
Inšpektor višji svetnik

Mag. Mateja Jaklič
UPRAVNA INŠPEKTORICA
Inšpektorica svetnica

VROČITI:

1. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, informacije@zpiz.si - po e-pošti
2. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, gp.mddsz@gov.si - po e-pošti